

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
เรื่อง

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
จริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
Causal Relationship of Islamic Religion Factors Influencing on
Islamic Ethics Behavior of Muslim Youth in the Three Southern Border
Province of Thailand

รองศาสตราจารย์ ดร.เกษตรชัย และหิ้ม

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากเงินรายได้มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ประจำปีงบประมาณ 2558 รหัสโครงการ LIA580740S

1. ชื่อโครงการวิจัย

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. นักวิจัย และคณะ/หน่วยงานต้นสังกัด

รองศาสตราจารย์ ดร.เกษตรชัย และทีม

ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3. สารบัญ

1. ชื่อโครงการ	1
2. นักวิจัย และหน่วยงานต้นสังกัด	1
3. สารบัญ	1
4. กิตติกรรมประกาศ	1
5. บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	1
6. บทนำ	3
7. วัตถุประสงค์	6
8. การตรวจเอกสาร	7
9. วิธีการวิจัย	17
10. ผลการวิจัยและวิจารณ์	19
11. สรุปผลการวิจัย	31
12. เอกสารอ้างอิง	33
13. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	37
14. ภาคผนวก	38
นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript) อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาเรื่องที่ 1	39
นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript) อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาเรื่องที่ 2	49
นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript) อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาเรื่องที่ 3	57

4. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2558 ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน กลุ่มเป้าหมาย และผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และขอขอบคุณนักวิจัยผู้ช่วยทุกท่านที่ทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูลภาคสนามได้อย่างสมบูรณ์ยิ่ง และขอขอบคุณบรรพคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณาจารย์ที่ได้ถ่ายทอดวิธีวิทยาการวิจัย

5. บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งใช้กระบวนการเก็บข้อมูลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนมุสลิม

จำนวน 2,160 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเชิงเส้น และวิเคราะห์รูปแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับเยาวชนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม จำนวน 18 คน ผู้นำมุสลิม จำนวน 18 คน และพ่อแม่ผู้ปกครอง จำนวน 18 คน รวมทั้งหมด 54 คน โดยผ่านการพูดคุยและสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เบื้องต้นด้วยการจัดหมวดหมู่ตามประเด็นปัญหาของการวิจัยจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้หลักตรรกเทียบเคียงแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยควบคู่บริบท

ผลการศึกษาพบว่า 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม และการปฏิบัติศาสนากิจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดีเป็นผู้ที่มีภูมิหลังทางศาสนาอิสลามด้านการอบรมเลี้ยงดู การศึกษาหาความรู้ การปฏิบัติศาสนากิจ และการร่วมกิจกรรมที่ดี 2) รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.018 p-value เท่ากับ .439 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ .003 และ 3) พฤติกรรมจริยธรรมอิสลามได้รับอิทธิพลบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามและการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม โดยมีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .88 และ .19 ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลบวกทางตรงจากการปฏิบัติศาสนากิจและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม โดยมีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .30 และ .23 ตามลำดับ

The objectives of this research were to investigate causal relationships between Islamic factors influencing Islamic ethical behavior among Muslim youth in the three southern border provinces. This research is both quantitative and qualitative. Quantitatively, the informants were 2,160 subjects and the data were analyzed using Pearson product moment correlation coefficients, multiple linear correlation coefficients, and structural equation modeling (SEM). Qualitatively, data were collected through discussions and in-depth interviews with 54 informants consisting of 18 youth who had Islamic ethical behavior, 18 Muslim leaders, and 18 parents and guardians. The data were categorized according to research questions before content analysis was conducted using logical comparison with related concepts, theories, and research reports along with the context.

The study indicated that 1) there were statistically significant correlations between Islamic ethics behavior and Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, participation in Islamic activities, and practices to Islam principle. Thai Muslim youth in the three Southern border provinces of Thailand had good Islamic ethical behavior with good Islamic background in upbringing, studying, performing religious duties and participating in activities, 2) Causal relationships influencing Islamic ethical behavior among Muslim youth in the three southern border provinces is consistent with empirical data (the relative chi-square value (χ^2/df) = 1.018, p-value = .439, goodness of fit indicators (GFI) = 1.00. and RMSEA = .003), and 3) Islamic ethical behavior was directly and indirectly influenced by Islamic upbringing, and

the study of Islam, of which the total positive influence sizes were .88 and .19, respectively. Moreover, Islamic ethical behavior was directly influenced by practice of Islam, and participation in Islamic activities with the total positive influence sizes of .30 and .23, respectively.

6. บทนำ

สภาพสังคมไทยทุกวันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก รวมทั้งมีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารในโลกยุคไร้พรมแดนให้ทันสมัย จนส่งผลทำให้มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและรับวัฒนธรรมต่างชาติที่ไม่เหมาะสมเข้ามาปะปนในวิถีชีวิตประจำวันโดยไม่รู้ตัว และมีการนำไปปฏิบัติ ประยุกต์ใช้ และเลียนแบบ โดยไม่สามารถแยกแยะว่าสิ่งไหนถูกหรือสิ่งไหนผิดได้ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เยาวชนหลงใหลตามกระแสนิยม จนทำให้เกิดปัญหาสังคมและปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมตามมามากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม การแต่งกายล่อแหลม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การใช้สินค้าฟุ่มเฟือย การแข่งขันชิงดีชิงเด่น การเห็นแก่ตัว การมีพฤติกรรมไร้ระเบียบวินัย การฉ้อโกง การทำผิดกฎหมาย การทำผิดบรรทัดฐานทางสังคม และการเอาใจเอาเปรียบ เป็นต้น (จำเริญรัตน์ เจือจันทร์, 2548; พระมหาสุรศักดิ์ สุรเมธี, 2550) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระแสโลกาภิวัตน์ได้ผลักดันทำให้สังคมไทยเริ่มอ่อนแอลงเรื่อย ๆ และกำลังเผชิญกับภาวะวิกฤติหลายด้าน ทั้งด้านการเมือง การศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่พึงวิตกกังวลอย่างยิ่งคือ คุณธรรมจริยธรรมของคนไทยเริ่มถดถอยอันเป็นต้นเหตุที่นำไปสู่วิกฤติให้แก่งสังคมไทยในอนาคต (ฟาฏินา วงศ์เลขา, 2555) ดังเช่นผลการศึกษาที่พบว่าท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่เสรีภาพและการแสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผยมากขึ้น กลับกลายเป็นแรงส่งเสริมให้เยาวชนต้องมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมมากขึ้น (พรรณพิมล หล่อตระกูล, 2548) เยาวชนวัยรุ่นมีโอกาและเสรีภาพมากขึ้นในการคบและเกี่ยวข้องกับเพื่อนต่างเพศ จนทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและความสัมพันธ์ทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร (อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2548) อีกทั้งสังคมไทยกำลังประสบปัญหาที่รูปแบบของอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ เช่น การข่มขืน ชิงทรัพย์ การทำร้ายผู้อื่น การทำลายสาธารณสมบัติ และก่อความไม่สงบ เป็นต้น จนกลายเป็นปัญหาระดับชาติที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนพยายามดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นตลอด 25 ปีที่ผ่านมา (อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2546) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาการขาดจริยธรรมยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมไทยมายาวนานและเรื้อรังมาโดยตลอด ซึ่งไม่มีบุคคลใดสามารถแก้ไขได้โดยเด็ดขาด และปัญหาจริยธรรมในปัจจุบันเป็นสิ่งที่น่าสะพรึงกลัว มีรูปแบบที่สลับซับซ้อนและทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะปัญหาได้เกิดกระบวนการวิวัฒนาการเช่นเดียวกับเทคโนโลยีที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปแบบก้าวกระโดด (พระมหาสุรศักดิ์ สุรเมธี, 2550)

แม้แต่สังคมมุสลิมทุกวันนี้ก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน อันส่งผลกระทบต่อวิถีดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น พ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตรหลานอย่างใกล้ชิดเหมือนในอดีตที่ผ่านมา เพราะสภาพทางเศรษฐกิจที่บีบรัดเยาวชนไม่สนใจกิจกรรมทางศาสนาเพราะหันไปสนใจกิจกรรมที่ถูกนำเสนอผ่านทางสื่อต่าง ๆ ที่มีรูปแบบเนื้อหาตื่นเต้น สนุกสนานกว่า ผู้นำชุมชนก็ปล่อยปละละเลยกับอบายมุขต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากมายจนเป็นเรื่องปกติ ซึ่งเป็นเหตุให้เยาวชนไทยมุสลิมในยุคปัจจุบันเริ่มหันเหออกจากรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องไม่สามารถแยกแยะผิดถูกชั่วดีได้เหมาะสมกับคุณวุฒิและวัยวุฒิของตนเอง หลงระเหิงไปกับสีล้นแห่งความเจริญ

จนกลายเป็นทาสของค่านิยมและวัฒนธรรมจากโลกตะวันตกที่ไหลทะลักเข้ามาสู่สังคมมุสลิมอย่างแทบหมด ปัญหาที่จะสกัดกั้น (อูหมัซซัย อันนัควีย, ม.ป.ป.; ซัยค มุฮัมมัด ศอลิฮ อันมุญญิด, 2547) ซึ่งสังคมมุสลิมทุกวันนี้แทบจะไม่หลงเหลืออะไรให้เห็นเค้าของสังคมมุสลิมที่อิงอยู่กับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม จนทำให้สังคมมุสลิมต้องประสบปัญหามากมายที่สามารถเห็นได้อย่างชินตา เช่น มุสลิมะฮ์คลุมฮิญาบแต่อดใจไม่ไหว มีแฟนมั่วสุมาเสพติด เบี่ยงเบนทางเพศ ไม่ละหมาด อ่านอัลกุรอานไม่ได้ และรู้แต่เรียนแต่ไม่เรียนรู้ เป็นต้น จนกลายเป็นปัญหาที่ซ้ำซ้อนทับถมมากขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นวงจรที่หาทางออกไม่ได้ (อัล อัก, ม.ป.ป.) นอกจากนี้เยาวชนมุสลิมยังมีพฤติกรรมที่ทำให้ความศรัทธาอ่อนแอและกระทำผิดจริยธรรมอิสลาม เช่น กระทำบาปและสิ่งต้องห้ามต่าง ๆ จนเป็นนิสัยที่เคยชินและไม่ละอายใจ จนถึงขนาดที่สามารถกระทำบาปได้อย่างเปิดเผย และละหมาดอย่างลวก ๆ รวมทั้งทำให้จิตใจไม่อยู่กับเนื้อกับตัว ขาดการใคร่ครวญหรือพิจารณาในความหมายของอัลกุรอานที่ได้กล่าว (ซัยค มุฮัมมัด ศอลิฮ อันมุญญิด, 2547) รวมทั้งยังมีเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20.11 เคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามโดยไม่ถูกตามหลักการศาสนา (พรเพ็ญ ภัทรนุชาพร, 2551) เยาวชนมุสลิมส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตที่ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมมุสลิมและขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม กล่าวคือ เยาวชนมีการคบเพื่อนเพศเดียวกันแบบไร้เขตจำกัดและมีอิสระเสรี มักทำกิจกรรมที่ไร้สาระสร้างความเดือนร้อน มีการคบเพื่อนต่างเพศอย่างเปิดเผย มีอิสระ และคบเหมือนชาวตะวันตก มีการจับมือถือแขน กอดจูบ และถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส มีการให้ความสำคัญกับการศึกษาวิชาสามัญมากกว่าวิชาศาสนา ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีการเกี่ยวข้องกับอบายมุข ไม่มีงานทำ มีการแต่งกายเชิงประยุกต์เพื่อให้ทันสมัยและเลียนแบบดารานักกร้อง และวัฒนธรรมตะวันตก มีความสัมพันธ์กับครอบครัว ญาติพี่น้องเพื่อนบ้านและชุมชนอย่างห่างเหินและขาดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน มีการละเลยและไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจ ไม่ให้ความสำคัญและหลีกเลี่ยงการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน (เกษตรชัย และหิมี และดลมนรรจน บากา, 2553) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตของเยาวชนในยุคนี้มีอิสระมากขึ้น เต็มโตเร็วและอยู่ภายใต้สภาพการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด ช่องว่างระหว่างความคิดของคนรุ่นพ่อแม่กับรุ่นลูกมีมากขึ้น วิถีชีวิตของพ่อแม่ถูกพันนาการด้วยภาระงานและความรับผิดชอบในเรื่องเศรษฐกิจ จึงทำให้ความใกล้ชิดและการใช้เวลาว่างกับลูกที่อยู่ในวัยเยาวชนมีน้อยลง อำนาจในการควบคุมดูแลจึงลดลง ซึ่งมีผลทำให้การอบรมกล่อมเกลา สอดแทรกทัศนคติและคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตกับลูกเบาบางหรือขาดหายไป การดำเนินชีวิตของเยาวชนจึงเปรียบเสมือนเรือที่ไร้หางเสือ ทำให้ถูกชักนำไปตามกระแสแฟชั่น อิทธิพลของสื่อและกลุ่มเพื่อนได้ง่าย และในที่สุดก็กลายเป็นเยาวชนมุสลิมที่มีปัญหาเรื่องพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม

การมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ประเสริฐคือเป้าหมายหลักของสารตามหลักการศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งที่ศาสนาอิสลามใช้เป็นกฎเกณฑ์ในการจัดระบบการดำเนินชีวิตของมุสลิมและวัดคุณค่าความประเสริฐของมุสลิมด้วยการมีจริยธรรมที่ดีงามเท่านั้นที่จะทำให้การปฏิบัติศาสนกิจของแต่ละคนมีความสมบูรณ์และเป็นผู้ที่มีความสุขและได้รับชัยชนะอย่างแท้จริงทั้งบนโลกนี้และโลกหน้า ความประพฤติเป็นสิ่งที่ตั้งมั่นอยู่ในจิตใจของมุสลิมที่แสดงออกด้วยการกระทำตามความตั้งใจทั้งที่เป็นกรกระทำที่ดีและการกระทำที่ไม่ดี น่าชื่นชมและน่ารังเกียจ โดยพฤติกรรมต่างที่แสดงออกมามากได้รับอิทธิพลจากการอบรมบ่มนิสัย การอบรมเลี้ยงดู และการศึกษาศาสนา ซึ่งจากทบทวนเอกสารและงานที่เกี่ยวข้องพบว่าพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่มีการเน้นย้ำและกระตุ้นให้มุสลิมยึดถือปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างสุดความสามารถมีอยู่ 4 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบที่ 1 จริยธรรมด้านการศรัทธา ซึ่งเป็นจริยธรรมเกี่ยวกับความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ คือ การทำให้ตนเองอยู่ในความคุ้มครองและได้รับการปกป้องจากสิ่งที่เกรงกลัว เป็นการปกป้องตนเองให้รอดพ้นจากบาปทั้งหลายด้วยการละทิ้ง

สิ่งที่ต้องห้ามต่าง ๆ โดยการวางหลักความเชื่อไว้ให้มุสลิมได้ศรัทธาและกำหนดหลักการปฏิบัติศาสนกิจ ให้ปฏิบัติ ประกอบด้วย การบริสุทธิ์ใจ การกระทำอย่างสม่ำเสมอ การขอบคุณ การให้ความรักซึ่งกันและกัน (บรรจง บินกาซัน, 2544; อิลยาส ลีเดะ, 2550; โลลา หรีมเพ็ง, 2551; มุมีนะห์ บุงอตาหยง, 2552) องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมด้านการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างศาสนิก เป็นการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อคนต่างศาสนิก เช่น การมีความเที่ยงตรง เสมอภาค และเป็นธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง การมีน้ำใจ เห็นใจ ให้ความช่วยเหลือ มีจิตสาธารณะ เสียสละ เห็นผลประโยชน์ส่วนรวม การมีความอ่อนโยน การให้เกียรติและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การมีเมตตากรุณา การมีความยุติธรรม การไม่สร้างความเดือดร้อน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเยี่ยมเยียนสอบถามสารทุกข์สุกดิบ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และการสร้างความไว้วางใจและความเชื่อถือ เป็นต้น (อิลยาส ลีเดะ, 2550; โลลา หรีมเพ็ง, 2551; อาซีซัน เกป็น, 2556) องค์ประกอบที่ 3 จริยธรรมด้านการเข้าสังคมวิถีอิสลาม เช่น การให้سلام การขออนุญาต การรักษาระดับสายตา การต้อนรับแขก การไม่สอดรู้สอดเห็นเรื่องของเพื่อนหรือผู้อื่น การไม่มองเพศตรงข้ามที่ไม่ใช่ฆะฮรอหมโดยตั้งใจ การขออนุญาตเมื่อจะหยิบของของผู้อื่น การรู้จักกาลเทศะ การทำกิจกรรมที่มีการปะปนกันระหว่างชายหญิงอย่างระมัดระวัง การมีระเบียบ รู้จักวางตัวให้เหมาะสมตามโอกาส การเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ด้วยความมีสติ เยือกเย็น ใจกว้าง และการไม่ตอบรับคำเชิญไปร่วมงานเลี้ยงที่มีอาหารหะรอหมหรืองานเลี้ยงที่เชิญเฉพาะคนร่ำรวยหรือในงานที่มีสิ่งมูอียะฮะฮอยู่ (อิลยาส ลีเดะ, 2550; โลลา หรีมเพ็ง, 2551; มุมีนะห์ บุงอตาหยง, 2552) และองค์ประกอบที่ 4 จริยธรรมด้านคุณธรรมในตน ประกอบด้วย การไม่คดโกง การไม่นำความลับหรือเรื่องที่น่าอายของเพื่อนมาเปิดเผย การอดทนต่อสิ่งยั่วและสิ่งต้องห้าม การพูดจริง ไม่โกหก เสแสร้ง หน้าไหว้หลังหลอก กลับกลอก การมานะพากเพียร การอดกลั้น การยอมรับสภาพความเดือดร้อนว่าเป็นสภาวะการณ์ที่กำหนดโดยอัลลอฮ ความซัจจริง ความอดทน การถ่อมตน และการมีความละเอียด การมีความรับผิดชอบ การรักษาสัญญา การมีความอ่อนโยน การให้อภัย และการมีจิตใจกว้าง เป็นต้น (บรรจง บินกาซัน, 2544; อิลยาส ลีเดะ, 2550; โลลา หรีมเพ็ง, 2551; มุมีนะห์ บุงอตาหยง, 2552; อาซีซัน เกป็น, 2556)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมมีมากมายหลากหลายปัจจัย แต่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมากที่สุดน่าจะเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการขัดเกลาทางศาสนาอิสลาม กล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม การปฏิบัติศาสนกิจ และการร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม ทั้งนี้เนื่องจากการขัดเกลาทางศาสนาอิสลามเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมโดยใช้สถาบันทางศาสนาและสถาบันครอบครัวเป็นหลัก โดยเป็นการกระตุ้นให้เยาวชนสามารถปฏิบัติตามและมีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามที่สังคมคาดหวังและตามหลักการของศาสนาอิสลามได้เป็นอย่างดี และในที่สุดสามารถทำให้เยาวชนมุสลิมมีวิถีชีวิตหรือมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่สอดคล้องกับหลักการศาสนาอิสลามต่อไป ดังผลการศึกษาที่พบว่าเยาวชนมุสลิมที่มีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาดีมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมมาก ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติศาสนกิจทางศาสนา ประกอบด้วย 1) การปฏิบัติตน ซึ่งจะช่วยให้วัยรุ่นมุสลิมระลึกถึงพระเจ้า และระลึกถึงหลักคำสอนของพระองค์ 2) การละหมาด ซึ่งจะช่วยให้วัยรุ่นมุสลิมได้สำรวมจิตใจ และช่วยขัดเกลาจิตใจ และ 3) การถือศีลอด ซึ่งจะช่วยให้วัยรุ่นมุสลิมมีความอดทนอดกลั้นจากอารมณ์ใฝ่ต่ำทั้งหลาย (กรรณภา ไชยประสิทธิ์ วรรณิ จันทรสว่าง และ ผจงศิลป์ เฟิงมาก, 2548) การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ทำให้เยาวชนได้เข้าใจและยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมที่เขาอาศัยอยู่ (Grusec, 1992) การอบรมเลี้ยงดู การให้ความรู้ และการส่งเสริมประสบการณ์จริง ทั้งจากพ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้นำศาสนาต่างก็มีอิทธิพลต่อแบบแผนพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันและศักยภาพของเด็กในอนาคต (Sears, Maccoby, & Levin, 1957) การอบรม

เลี้ยงดูมีความสำคัญและมีอิทธิพลทางบวกกับพฤติกรรมที่ดีของเยาวชนไทย (ดุจเดือน พันธุนาวิณ, 2546) และการอบรมเลี้ยงดูตามแนวทางอิสลามสะท้อนให้เห็นถึงสัจธรรมของการดำเนินชีวิต และสามารถนำพาเยาวชนไปสู่ความผาสุกที่แท้จริงบนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม (ภักคินี แยกพงศ์, 2548) นอกจากนี้สถาบันครอบครัวยังเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม และเป็นแหล่งหรือเป้าหมายในการสร้างบุคลิกภาพและจิตใจของสมาชิกในสังคม (วันชัย ธรรมสัจการ กานดา จันทร์แยม และเนตรนภิส จันทร์พัฒนา, 2541) แนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนมุสลิมมีพฤติกรรมเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม คือ การส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด (กรรณภา ไชยประสิทธิ์ วรณีย์ จันทร์สว่าง และผจงศิลป์ เฟิงมาก, 2548) ครอบครัวของเยาวชนมุสลิมมีการปลูกฝังจริยธรรมแก่เยาวชนในด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความขยันหมั่นเพียรอยู่ในระดับมากทุกด้าน (พียชอล มะหะหมัด ปราณีย์ ทองคำ และมารุต คำชะอม, 2551)

นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนอีกที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลพฤติกรรมตามวิถีแห่งศาสนาอิสลามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 4 ตัวแปร ได้แก่ ระดับความรู้ด้านศาสนา ระดับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม และการเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม โดยกลุ่มเยาวชนที่มีโอกาสมีพฤติกรรมกรรมตามวิถีแห่งศาสนาอิสลามสูง ได้แก่ เยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามในระดับสูงและระดับปานกลาง (12.10 เท่า และ 3.41 เท่า) เยาวชนที่มีความรู้ด้านศาสนาอิสลามในระดับสูงและระดับปานกลาง (3.61 เท่า และ 2.00 เท่า) เยาวชนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามเป็นประจำ (3.45 เท่า) และนาน ๆ ครั้ง (2.35 เท่า) และเยาวชนที่เคยเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับศาสนาอิสลามเป็นประจำ (2.99 เท่า) และนาน ๆ ครั้ง (1.93 เท่า) (Laeheem, 2014) ทั้งนี้เป็นผลมาจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้นำมุสลิมได้ดำเนินการอบรมสั่งสอน แนะนำ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีไว้ จนทำให้กลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมมีความรู้เข้าใจและมีประสบการณ์ที่ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคม และในที่สุดเยาวชนก็สามารถมีพฤติกรรมตามวิถีทางที่สังคมคาดหวังและตามหลักการศาสนาอิสลาม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่ากระบวนการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะคุณธรรม วัฒนธรรม และบุคลิกภาพ เพื่อทำให้บุคคลมีพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ (Broom & Selznick, 1958; Cohen & Orbach, 1990) การขัดเกลาทางสังคมทำให้เยาวชนได้เข้าใจและยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมที่เขาอาศัยอยู่และมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันและในอนาคต (Sears, Maccoby, & Levin, 1957; Grusec, 1992; ดุจเดือน พันธุนาวิณ, 2546; จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, 2545; ปฟาณี วิถีวัฒนา, 2547; วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล, 2552) การส่งเสริมให้เยาวชนมุสลิมมีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม และมีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด รวมทั้งมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่เยาวชน เช่น การมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ ความอดทน ความซื่อสัตย์สุจริต และความขยันหมั่นเพียรสามารถทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม (กรรณภา ไชยประสิทธิ์ วรณีย์ จันทร์สว่าง และผจงศิลป์ เฟิงมาก, 2548) ปัจจัยด้านศาสนา นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้บุคคลมีจริยธรรมที่ดีงามและรู้สึกผิดชอบชั่วดี (สมพร เทพสิทธิ์, 2541) และการขัดเกลาในอิสลามเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลิกนิสัย พัฒนาคุณธรรมจรรยา มารยาทให้สอดคล้องกับหลักการศาสนา เพื่อให้มนุษย์มีวิถีชีวิตที่ถูกต้อง สร้างสังคมสันติสุข และนำความผาสุกที่แท้จริงบนพื้นฐานจริยธรรมอิสลาม (ภักคินี แยกพงศ์, 2548; มัสลัน มาหะมะ, 2552; มัสลัน มาหะมะ, 2552ข)

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจและคิดว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ เพื่อศึกษาว่าปัจจัยด้านศาสนาอิสลาม ซึ่งได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม การปฏิบัติศาสนกิจ และการร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามอย่างไรบ้าง โดยการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ข้อค้นพบที่ละเอียดและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดนโยบายในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาการมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามต่ำของเยาวชนไทยมุสลิม รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนไทยมุสลิมมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูงมากขึ้นต่อไป ก่อนที่ปัญหาดังกล่าวจะทวีความรุนแรงมากขึ้น จนยากต่อการแก้ไข

7. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับข้อมูลเชิงประจักษ์
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยด้านศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

8. การตรวจเอกสาร

8.1 ความหมายของจริยธรรมและจริยธรรมอิสลาม

จริยธรรม คือธรรมที่เป็นข้อพึงปฏิบัติที่ตั้งอยู่ในคุณงามความดี เป็นหลักเกณฑ์การตัดสินใจ ความถูกต้องของพฤติกรรม หลักเกณฑ์การประเมินผลดี ผลเสียของพฤติกรรม และปฏิกิริยาต่อพฤติกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นพฤติกรรมทางบวกหรือพฤติกรรมทางลบ และเป็นแนวทางของการประพฤติตนให้เป็นคนดี เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดควรละเว้น อะไรควรประพฤติปฏิบัติ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530; ชัยพร วิชชาวุธ, 2531; ชัยพร วงศ์วรรณ, 2538) หลักความประพฤติที่อบรมกิริยา และปลูกฝังลักษณะนิสัย ให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม และเป็นพฤติกรรมที่เป็นรูปแบบของการปฏิบัติตน การดำเนินตนที่มีความเหมาะสมแก่ ภาวะฐานะ กาลเทศะ และเหตุการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมในการประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ควรปฏิบัติที่ดงามเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับชมชอบหรือยอมรับของสังคมเพื่อความสันติสุขแห่งตนเองและความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม (พระธรรมญาณมุนี, 2531; ประภาศรี สีหอาไพ, 2540) ในขณะที่จริยธรรมอิสลามเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความรู้สึกเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ใจ ความซื่อสัตย์ ในอิสลามจะกล่าวถึงลักษณะของจริยธรรมที่มีต่ออัลลอฮ์ ต่อเพื่อนมนุษย์ และต่อสิ่งอื่นบนหน้าแผ่นดินนี้ นอกจากนี้อิหม่าม ซอฮาลี ได้แบ่งพฤติกรรมออกเป็นสองลักษณะคือพฤติกรรมที่ดีและไม่ดี (Bahreise, 1981) เป็นพฤติกรรมของคน (มุสลิม) ที่ได้ประพฤติปฏิบัติที่ดีที่ถูกต้องที่ควรตามกฎระเบียบต่างๆ ที่อิสลามได้กำหนดขึ้น และการประพฤติปฏิบัติดังกล่าวรวมทั้งพฤติกรรมทางใจ วาจา และกาย ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติพึงได้รับ ความสุขทั้งทางกายและใจในการดำรงชีวิตทั้งบนโลกนี้และโลกหน้าจริยธรรมทางอิสลามเกิดจากศาสนาจึงผูกพันมุสลิมไว้กับอัลลอฮ์ ทุกอิริยาบถ หมายความว่า สิ่งที่ควรประพฤตินั้น มุสลิมประพฤติโดยมีจุดมุ่งหมาย คือ ประพฤติดี เพราะเชื่อและปฏิบัติตามท่านศาสดามุฮัมมัด โดยหวังความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ ไม่ใช่ประพฤติเพราะให้สังคมยอมรับหรือหวังผลตอบแทนจากมนุษย์ แต่จริยธรรมเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางกายและใจของมนุษย์ (อับดุลการิม วันแอะละ, ม.ป.ป)

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าจริยธรรมเป็นสิ่งควรประพฤติอัน ได้แก่ พฤติกรรม เป็นการกระทำ ทางกาย วาจา ใจ อันดีงามที่ควรปฏิบัติ ในขณะที่จริยธรรมอิสลามเป็นการประพฤติไปในทางที่ดีทั้งทางกาย วาจา ใจ ตามกฎระเบียบที่อิสลามได้กำหนดขึ้นมา โดยมีคุณลักษณะดังนี้ จริยธรรมต่ออัลลอฮ์ จริยธรรมต่อรอซูล จริยธรรมต่อบุคคล และการมีจรรยา มารยาท

8.2 หลักและองค์ประกอบของจริยธรรมอิสลาม

การมีจริยธรรมที่ประเสริฐคือเป้าหมายหลักของสารตามหลักการศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งที่ศาสนาอิสลามใช้เป็นกฎเกณฑ์ในการจัดระบบการดำเนินชีวิตของมุสลิมและวัดคุณค่าความประเสริฐของมุสลิมด้วยการมีจริยธรรมที่ดีงามเท่านั้นที่จะทำให้การปฏิบัติศาสนกิจของแต่ละคนมีความสมบูรณ์และเป็นผู้ที่มีความสุขและได้รับชัยชนะอย่างแท้จริงทั้งบนโลกนี้และโลกหน้า ความประพฤติเป็นสิ่งที่ตั้งมั่นอยู่ในจิตใจของมุสลิมที่แสดงออกด้วยการกระทำตามความตั้งใจทั้งที่เป็นการกระทำที่ดีและการกระทำที่ไม่ดี นำชื่นชมและน่ารังเกียจ ซึ่งพฤติกรรมต่างที่แสดงออกมามีได้รับอิทธิพลจากการอบรมบ่มนิสัย การอบรมเลี้ยงดู และการศึกษาศาสนา ดังนั้นพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่มีการเน้นย้ำและกระตุ้นให้มุสลิมยึดถือปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างสุดความสามารถมีอยู่ 6 ประการคือ ประการที่ 1 ความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ คือการทำให้ตนเองอยู่ในความคุ้มครองและได้รับการปกป้องจากสิ่งที่เกรงกลัว เป็นการปกป้องตนเองให้รอดพ้นจากบาปทั้งหลายด้วยการละทิ้งสิ่งที่ต้องห้ามต่าง ๆ โดยการวางหลักความเชื่อไว้ให้มุสลิมได้ศรัทธาและกำหนดหลักการปฏิบัติศาสนกิจให้ปฏิบัติ ประการที่ 2 ความอดทน หมายถึงการอดทนต่อการปฏิบัติตามคำสั่งของอัลลอฮ์และเราะฮ์ลุลของพระองค์ อดทนต่อกิเลส สิ่งชั่วร้าย และสิ่งต้องห้ามทั้งหลาย อดทนต่อกำหนดการณ์ของอัลลอฮ์ และอดทนต่อการทดสอบของพระองค์ด้วยการที่ต้องเผชิญกับความหวาดกลัว ความหิว การสูญเสียทรัพย์สิน ชีวิต และพืชผล และอื่น ๆ พร้อมทั้งเชื่อมั่นในความยุติธรรมของพระองค์ ประการที่ 3 การให้อภัย คือการไม่ถือโทษต่อคนที่ทำให้เราโกรธ และไม่ตอบโต้ผู้ที่กระทำผิดต่อเรา ถึงแม้ว่าจะมีความสามารถและยอมให้อภัยเสมอ โดยไม่รู้สึกรังเกียจแค้นและโกรธเคือง ประการที่ 4 ความบริสุทธิ์ใจ หมายถึงความบริสุทธิ์ปราศจากมลทิน เป็นสภาวะทางจิตใจที่แสดงออกถึงความบริสุทธิ์ใจ ไม่โอ้อวด มีความโปร่งใสในทุกอิริยาบถทั้งในด้านการศรัทธา การปฏิบัติศาสนกิจหรือการอยู่ร่วมกันในสังคม รวมทั้งเป็นการให้เอกภาพต่อสังคมแห่งอัลลอฮ์เพียงพระองค์เดียวในด้านการภักดีและการใกล้ชิดต่อพระองค์ ไม่มีการเสแสร้งหรือแสวงหาการสรรเสริญจากมนุษย์หรือชอบให้มนุษย์ชมเชย ประการที่ 5 ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึงการบอกเล่าและปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามสภาวะที่เป็นจริง พูดแต่ความจริงและไม่โกหก โดยไม่หวั่นเกรงต่อคำตำหนิติเตียนจากมนุษย์ และประการที่ 6 ความยุติธรรม คือการให้สิทธิอันสมบูรณ์ต่อผู้ที่มีสิทธิในสิ่งนั้น การยืนหยัดยึดมั่นอยู่บนความสัตย์จริง มีความเที่ยงธรรมในทุกเรื่องของการดำเนินการชีวิตและออกห่างจากการอธรรมทุกรูปแบบ (บรรจง ปินกาชัน, 2544; มุมีนีฮ์ บุงอตาฮยง, 2552)

นอกจากนี้พฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่สำคัญยังมีอยู่ 5 ประการคือ ประการที่ 1 การกตัญญูรู้คุณอิสลามสอนให้กตัญญูรู้คุณผู้ที่มีคุณ เริ่มจากการให้กตัญญูรู้คุณอัลลอฮ์พระเจ้าผู้ทรงสร้าง ผู้ทรงให้ชีวิต ทรงให้เครื่องยังชีพและสติปัญญา ฯลฯ ด้วยการเคารพภักดีต่อพระองค์ เชื่อและปฏิบัติตามคำสั่งของพระองค์และรอซูลของพระองค์ รู้คุณของพ่อแม่ด้วยการเชื่อฟังทำความดี และเลี้ยงดูตอบแทนท่าน และรู้คุณเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ประการที่ 2 การนอบน้อมถ่อมตน มุสลิมต้องเป็นผู้นอบน้อมถ่อมตนยิ่งต่ออัลลอฮ์เป็นอันดับแรก สดุดีความบริสุทธิ์ของพระองค์ และศาดาของพระองค์ และอ่อนโยนต่อมวลมุสลิมด้วยกัน และยกย่องให้เกียรติแก่เพื่อนมนุษย์ ประการที่ 3 การทำความดี อิสลามสอนให้มนุษย์มีจิตใจบริสุทธิ์ ทำใจให้ผ่องแผ้ว มีคำพูดที่ดี ตั้งเจตนาที่จะทำความดีต่อตนเองและผู้อื่นจนเป็นนิสัย และบอกว่าความดีและความชั่วไม่เหมือนกันความชั่วนั้น

ขจัดได้ ให้ปราบความชั่วด้วยความดีด้วยมือหรือด้วยคำพูด หรือถ้าไม่สามารถทำได้ทำด้วยทางจิตใจ ประการที่ 4 ความละอายต่อบาป เพราะการละอายต่อบาปเป็นส่วนหนึ่งของความศรัทธา คือให้ละเว้นจากการคิดชั่ว ทำชั่ว ทั้งในที่ลับและในที่แจ้ง ไม่ให้การทำลามกอนาจาร การทำชู้ การใส่ความ และพระองค์ทรงให้มลาอิกะฮ์บันทึกการกระทำของมนุษย์ และประการที่ 5 การมีสัจจะ คือมีความจริงต่อหน้าที่รับผิดชอบ จริงต่อคำพูด จริงต่อสัญญาและจริงต่อบุคคลคือชื่อตรงหรือชื่อสัตย์ อิสลามสอนให้มีความมานะฮ์ (ไว้วางใจ) และมีความสัตย์ในทุกเรื่อง (อาซีซัน เกป็น, 2556) และพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามต้องครอบคลุมองค์ประกอบ 3 ด้านคือ องค์ประกอบที่ 1 จริยธรรมด้านการศรัทธา ประกอบด้วย การบริสุทธิ์ใจ การกระทำอย่างสม่ำเสมอ การขอบคุณ และการให้ความรักซึ่งกันและกัน องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมด้านพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย จริยธรรมภายในจิตใจ เช่น ความสัจจริง ความอดทน การถ่อมตน และการมีความละอาย เป็นต้น และ จริยธรรมภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ เช่น การมีความรับผิดชอบ การรักษาสัญญา การมีความอ่อนโยน การให้อภัย และการมีจิตใจกว้าง เป็นต้น และองค์ประกอบที่ 3 จริยธรรมมนุษย์สัมพันธ์ ประกอบด้วย การมีมนุษย์สัมพันธ์กับมุสลิมด้วยกัน เช่น การให้สลาม การขออนุญาต การรักษาระดับสายตา และการต้อนรับแขก เป็นต้น และการมีมนุษย์สัมพันธ์กับคนต่างศาสนา เช่น การมีความอ่อนโยน การให้เกียรติและมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี การมีเมตตากรุณา การมีความยุติธรรม การไม่สร้างความเดือดร้อน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเยี่ยมเยียน สอบถามสารทุกข์สุกดิบ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และการสร้างความไว้วางใจและความเชื่อถือ เป็นต้น (อิเลียส ลีเดะ, 2550)

ในขณะที่องค์ประกอบทางจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 จริยธรรมด้านการปฏิสัมพันธ์กับชนต่างศาสนิก ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 9 ตัวแปร ได้แก่ 1) การมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อคนต่างศาสนิก รู้จักผ่อนปรน ยืดหยุ่น ไม่อ่อนแอ และแข็งกร้าวเกินไป 2) การมีความเที่ยงตรง เสมอภาค และเป็นธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง 3) การมีน้ำใจ เห็นใจ ช่วยเหลือเพื่อนต่างศาสนิกที่ได้รับความเดือดร้อน 4) การเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ มีจิตสาธารณะ เสียสละ เห็นผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง 5) การพยายามประนีประนอมระหว่างเพื่อนทั้งสองฝ่ายที่ขัดแย้งกัน 6) การปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนต่างศาสนิกและรุ่นน้อง 7) การให้เกียรติและเคารพสิทธิในการนับถือศาสนาของคนต่างศาสนิก 8) การแนะนำในเรื่องศาสนาแก่คนต่างศาสนิกด้วยความสุภาพอ่อนโยน และ 9) การใช้วาจาที่สุภาพ ไม่พูดจาดูถูกดูแคลนคนต่างศาสนิก องค์ประกอบที่ 2 จริยธรรมด้านการเข้าสังคม ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 10 ตัวแปร ได้แก่ 1) การไม่สอดรู้สอดเห็นเรื่องของเพื่อนหรือผู้อื่น 2) การขอลาหยุดก่อนล่วงหน้าด้วยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษร 3) การไม่มองเพศตรงข้ามที่ไม่ใช่หม่อมโดยตั้งใจ 4) การขออนุญาตเมื่อจะหยิบของของผู้อื่น 5) การขออนุญาตก่อนเข้าห้องเรียน เข้าพบอาจารย์ เข้าที่ประชุม และถามคำถาม 6) การรู้จักกาลเทศะ ทำกิจกรรมที่มีการปะปนกันระหว่างชายหญิงอย่างระมัดระวัง 7) การมีระเบียบ รู้จักวางตัวให้เหมาะสมตามโอกาส 8) การเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ด้วยความมีสติ เยือกเย็น ไม่วุ่นวาย ไม่ใช้อารมณ์ 9) การปฏิบัติตามคำแนะนำของอาจารย์ และ 10) การไม่ตอบรับคำเชิญไปร่วมงานเลี้ยงที่มีอาหารหะรอมหรืองานเลี้ยงที่เชิญเฉพาะคนรักรวยหรือในงานที่มีสิ่งมุกตบชวอยู่ องค์ประกอบที่ 3 จริยธรรมด้านคุณธรรมในตน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 9 ตัวแปร ได้แก่ 1) การไม่คดโกงหรือลอกข้อสอบแม้จะมีโอกาส 2) การไม่นำความลับหรือเรื่องที่น่าอายของเพื่อนมาเปิดเผย 3) การอดทนต่อสิ่งยั่วเยวและสิ่งต้องห้าม 4) การพูดจริง ไม่โกหก เสแสร้ง หน้าไหว้หลังหลอก กลับกลอก 5) การมานะพากเพียรในการแสวงหาวิชาความรู้ แม้จะพบกับอุปสรรคที่ยากลำบาก 6) การอดกลั้นในความยากลำบาก ความกลัว ความหิว ความสูญเสียโดยไม่สิ้นหวัง ไม่ไว้วางใจ หรือทำร้ายตัวเอง 7) การยอมรับสภาพความเดือดร้อน โดยตระหนักว่าเป็นสภาวะการณ์ที่กำหนดโดยอัลลอฮ์ 8) การอดทนในการปฏิบัติอิบาดะฮ์ การ

เรียกร้องไปสู่ความดี การห้ามปรามไปสู่ความชั่ว และ 9) การสงบเสงี่ยมมอบน้อมให้เกียรติ ครูอาจารย์ รุ่นพี่ รุ่นน้องและเอ็นดูเมตตาต่อเด็ก ๆ และองค์ประกอบที่ 4 จริยธรรมด้านการยึดมั่นศรัทธา ประกอบด้วยตัวแปร สังเกตได้ 9 ตัวแปร ได้แก่ 1) การศรัทธาต่ออัลลอฮ์โดยไม่นำสิ่งใดมาเทียบเคียงกับพระองค์ 2) การปฏิบัติทุก ๆ เรื่องเพื่ออัลลอฮ์โดยมิได้หวังประโยชน์ใด ๆ จากมนุษย์หรือต้องการคำสรรเสริญเยินยอจากเพื่อนมนุษย์ 3) การศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ เพื่ออัลลอฮ์ และ 4) การปฏิบัติตามคำสั่งของอัลลอฮ์และยืนหยัดตามขอบเขตที่พระองค์ทรงกำหนดไว้อัลกุรอานและฮิสซานะฮ์ (ไลลา หริ่มเพ็ง, 2551)

8.3 พฤติกรรมของเยาวชนมุสลิม

วิถีการดำเนินชีวิตของเยาวชนมุสลิมต้องยึดรูปแบบตามวิถีอิสลามเป็นหลัก โดยมีหลักการศรัทธาเป็นข้อกำหนดประการแรกที่มุสลิมทุกคนต้องยึดถือให้มั่นคงหากการศรัทธามั่นคงในจิตใจ การปฏิบัติศาสนกิจอื่น ๆ ก็จะสมบูรณ์ หลักการศรัทธาจึงเปรียบเสมือนประตูสู่ศาสนาอิสลาม "ลาอิลาฮะ อิลลัลลอฮ์" หรือ "ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลลอฮ์" เป็นส่วนแรกของการปฏิญาณตน ประกาศตนเป็นผู้ศรัทธา มีความหมายว่า ไม่มีใครที่จะได้รับการเคารพภักดีนอกจากอัลลอฮ์ "มุฮัมมัด รุสูลุลลอฮ์" หรือ "มุฮัมมัด เป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์" เป็นส่วนที่สอง ซึ่งหมายความว่า การเคารพภักดีนี้จะต้องเป็นไปตามแบบอย่าง ตามหลักคำสอนของท่านศาสดามุฮัมมัด มุสลิมที่มีความศรัทธา คือ ผู้ที่หัวใจของเขาได้ซึมซับคำปฏิญาณนี้ไว้อย่างมั่นคง โดยมีการแปรความศรัทธานี้ออกมาในรูปแบบของการปฏิบัติ ในทางกลับกันใครก็ตามที่ได้ถ่ายทอดความศรัทธาออกมาในรูปแบบของการปฏิบัติแล้วก็ย่อมไม่ใช่มุสลิมที่สมบูรณ์ ฉะนั้นผู้ที่กล่าวคำปฏิญาณจะต้องยอมรับรูปแบบการดำเนินชีวิตของอิสลามในทุก ๆ ด้าน

มุสลิมต้องมีความเชื่อที่ถูกต้อง ศรัทธาด้วยความเข้าใจ มีหลักฐาน เหตุผล และการใช้สติปัญญา ไม่ใช่ศรัทธาด้วยความคิดที่เลื่อนลอย งามาย และขาดหลักฐานที่มาจากคำสั่งสอนของอัลลอฮ์ และแบบอย่างของท่านศาสดามุฮัมมัด ซึ่งตัวอย่างรูปแบบที่มุสลิมต้องปฏิบัตินั้น เช่น ด้านการทักทาย เมื่อมุสลิมพบกันจะต้องกล่าวทักทายว่า " อัซซะลามุ อะลัยกุม วะเราะฮ์มะตุลลอฮ์" ด้านการแต่งกาย ผู้ชายต้องแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย สำหรับผู้หญิงก็ต้องแต่งกายอย่างมิดชิด ด้านการบริโภค บริโภคอาหารที่หะลาล อาหารที่มีประโยชน์ บริโภคอาหารแต่เพียงพอดี ด้านสุขภาพอนามัย อิสลามถือว่าความสะอาดเป็นส่วนหนึ่งของการศรัทธา อัลลอฮ์ทรงรักผู้ที่สะอาด ด้านการศึกษา การศึกษาเป็นหน้าที่ของมุสลิมทั้งชายและหญิง มุสลิมจะต้องศึกษาตลอดชีวิต และด้านการประกอบอาชีพ อิสลามอนุญาตให้ประกอบอาชีพใดก็ได้ที่ไม่ขัดกับหลักการของศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้ในทัศนะอิสลามถือว่าหนทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสี่ขาดเพียงอย่างเดียว คือ พฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามแนวคิดของฮาซัน อัลบันนา มีดังต่อไปนี้ 1) ท่านจงละหมาดเมื่อได้ยินเสียงอะซาน ไม่ว่าจะสถานการณ์จะเป็นอย่างไรก็ตาม 2) อ่านคัมภีร์อัลกุรอาน แล้วจงไตร่ตรอง ฟังแล้วจงไตร่ตรอง และจงรำลึกถึงอัลลอฮ์อยู่เสมอ อย่าเสียเวลาของท่านไปกับสิ่งที่ไร้ประโยชน์ 3) จงขยันเล่าเรียนเพื่อพูดภาษาอาหรับได้ถูกต้อง นี่คือน้ำทิพย์แห่งอิสลาม 4) อย่าโต้เถียงในเรื่องราวต่างๆ เพราะว่าการแสดงความโอ้อวดจะไม่นำมาซึ่งประโยชน์ 5) อย่าหัวเราะให้มาก หัวใจที่ใกล้ชิดอัลลอฮ์นั้น คือหัวใจที่สำรวมตนและเคารพนบถคือ 6) อย่าพูดเล่นหรือสนุกให้มากนัก ซาติที่กำลังต่อสู้นั้นไม่รู้จะไรนอกจากการเอาจริงเอาจัง 7) อย่าพูดเสียงดังเกินกว่าที่ผู้ฟังจะได้ยิน เพราะว่ามันอาจจะขาดความคิดและรบกวน 8) หลีกเลียงการทำร้ายผู้อื่นลับหลัง อย่าพูดดูหมิ่นองค์กรหรือขบวนการโดยไม่ถูกต้อง อย่าพูดสิ่งใดนอกจากสิ่งที่ดี 9) จงสร้างความคุ้นเคยกับใครก็ตามที่ท่านพบว่าเป็นคนของอิกวาน แม้ว่าเขาจะไม่เริ่มต้นก่อนก็ตาม เพราะว่าคุณมการณ์ของเรานั้นวางอยู่บนหลักแห่งความรู้และความรัก และ 10) จงถือว่าหน้าที่สำคัญกว่าเวลา จงช่วยคนอื่นเพื่อให้เวลานั้นเกิดประโยชน์มากที่สุด และเมื่อท่านมีโครงการใดที่จะทำ ท่านจงทำให้เสร็จอยู่เสมอ (ประเสริฐ วันแอะเลาะ, 2544) เหล่านี้คือหลักการที่มีแก่บรรดามุสลิมที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์และยอมรับนบถ

ศาสนาอิสลาม และมีความบริสุทธิ์ใจที่จะดำเนินชีวิตไปตามแนวทางที่ทุกคนต้องฝึกฝนและปฏิบัติอย่างจริงจัง สำหรับรูปแบบในการดูแลเยาวชนในทัศนะอิสลามนั้นต้องอาศัยฐานหลักสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ฐานอะกีดะฮ์ (หลักการเชื่อมั่น) คือ ต้องศรัทธาในหลักศรัทธาทั้ง 6 ประการ 2) ฐานแห่งอิบาดะฮ์หรือชะรีอะฮ์ (หลักการเคารพภักดี) คือ หลักปฏิบัติทั้ง 5 ประการ และ 3) ฐานแห่งอัคลาภ (หลักคุณธรรมจริยธรรม) (มัสลัน มาหะมะ, 2552ข)

แต่ในปัจจุบันปรากฏว่าเยาวชนมุสลิมส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมมุสลิม และขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม กล่าวคือ เยาวชนมีการคบเพื่อนต่างเพศเดียวกันแบบไร้เขตจำกัดและมีอิสระเสรี มักทำกิจกรรมที่ไร้สาระ สร้างความเดือดร้อน มีการคบเพื่อนต่างเพศอย่างเปิดเผย มีอิสระและคบเหมือนชาวตะวันตก มีการจับมือถือแขน กอดจูบ และถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส มีการให้ความสำคัญกับการศึกษาวิชาสามัญมากกว่าวิชาศาสนา ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีการเกี่ยวข้องกับอบายมุข ไม่มีงานทำ มีการแต่งการเชิงประยุกต์เพื่อให้ทันสมัยและเลียนแบบตะวันตก ดารา และนักร้อง มีความสัมพันธ์กับครอบครัว ญาติ และชุมชนอย่างห่างเหิน และขาดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน มีการละเลยและไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจ ไม่ให้ความสำคัญและหลีกเลี่ยงการบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน และส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเยาวชนมีส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบในปัจจุบัน โดยเยาวชนในเมืองและเยาวชนในชนบทมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันเกือบทุกด้าน (เกษตรชัย และหิม และ ดลมนรรัตน์ บากา, 2553) ครอบครัวมุสลิมมีบทบาทในการปลูกฝังจริยธรรมแก่เยาวชนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับมากทุกด้าน และครอบครัวมุสลิมมีบทบาทในการปลูกฝังจริยธรรมแก่เยาวชนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามตัวแปร เพศของเยาวชน ภูมิภาค อาชีพของครอบครัว รายได้ การศึกษาสายสามัญของมารดา การศึกษาสายศาสนาของบิดาและมารดา อาชีพของครอบครัว และการใช้เวลาแก่บุตรหลาน แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในตัวแปร จำนวนบุตร และการศึกษาสายสามัญของบิดา (ฟัยซอล มะหะหมัด ปราณี ทองคำ และมารุต คำชะอม, 2551) พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนราธิวาสอยู่ในระดับเหมาะสมมาก การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนราธิวาส ส่วนความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนราธิวาสในระดับต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้วัยรุ่นมุสลิมมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม คือ การส่งเสริมให้มีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด (กรรณภา ไชยประสิทธิ์ วรรณิ จันทรสว่าง และผจงศิลป์ เฟิงมาก, 2548) ซึ่งจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของเยาวชนในปัจจุบันกลายเป็นวิกฤตสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิกฤตที่เกี่ยวข้องกับการขาดจริยธรรมของเยาวชนที่ต้องได้รับการปลูกฝังและสะสมมาตั้งแต่วัยเด็ก โดยครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดที่จะต้องอบรมเลี้ยงดูและปลูกฝังสั่งสอนเยาวชน (ดุจเดือน พันธมนาวิน, 2546)

8.4 การขัดเกลาทางสังคมในศาสนาอิสลามกับพฤติกรรมของเยาวชน

ระดับความรู้ด้านศาสนาและระดับการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเยาวชน โดยผู้ที่มีความรู้ด้านศาสนาในระดับสูงและระดับการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในระดับมากจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และตามบรรทัดฐานของสังคมสูง เพราะศาสนาเป็นตัวแทนที่ขัดเกลาหรือแนะแนวทางให้มีการยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อเป็นเป้าหมายในการกระทำ เป็นการยึดมั่นในสิ่งที่ดีงาม มีศีลธรรม จริยธรรม รู้สึกผิดชอบชั่วดี ประพฤติตนในทางที่ถูกต้อง และมีความมุ่งมั่นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมทางศาสนาตามหลักคำสอนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังคำกล่าวที่ว่า ศาสนาเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้คนมีศีลธรรม จริยธรรม รู้สำนึกในผิดชอบชั่วดี (สมพร เทพสิทธา, 2541)

กระบวนการขัดเกลาในอิสลามส่วนใหญ่จะขัดเกลาผ่านระบบการให้ความรู้ความเข้าใจ และการให้การศึกษาเกี่ยวกับหลักการศาสนาอิสลาม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวไม่ใช่แค่การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ หรือทักษะจากชนรุ่นหนึ่งไปยังชนอีกรุ่นหนึ่งเท่านั้น แต่มีความหมายที่กว้างและครอบคลุมทุกด้าน รวมทั้งเป็นกระบวนการอบรมและบ่มเพาะสติปัญญา ร่างกาย และจิตวิญญาณ เพื่อผลิตมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยกระบวนการศึกษาในอิสลามจะมีความหมายครอบคลุม การอบรม การขัดเกลาจิตใจ การถ่ายทอดความรู้ รวมถึงความรู้ทางศาสนาและความรู้ทางโลก และการอบรมบ่มนิสัยให้มีคุณธรรม จริยธรรมและมีระเบียบวินัย ดังนั้นการศึกษาในอิสลามมีลักษณะเฉพาะ เพื่อเป็นการศึกษาตลอดชีพ เป็นการพัฒนาทุกส่วนของความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นด้าน วิชา สติปัญญา ร่างกายและสังคม เป็นการสนองตอบวัตถุประสงค์ของการสร้างมนุษย์ คือเพื่อเป็นบ่าวของอัลลอฮ์และเป็นตัวแทนของพระองค์บนผืนแผ่นดิน และทำให้สมาชิกของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความเจริญรุ่งเรือง (มัสลัน มะหะมะ, 2552ข; อิบราฮีม ณรงค์รัชกาเชต, 2546) แนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนมุสลิมมีพฤติกรรมเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม คือ การส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด (กรรณภา ไชยประสิทธิ์ วรรณิ จันทรสว่าง และผจงศิลป์ เฟิงมาก, 2548) การอบรมตามแนวทางของศาสนาอิสลามโดยการปลูกฝังการศรัทธาสะท้อนให้เห็นถึงสัจธรรมของการดำเนินชีวิต เป็นการสร้างจิตวิญญาณและความรู้สึกนึกคิด ทำให้จิตใจบริสุทธิ์ ถือเป็นการนำเยาวชนสู่ความผาสุกที่แท้จริงบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมอิสลาม (ภักคินี แยกพงศ์, 2548; Nabil al-Samalutiy, 1986 อ้างอิงใน มนุศักดี โตะเถื่อน, 2553)

การขัดเกลาเป็นกระบวนการบ่มเพาะและสร้างเยาวชนให้เป็นมุสลิมที่สมบูรณ์แบบทั้งด้านจริยธรรม และการปฏิบัติศาสนกิจ โดยที่ชีวิตความเป็นอยู่ของเขาจะเป็นกุญแจชีวิตสู่สิ่งที่ดีงามและปิดกั้นจากสิ่งเลวทราม ไม่ว่าเขาจะอยู่ในสภาวะการณ์ใดก็ตาม ซึ่งวิธีการขัดเกลาที่สามารถสร้างให้เยาวชนเป็นผู้มีจริยธรรมที่สูงสูงคือการอบรม (ตฺรียะฮฺ) ซึ่งเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพและจิตวิญญาณแห่งจริยธรรม และความรักชอบในสิ่งที่ดีงาม (ตฺซุกียะฮฺ) ซึ่งเป็นกระบวนการขัดเกลาควบคู่กับการพัฒนาตนให้มีการปฏิบัติคุณงามความดีอย่างเข้มแข็ง (Muhammad Abdul al alim Mursiy, 2000; Khalid Ibn Hamid al-Hazimiy, 2000; Miqda Yaljan, 2007 อ้างอิงใน มนุศักดี โตะเถื่อน, 2553) นอกจากนี้การได้รับการอบรมนิสัย การขัดเกลาจิตใจ และการปฏิบัติตนให้อยู่ภายใต้ความคุ้มครองและปกป้องจากอัลลอฮ์โดยการประพฤติตนให้รอดพ้นจากบาปทั้งหลาย ด้วยการละทิ้งสิ่งต้องห้ามต่างๆ และมุ่งกระทำแต่สิ่งที่ดีงามนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลการมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม (al-Baihaqiy, Ahmad Ibn al-Husain, 2003 อ้างอิงใน มุมีนะห์ บุงอตาหยง, 2552; Sayyid Ibn al-Wadi'iy, 2010 อ้างอิงใน มนุศักดี โตะเถื่อน, 2553) และการปลูกฝังและพัฒนาให้เยาวชนมีการพัฒนาตนเองทุกด้านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอโดยให้สอดคล้องตามหลักการศาสนาอิสลาม ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการส่งเสริมพฤติกรรมผ่านวิถีของศาสนาอิสลามโดยใช้กระบวนการขัดเกลาจิตใจด้วยวิธีการอบรมสั่งสอน และให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง (Muhammad Nur Ibn 'Abd al-Hafiz Suwid, 2004; Miqda Yaljan, 2007; Hassah Bint Muhammad Ibn Fahil al Saghir, 2008 อ้างอิงใน มนุศักดี โตะเถื่อน, 2553) รวมทั้งกระบวนการขัดเกลาโดยการปลูกฝังสติปัญญา ซึ่งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนได้ใช้สติปัญญาในคิดใคร่ครวญและไตร่ตรองให้มีการปฏิบัติสิ่งที่ดีงามตามที่หลักการศาสนาอิสลามกำหนดถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกฝังพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม (Mahmud Muhammad Umarahm, 2000; Ibrahim Yasin al-Khatib, & Ahmad Muhammad al-Zabadiy, 2000; Mustafa Muhammad al-Tihan, 2002; Abd al-Rahman Ibn Abdullah al-Malikiy, 2005 อ้างอิงใน มนุศักดี โตะเถื่อน, 2553)

การดูแลเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามและอยู่ในกรอบตามหลักการศาสนาอิสลาม ส่วนใหญ่จะมีผู้นำมุสลิมทั้งที่เป็นผู้นำท้องถิ่นและผู้นำศาสนาทำหน้าที่ในการดูแล

เยาวชนตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ เพราะเมื่อบุคคลได้ดำรงตำแหน่งในสังคมย่อมจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ตามตำแหน่งนั้น ๆ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเดียวกันอาจจะปฏิบัติตามหน้าที่แตกต่างกันไป เพราะต่างคนต่างมีนิสัย ความคิด ความสามารถ การอบรม กำลังใจ มูลเหตุจูงใจ ความพอใจในสิทธิหน้าที่ สภาพของจิตใจ และร่างกายที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นการดูแลเยาวชนให้มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามและอยู่ในกรอบของศาสนาอิสลามถือว่าเป็นแบบแผนหรือแนวทางที่ผู้นำมุสลิมควรกระทำตามที่สังคมคาดหวังหรือกำหนดให้กระทำ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่และสิทธิของตำแหน่งทางสังคม นอกจากนี้ผู้นำมุสลิมมีการดูแลให้เยาวชนมุสลิมมีวิถีการดำเนินชีวิตให้อยู่ในกรอบตามหลักการศาสนาอิสลาม โดยใช้วิธีการและกระบวนการในการปลูกฝังจิตสำนึกที่ฝังงอกโดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี รู้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควร และส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้สึกอายต่อบาปหรือต่อกรกระทำที่ไม่ดีหรือที่ผิดหลักการศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี (Laeheem, 2012; Laeheem, & Madreh, 2014) รวมทั้งผู้นำมุสลิมยังเน้นกระบวนการให้การศึกษาด้านศาสนาอิสลามแก่เยาวชนตั้งแต่เยาว์วัย เพราะมุสลิมทุกคนต้องสำนึกและตระหนักตลอดเวลาว่าการศึกษากับศาสนาอิสลามเป็นหน้าที่ที่มุสลิมต้องศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ หลักการศรัทธา หลักปฏิบัติ และหลักคุณธรรม จริยธรรม เพื่อยึดถือเป็นระบบแห่งชีวิต และเกิดความเจริญงอกงามทั้งในด้านความรู้ทักษะและกระบวนการ ตลอดจนเกิดเจตคติที่ดีอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาตนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามหลักการ ความเชื่อ และวิธีการทางศาสนาอิสลาม ที่มุ่งเน้นให้มีคุณลักษณะนิสัย ค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม และการฝึกปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวัน ดังที่อิบราฮีม ณรงครักษาเขต (2546) และ มัสลิน มาหะมะ (2552) กล่าวว่า การแสวงหาความรู้เป็นสิ่งที่ประเสริฐยิ่งสำหรับมนุษย์ และถือเป็นหน้าที่ของมุสลิม หากมุสลิมได้รับการศึกษาศาสนาอิสลามอย่างครบถ้วนและถูกต้องทั้งการศึกษาเกี่ยวกับหลักการศรัทธา หลักปฏิบัติ และหลักคุณธรรม จริยธรรม เพื่อยึดถือเป็นระบบแห่งชีวิต ก็จะทำให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยความสงบสุข ซึ่งการศึกษาในอิสลามเป็นกระบวนการอบรม ขัดเกลาจิตใจ และบ่มเพาะสติปัญญา ร่างกาย และจิตวิญญาณ เพื่อผลิตมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีระเบียบวินัย และผลการศึกษาของดลมนรรัตน์ บากา และ เกษตรชัย และหิม (2553) ที่พบว่า การเรียนอิสลามเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเยาวชนมุสลิม เพราะสามารถป้องกันตนเองจากปัญหาต่างๆได้ เนื่องจากความรู้เป็นสิ่งที่จะช่วยป้องกันไม่ให้หลงไปกับสภาพแวดล้อมและกระแสสังคม การศึกษาทำให้เยาวชนมุสลิมมีความนอบน้อมถ่อมตน และมีวิถีชีวิตตามกรอบที่ศาสนาอิสลามกำหนดไว้

กลุ่มเยาวชนที่ได้รับการดูแลพฤติกรรมตามวิถีอิสลามสูงและให้มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูงได้แก่กลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เสี่ยง/ปกติ กลุ่มเยาวชนที่มีความรู้ความเข้าใจหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในระดับสูง กลุ่มเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามในระดับสูง กลุ่มเยาวชนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมแบบอิสลามเป็นประจำ และกลุ่มเยาวชนที่เคยเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลามเป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เสี่ยง/ปกติจะได้รับการดูแลพฤติกรรมตามวิถีอิสลามสูงที่สุดถึง 6.71 เท่า ทั้งนี้เพราะเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะทั้ง 5 ประการดังกล่าวข้างต้นล้วนเป็นคุณลักษณะของกลุ่มเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับหลักการคำสอนของศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่มีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด (กลุ่มไม่เสี่ยง) กลุ่มที่ได้รับอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม และกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจหลักคำสอนของศาสนาอิสลามทั้งจากการศึกษาด้านศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรม และการเข้าร่วมอบรม อันส่งผลให้เยาวชนกลุ่มดังกล่าวได้รับการดูแลให้มีพฤติกรรมตามแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคม ตามที่สังคมคาดหวัง และตามหลักการศาสนาอิสลาม (Laeheem, 2013a) ดังที่กล่าวไว้ว่าผู้ที่ได้รับการดูแลให้มีพฤติกรรมตามสังคม

ต้องการ และมีการปฏิบัติตามแบบแผนทางสังคมส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ ความคิด อุดมการณ์ วัฒนธรรม และบุคลิกภาพจากสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา เป็นต้น (ปหาณี จิตวิวัฒนา, 2547) ผู้ที่ได้รับการดูแลให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามครรลองครองธรรมของสังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคตล้วนได้รับอิทธิพลมาจากความรู้เข้าใจ การยอมรับค่านิยม และการยอมรับบรรทัดฐานของสังคม (วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล, 2552) เยาวชนมุสลิมที่ได้รับการดูแลให้มีพฤติกรรมเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมและตามหลักการของศาสนาอิสลามมักเป็นเยาวชนมุสลิมที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม มีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด และได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามทั้งจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้นำศาสนา (กรรณภา ไชยประสิทธิ์ และคณะ, 2548; พัยชอลมะหะหมัด และคณะ, 2551) เยาวชนมุสลิมที่ได้รับการดูแลให้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ดีที่ถูกต้อง มีศีลธรรม จริยธรรมที่ดีงาม และมีจิตสำนึกรู้สึกผิดชอบชั่วดี ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนมุสลิมที่มีพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม และได้ผ่านกระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพ และคุณธรรมตามที่หลักการศาสนาอิสลามกำหนดไว้ (ภักคินี แยกพงค์, 2548; มัสลัน มาหะมะ, 2552) ดังนั้นผู้นำมุสลิมที่จะดูแลเยาวชนมุสลิมให้มีวิถีชีวิตตามวิถีอิสลามนั้นจะต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคม โดยผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา เพราะเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องตามที่หลักการศาสนาอิสลามกำหนดไว้ ดังที่วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล (2552) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคมมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมของเยาวชนในปัจจุบันและในอนาคต พัยชอลมะหะหมัด และคณะ (2551) ศึกษาพบว่าสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาต่างก็เป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญในการสร้างสมาชิกในสังคมให้มีคุณภาพ และภักคินี แยกพงค์ (2548) และ มัสลัน มาหะมะ (2552) กล่าวว่า กระบวนการขัดเกลาในอิสลามเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพ อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักการศาสนาอิสลาม เพื่อให้มุสลิมมีวิถีชีวิตที่ถูกต้อง

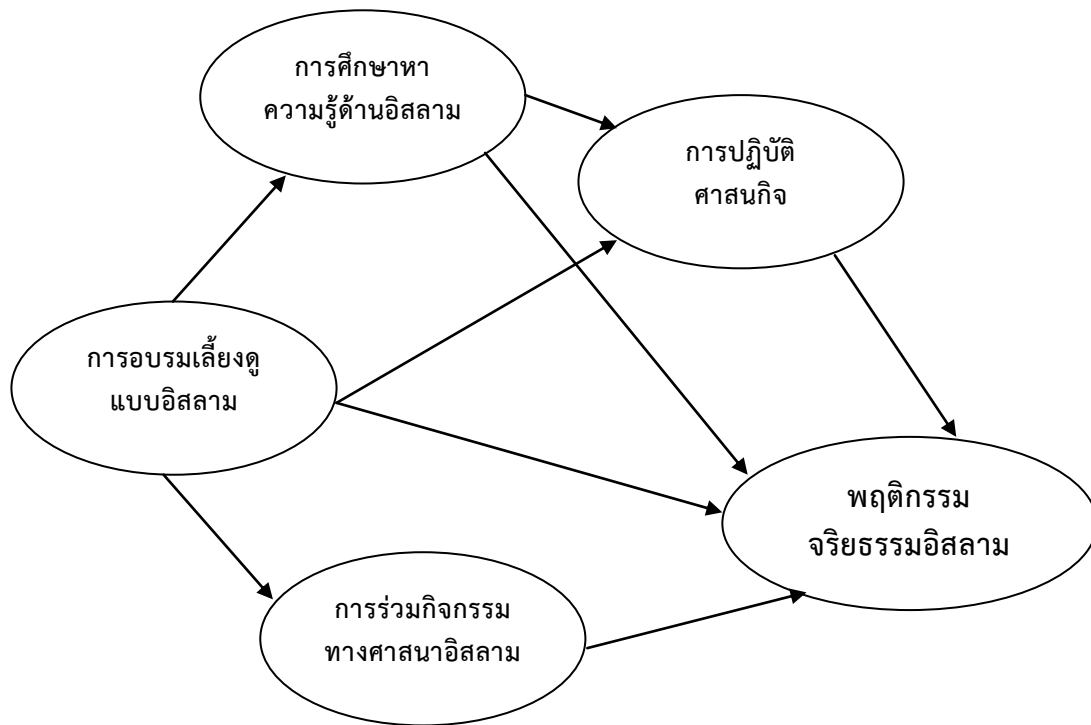
กลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงมีความต้องการน้อยมากที่จะให้ผู้นำมุสลิมดูแลให้มีพฤติกรรมตามวิถีอิสลามและมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม ทั้งนี้เพราะกลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงนั้นเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมมุสลิมและมีพฤติกรรมที่ขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม อันส่งผลให้เยาวชนกลุ่มดังกล่าวไม่มีความต้องการหรือมีความต้องการน้อยมากที่จะให้ผู้นำมุสลิมเข้ามาดูแล ควบคุม และแนะนำให้มีพฤติกรรมหรือวิถีชีวิตตามที่หลักการศาสนาอิสลามกำหนด (Laeheem, 2013b) เนื่องจากเยาวชนไทยมุสลิมส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตที่ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมมุสลิมและขัดกับหลักการศาสนาอิสลาม และไม่ต้องการให้บุคคลใดหรือหน่วยงานใดเข้ามาเกี่ยวข้องกับแบบแผนการดำเนินชีวิตของกลุ่มที่ร่วมกันกำหนดไว้ กลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงความต้องการความเป็นอิสระ การสร้างมิตรกับบุคคลอื่นด้วยการซื่อสัตย์ต่อเพื่อนในกลุ่ม ต้องการความสนุกสนาน ต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น และต้องการให้ตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น นอกจากนี้วิถีการดำเนินชีวิตของเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงยังเป็นแบบแผนพฤติกรรม ลักษณะอุปนิสัย เจตคติ และค่านิยมที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนภายในกลุ่ม ถึงแม้ว่าสังคมไม่ยอมรับพฤติกรรมดังกล่าวหรือพฤติกรรมดังกล่าวขัดกับบรรทัดฐานทางสังคม และเป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (เกษตรชัย และหิม และดลมนรรัตน์ บากา , 2553)

ปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้เยาวชนไทยมุสลิมมีพฤติกรรมตามวิถีอิสลาม มี 4 ตัวแปร คือ ระดับความรู้ด้านศาสนา ระดับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม และการเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ซึ่งล้วนเป็นตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องกับศาสนา โดยตัวแปรระดับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมตามวิถีอิสลามสูงที่สุด (มีโอกาส 12.10 และ 3.41 เท่า) รองลงมาคือ

ตัวแปรระดับความรู้ด้านศาสนาอิสลาม (มีโอกาส 3.61 และ 2.00 เท่า) ตัวแปรการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม (มีโอกาส 3.45 และ 2.35 เท่า) และตัวแปรการเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม (มีโอกาส 2.99 และ 1.93 เท่า) ทั้งนี้เป็นผลมาจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้นำมุสลิมได้ดำเนินการอบรมสั่งสอน แนะนำ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีไว้ จนทำให้กลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมมีความรู้เข้าใจและมีประสบการณ์ที่ถูกต้องตามครรลองครองธรรมและบรรทัดฐานของสังคม และในที่สุดเยาวชนก็สามารถมีพฤติกรรมตามวิถีทางที่สังคมคาดหวังและตามหลักการศาสนาอิสลาม ดังคำกล่าวที่ว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะคติ อุดมการณ์ วัฒนธรรม และบุคลิกภาพ เพื่อให้บุคคลมีพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ (Laeheem, 2013c; Laeheem, 2014) การขัดเกลาทางสังคมทำให้เยาวชนได้เรียนรู้ได้เข้าใจ และยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมที่อาศัยอยู่ และมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันและในอนาคต (ปหาณี ฐิติวัฒนา, 2547; วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล, 2552) การส่งเสริมให้เยาวชนมุสลิมมีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม และมีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด รวมทั้งมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่เยาวชน เช่น ด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความขยันหมั่นเพียรล้วนสามารถทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม (กรรณภา ไชยประสิทธิ์ และคณะ, 2548; พัยซอล มะหะหมัด และคณะ, 2551) และการขัดเกลาในอิสลามเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลิกนิสัย พัฒนาคุณธรรมจรรยา มารยาท ให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนา เพื่อให้มนุษย์มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ดีที่ถูกต้องและสร้างสังคมสันติสุข และนำความผาสุกที่แท้จริงบนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมอิสลามศึกษา (ภักคินี แยกพงศ์, 2548; มีสลัน มาหะมะ, 2552ก; มีสลัน มาหะมะ, 2552ข)

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการขัดเกลาทางสังคม คือ กระบวนการทางสังคมกับทางจิตวิทยา ซึ่งมีผลทำให้มนุษย์มีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคมต้องการ ทำให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ เป็นมนุษย์ผู้มีวัฒนธรรม และเป็นกระบวนการของคนในสังคมในการกระทำระหว่างกันทางสังคม การได้รับรูปแบบของบุคลิกภาพ และการเรียนรู้ การดำเนินวิถีชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ จากสังคมและกลุ่มโดยรูปแบบของการขัดเกลาทำได้ 2 ทาง คือ การขัดเกลาทางตรง เป็นการสอนหรือบอกโดยตรง เช่น พ่อแม่สอนลูก ครูสอนนักเรียน และการขัดเกลาทางอ้อม เป็นการเรียนรู้โดยอาศัยการสังเกตเลียนแบบ เช่น ลูกเรียนรู้จากการสังเกต หรือ การฟัง การอ่าน การเข้ากลุ่มเพื่อน ทำให้เกิดการปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นต้น การที่มนุษย์สามารถขัดเกลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือ ปัจจัยภายใน เช่น พันธุกรรมและลักษณะทางชีวภาพ เป็นต้น และปัจจัยภายนอก คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล เช่น การเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมสรุปรูปจากแนวคิดทั้งหมด การขัดเกลาทางสังคมช่วยสร้างตัวตนขึ้นมา 3 อย่าง คือ ภาพเกี่ยวกับตัวตน โดยอาศัยการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ตัวตนในอุดมคติ จากทัศนคติที่คนอื่นมีต่อตน บุคคลจะสร้างภาพของสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อแสวงหาความรัก การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของตน และตัวตนปฏิบัติการ คือ สิ่งที่ตนเองทำไปในแต่ละวัน ซึ่งเป็นตัวช่วย และส่งเสริมความเป็นตัวตน ให้รู้จักควบคุมตนเอง เช่น ความอดทน ซึ่งการขัดเกลาทางสังคม ถือว่ามีความสำคัญมาก หากมนุษย์ขาดการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบแบบแผนของสังคม มนุษย์ก็จะมีลักษณะของความเป็นมนุษย์ จะกลายเป็นคนที่ไม่สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกันคนอื่นในสังคมได้ การขัดเกลาทางสังคมจะเป็นกระบวนการเรียนรู้จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง บุคคลใดช่วยอายุหนึ่งจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง แล้วจึงนำไปสอนคนรุ่นต่อไปให้ปฏิบัติตามต่อ ๆ กันไป เป็นมรดกทางสังคม โดยมีตัวแทนการขัดเกลาทางสังคมทำหน้าที่ในการขัดเกลาสมาชิก สร้างสมาชิกให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ทักษะคติ อุดมการณ์ ฯลฯ ในแบบที่สังคมต้องการ ตัวแทนทางสังคมที่สำคัญได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน และกลุ่มอ้างอิง

8.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิดการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิม โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม การปฏิบัติศาสนกิจ และการร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการปฏิบัติศาสนกิจ และการปฏิบัติศาสนกิจและการร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามแนวคิดทฤษฎีที่พบว่า การขัดเกลาทางศาสนาอิสลามเป็นกระบวนการกระตุ้นให้เยาวชนสามารถปฏิบัติตามและมีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามที่สังคมคาดหวังและตามหลักการของศาสนาอิสลามได้เป็นอย่างดี โดยเยาวชนมุสลิมที่มีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาดีมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมมาก ซึ่งผู้ที่ปฏิบัติศาสนากิจได้อย่างเคร่งครัดมักมาจากครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามและการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามเป็นอย่างดี (ภักคินี แยกพงศ์, 2548; มัสลิน มาหะมะ, 2552ข; Laeheem, 2014) และการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามส่งผลทำให้เยาวชนได้เข้าใจและยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมที่เขาอาศัยอยู่และมีอิทธิพลต่อแบบแผนพฤติกรรมจริยธรรมในอนาคต (กรรณภา ไชยประสิทธิ์ วรรณิ จันทรสว่าง และผจงศิลป์ เฟิงมาก, 2548; Sears, Maccoby, & Levin, 1957; Grusec, 1992) และการอบรมเลี้ยงดูตามแนวทางอิสลามสะท้อนให้เห็นถึงสัจธรรมของการดำเนินชีวิต และสามารถนำพาเยาวชนไปสู่ความผาสุกที่แท้จริงบนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม (ภักคินี แยกพงศ์, 2548) ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูมีความสำคัญและมีอิทธิพลทางบวกกับพฤติกรรมที่ดีของเยาวชนไทย (ดุจเดือน พันธุนาวิน, 2546)

แนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนมุสลิมมีพฤติกรรมเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมจนมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามอยู่ในระดับมาก คือ การส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด (กรรณภา ไชยประสิทธิ์

วรรณิ จันทรสว่าง และผจญศิลป์ เฟิงมาก, 2548; พัยซอล มะหะหมัด ปราณิ ทองคำ และมารุต คำชะอม, 2551) ปัจจัยที่ส่งผลพฤติกรรมตามวิถีแห่งศาสนาอิสลามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 4 ตัวแปร ได้แก่ ระดับความรู้ด้านศาสนา ระดับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม และการเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม (Laeheem, 2014) ทั้งนี้เป็นผลมาจากการอบรมสั่งสอน แนะนำ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี มีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ที่ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มีถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะคติ อุดมการณ์ วัฒนธรรม และบุคลิกภาพ เพื่อให้บุคคลมีพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ (Broom & Selznick, 1958; Cohen & Orbuch, 1990) และทำให้เยาวชนได้เข้าใจและยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมที่เขาอาศัยอยู่และมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันและในอนาคต (Sears, Maccoby, & Levin, 1957; Grusec, 1992; ดุจเดือน พันธุนาวิน, 2546; จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, 2545; ปภาณี ฐิติวัฒนา, 2547; วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล, 2552) การส่งเสริมให้เยาวชนมุสลิมมีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม และมีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัดส่งผลการพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชน ดังนั้นปัจจัยด้านศาสนานับเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้บุคคลมีศีลธรรมจริยธรรมที่ดีงามและมีความสำนึกรู้สึกผิดชอบชั่วดี เพราะเป็นการขัดเกลาและพัฒนาบุคลิกนิสัยและคุณธรรมจรรยา มารยาทให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนา (สมพร เทพสิทธิ์า, 2541; ภักคินี แยกพงศ์, 2548; มีสลัน มาหะมะ, 2552ก; มีสลัน มาหะมะ, 2552ข)

9. วิธีการวิจัย

9.1 วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

1) **กลุ่มตัวอย่าง** กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 2,160 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage-Sampling) คือ ขั้นที่ 1 เลือกอำเภอโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ อำเภอที่มีความหนาแน่นของความสูญเสียต่อประชากรสูงและสูงมาก (อำเภอสีแดง) อำเภอที่มีความหนาแน่นของความสูญเสียต่อประชากรปานกลาง (อำเภอสีชมพู) และอำเภอที่มีความหนาแน่นของความสูญเสียต่อประชากรต่ำ (อำเภอสีเขียว) ด้วยข้อมูลและแนวโน้มของความรุนแรงของศูนย์เฝ้าระวังเชิงองค์ความรู้สถานการณ์ภาคใต้ (2558) แล้วเลือกเขตละ 1 อำเภอ/จังหวัด โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการหยิบฉลากแบบไม่ใส่คืน ได้ทั้งหมด 9 อำเภอ ขั้นที่ 2 เลือกตำบล โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการหยิบฉลากแบบไม่ใส่คืน อำเภอละ 2 ตำบล ได้ทั้งหมด 18 ตำบล ขั้นที่ 3 เลือกหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการหยิบฉลากแบบไม่ใส่คืน ตำบลละ 3 หมู่บ้าน ได้ทั้งหมด 54 หมู่บ้าน และขั้นที่ 4 เลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้ายหมู่บ้านละ 40 คน ได้ทั้งหมด 2,160 คน โดยการประสานงานกับผู้นำมุสลิมเพื่อขอความอนุเคราะห์ช่วยประสานงานและร่วมกันคัดเลือกสุ่มเยาวชนไทยมุสลิมเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

2) **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านศาสนาอิสลามทั้ง 4 ด้าน โดยนำมาจากงานวิจัยของ Laeheem (2014) และตอนที่ 3 พฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม โดยประยุกต์ใช้ข้อคำถามจากงานวิจัยของโลลา หริมเพ็ง (2551) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 7 ระดับคือ 7 มากที่สุด, 6 มาก, 5 ค่อนข้างมาก, 4 ปานกลาง, 3 ค่อนข้างน้อย, 2 น้อย, และ 1 น้อยที่สุด แล้วหาคุณภาพ

ด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายในแล้ววิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.872

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลภาคสนามร่วมกับพนักงานเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นนักศึกษาและเป็นผู้มีประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลมาแล้วหลายเรื่อง โดยพนักงานเก็บข้อมูลต้องผ่านการอบรมเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูลภาคสนามและรายละเอียดของข้อคำถามในแบบสอบถามให้ตรงกัน

4) การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงสาเหตุ โดยใช้การวิเคราะห์โมเดลลิสเรลตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำการวิเคราะห์อิทธิพลทั้งทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรสาเหตุ ซึ่งใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates: ML) เพื่อวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานที่กำหนด มีค่าสถิติสำคัญที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดออกเป็น 7 ระดับ ดังนี้ 6.50-7.00 ระดับมากที่สุด, 5.50-6.49 ระดับมาก, 4.50-5.49 ระดับค่อนข้างมาก, 3.50-4.49 ระดับปานกลาง, 2.50-3.49 ระดับค่อนข้างน้อย, 1.50-2.49 ระดับน้อย, และ 1.00-1.49 ระดับน้อยที่สุด (Laeheem, 2014)

5) เกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542; สุภมาส อังศุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชณีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2551; พูลพงศ์ สุขสว่าง, 2557)

ดัชนีตรวจสอบความสอดคล้อง	เกณฑ์การพิจารณา
ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-square)	ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้น้อยกว่าไคสแควร์ ตารางหรือพิจารณาค่า p -value ต้องมากกว่า 0.05
ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ ($\chi^2_{\text{model}} / df_{\text{model}}$)	มีค่าน้อยกว่า 2.00
Goodness of Fit Index (GFI)	มีค่ามากกว่า 0.95
Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)	มีค่ามากกว่า 0.95
Comparative Fit Index (CFI)	มีค่ามากกว่า 0.95
Tucker – Lewis Index (TLI) หรือ Non Norm Fit Index (NNFI)	มีค่ามากกว่า 0.95
Norm Fit Index (NFI)	มีค่ามากกว่า 0.95
Root Mean square Residual (RMR)	มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (ขึ้นอยู่กับระดับที่นักวิจัยกำหนด)
Standardized RMR (SRMR)	น้อยกว่า 0.05
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)	มีค่าน้อยกว่า 0.05 หรือ 0.08
Parsimony Normed Fit Index (PNFI)	ใช้เปรียบเทียบโมเดลทางเลือก (Alternative model) โมเดลใดมีค่า PNFI สูงกว่าจะเป็น โมเดลที่ดีกว่า
Akaike Information Criterion (AIC)	ใช้เปรียบเทียบโมเดลทางเลือก (Alternative model) โมเดลใดมีค่า AIC น้อยกว่าจะเป็น โมเดลที่ดีกว่า

9.2 วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

1) **ผู้ให้ข้อมูลหลัก** ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออก 3 กลุ่ม คือ เยาวชนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม จำนวน 18 คน (เป็นผู้ที่มีคะแนนสูงจากแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามจากการดำเนินวิจัยเชิงปริมาณ และผู้นำศาสนาร่วมกันพิจารณาคัดเลือก) ผู้นำมุสลิม จำนวน 18 คน และพ่อแม่ผู้ปกครอง จำนวน 18 คน รวมทั้งหมด 54 คน โดยประสานงานกับคณะกรรมการประจำมัสยิดของตำบลที่เป็นพื้นที่เป้าหมายเพื่อคัดเลือกตัวแทนผู้ให้ข้อมูลหลัก

2) **การเก็บรวบรวมข้อมูล** เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2558-มกราคม 2559 ซึ่งเป็นการสนทนาซักถามพูดคุยกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยถามเจาะลึกถึงคำตอบอย่างละเอียดถี่ถ้วน เป็นการถามเพื่อให้อธิบายปรากฏการณ์และแสดงเหตุผลประกอบ พร้อมทั้งการสังเกตบุคลิกภาพ อากัปกิริยา พฤติกรรมทางกายและวาจา และมีการทบทวนเพื่อเป็นการยืนยันคำถามและคำตอบ ซึ่งใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 60-90 นาทีต่อคน

3) **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวทางการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นหลัก ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดรายการคำถาม เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ไว้ เพื่อใช้เป็นแนวทางหลักในการดำเนินการสัมภาษณ์ตามรายการคำถามที่กำหนดไว้และสามารถยืดหยุ่นได้ตามเหมาะสมขึ้นอยู่กับบริบทของคำตอบจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง) โดยผู้วิจัยมีการตั้งคำถามเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในแนวทางการสัมภาษณ์ โดยตั้งคำถามตะล่อมให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความสนใจไปที่เรื่องเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

4) **การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล** ก่อนสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ชี้แจงให้กลุ่มเป้าหมายได้ทราบถึงสิทธิที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมวิจัยตามความสมัครใจ การปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลไม่ได้มีผลต่อการขอรับความช่วยเหลือจากคณะกรรมการประจำมัสยิดและผู้นำศาสนาแต่อย่างใด ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะเปลี่ยนใจในระหว่างการสัมภาษณ์ โดยสามารถหยุดการสัมภาษณ์และถอนตัวได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ข้อมูลส่วนบุคคลจะไม่ถูกเปิดเผย การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังทางศาสนาอิสลามด้านการอบรมเลี้ยงดู การศึกษาหาความรู้ การปฏิบัติศาสนกิจ และการร่วมกิจกรรมจะเสนอในภาพรวม และใช้นามสมมุติในการนำเสนอชื่อผู้ให้ข้อมูล

5) **การวิเคราะห์** เน้นการวิเคราะห์ถึงภูมิหลังทางศาสนาอิสลามด้านการอบรมเลี้ยงดู การศึกษาหาความรู้ การปฏิบัติศาสนกิจ และการร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ผลจากการพูดคุยสนทนาและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยการนำแนวคิดทฤษฎีเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลเพื่อถอดรหัสตามวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัย แล้วจึงนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาความ โดยนำข้อมูลที่ได้นำมาแยกประเด็น จัดหมวดหมู่ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล โดยแสดงความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงคำถามการวิจัยกับแนวคิดทฤษฎีด้วยการวิเคราะห์อย่างเข้มข้นลึกซึ้งตามแนวทางการวิเคราะห์ที่วางไว้ เพื่อให้ได้แนวคิดเฉพาะจากข้อมูลรูปธรรมและหาคำอธิบายใหม่ ๆ ต่อไป ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์เบื้องต้นด้วยการจัดหมวดหมู่ตามประเด็นปัญหาของการวิจัยจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้หลักตรรกเทียบเคียงแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยควบคู่บริบท

10. ผลการวิจัยและวิจารณ์

10.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เยาวชนมุสลิมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 55.74) มีอายุโดยเฉลี่ย 19.27 ปี (อายุต่ำที่สุด 15 ปี และสูงที่สุด 24 ปี) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 43.61) และพ่อแม่มีสถานภาพแต่งงานอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 80.00) นอกจากนี้เยาวชนมุสลิมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยัง

เป็นโสด (ร้อยละ 70.51) และอยู่ระหว่างการศึกษา (ร้อยละ 41.85) และว่างงาน (ร้อยละ 36.25) เยาวชนมุสลิมมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามอยู่ในระดับค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.08) ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามอยู่ในระดับค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.03) มีการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36) มีการปฏิบัติศาสนากิจอยู่ในระดับค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.27) และมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามอยู่ในระดับค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.13)

2) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านศาสนาอิสลามและพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม

เมื่อพิจารณาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ตัวแปรแฝงที่มีความสัมพันธ์กันในระดับกันในระดับสูงมาก ($r > .80$) มี 1 คู่ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามกับพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม ($r = .88$) ตัวแปรแฝงที่มีความสัมพันธ์กันในระดับระดับสูง ($.60 < r < .80$) มี 2 คู่ คือ การปฏิบัติศาสนากิจกับพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม ($r = .74$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามกับการปฏิบัติศาสนากิจ ($r = .63$) ตัวแปรแฝงที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($.40 < r < .60$) มี 3 คู่ คือ การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามกับพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม ($r = .58$) การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามกับพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม ($r = .55$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามกับการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม ($r = .51$) ตัวแปรแฝงที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($.20 < r < .40$) มี 3 คู่ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม ($r = .35$) การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามกับการปฏิบัติศาสนากิจ ($r = .34$) การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามกับการปฏิบัติศาสนากิจ ($r = .22$) และตัวแปรแฝงที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก ($r < .20$) มี 1 คู่ คือ การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม ($r = .18$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงทุกคู่แบบมีทิศทางเดียวกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านศาสนาอิสลามและพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม

Latent variables	การอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม	การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม	การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา	การปฏิบัติศาสนากิจ	พฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม
การอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม	1.00				
การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม	0.51	1.00			
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา	0.35	0.18	1.00		
การปฏิบัติศาสนากิจ	0.63	0.34	0.22	1.00	
พฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม	0.88	0.58	0.55	0.74	1.00

3) การตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ตามภาวะสันนิษฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับแก้รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์โดยการปรับคู่ความสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อนที่ไม่มีนัยสำคัญ จนรูปแบบโครงสร้างมีความกลมกลืนและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์พบว่า โมเดลสุดท้ายมีความกลมกลืนระหว่างรูปแบบโครงสร้างที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับดี โดยค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.018 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value เท่ากับ .439) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.000 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ .003 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ดัชนีความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ก่อนการปรับโมเดล		หลังการปรับโมเดล	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
χ^2 / df	≤ 2.00	460.01 / 57 = 8.070	ไม่ผ่านเกณฑ์	50.91 / 50 = 1.018	ผ่านเกณฑ์
p -value of χ^2	$> .05$.000	ไม่ผ่านเกณฑ์	.439	ผ่านเกณฑ์
CFI	$\geq .90$.98	ผ่านเกณฑ์	1.000	ผ่านเกณฑ์
GFI	$\geq .90$.97	ผ่านเกณฑ์	1.000	ผ่านเกณฑ์
AGFI	$\geq .90$.95	ผ่านเกณฑ์	.990	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	$\leq .05$.057	ไม่ผ่านเกณฑ์	.003	ผ่านเกณฑ์
SRMR	$\leq .05$.061	ไม่ผ่านเกณฑ์	.016	ผ่านเกณฑ์

4) การวิเคราะห์ปัจจัยด้านศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าปัจจัยด้านศาสนาอิสลามมีอิทธิพลเชิงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ

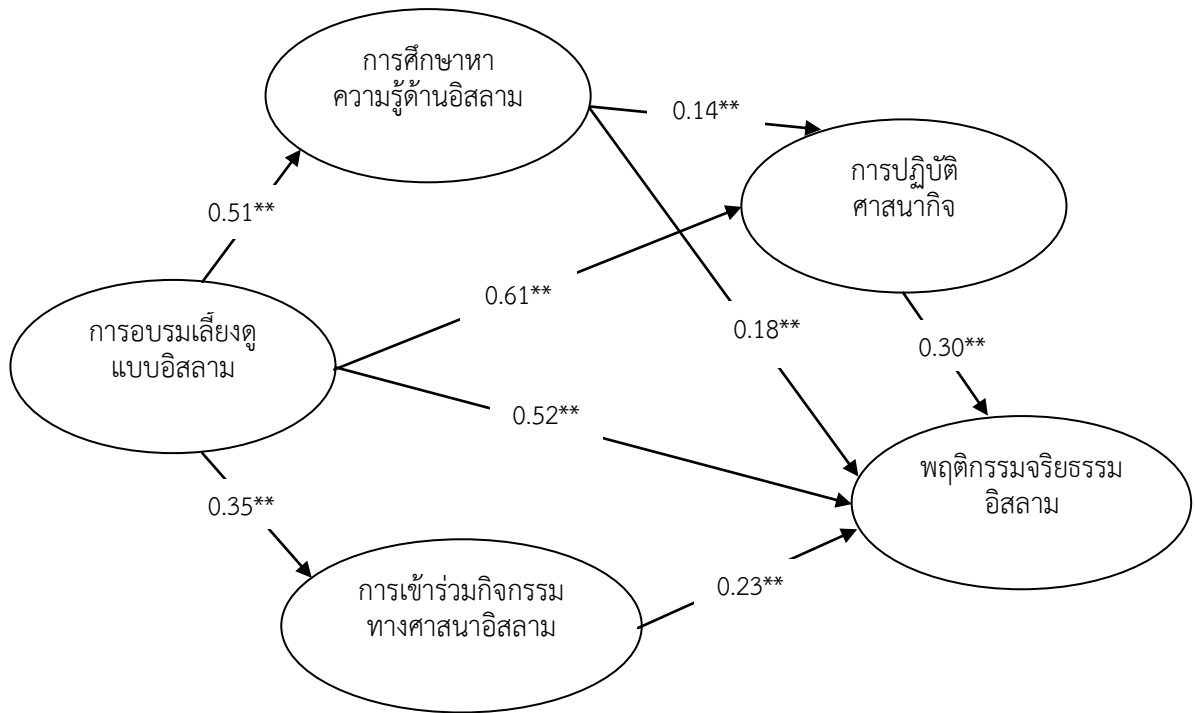
4.1) การอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามมีอิทธิพลบวกทางตรงต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = .52$) และยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามผ่านตัวแปรการปฏิบัติศาสนากิจ การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = .36$) แสดงว่าเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามสูงจะมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูง และถ้าหากเยาวชนมีการปฏิบัติศาสนากิจสูง มีการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามสูง และมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามสูงร่วมด้วยแล้วก็จะยิ่งจะทำให้มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูงมากขึ้นอีกด้วย

4.2) การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามมีอิทธิพลบวกทางตรงต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = .18$) และยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามผ่านตัวแปรการปฏิบัติศาสนากิจอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .01$) แสดงว่าเยาวชนที่มีการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามสูงจะมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูง และถ้าหากเยาวชนมีการปฏิบัติศาสนากิจสูงร่วมด้วยแล้วก็จะยิ่งจะทำให้มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูงมากขึ้นอีกด้วย

4.3) การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามมีอิทธิพลบวกทางตรงต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = .23$) และโดยไม่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรอื่นเลย แสดงว่าเยาวชนที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามสูงจะมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูงขึ้นอีกด้วย

4.4) การปฏิบัติศาสนากิจมีอิทธิพลบวกทางตรงต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = .30$) และโดยไม่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรอื่นเลย แสดงว่าเยาวชนที่มีการปฏิบัติศาสนากิจสูงจะมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูงขึ้นอีกด้วย

รายละเอียดดังภาพที่ 1 และตารางที่ 3

ภาพ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้องกลไกของโมเดลโดยรวมหลังจากการปรับแก้โมเดล

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม

	การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม			การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา			การปฏิบัติศาสนากิจ			พฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
การอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม	0.51**		0.51**	0.35**		0.35**	0.61**	0.02	0.63**	0.52**	0.36**	0.88**
การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม							0.14**	-	0.14**	0.18**	0.01	0.19**
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา										0.23**	-	0.23**
การปฏิบัติศาสนากิจ										0.30**	-	0.30**
R-Squared (R ²)	0.26			0.11			0.39			0.90		

**p < 0.01

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างแสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมากที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม ซึ่งมีอิทธิพลบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านตัวแปรการปฏิบัติศาสนากิจ การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม โดยมีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .88 รวมทั้งตัวแปรดังกล่าวยังมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนอีกด้วย โดยการปฏิบัติศาสนากิจมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .30 การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .23 และการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามมีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .19 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามสูงจะมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูง และถ้าหากเยาวชนมีการปฏิบัติศาสนากิจสูง มีการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามสูง และมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามสูงร่วมด้วยแล้วยิ่งทำให้มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูงมากขึ้นอีกด้วย

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยด้านศาสนาอิสลามทั้ง 4 ตัวแปรล้วนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการขัดเกลาทางศาสนาอิสลามผ่านสถาบันทางศาสนาและสถาบันครอบครัวเป็นหลักในการกระตุ้นให้เยาวชนปฏิบัติตามและมีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามได้เป็นอย่างดี ดังผลการศึกษาที่พบว่าระดับความรู้ด้านศาสนาและระดับการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมของเยาวชน โดยผู้ที่มีความรู้ด้านศาสนาในระดับสูงและเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในระดับมากจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และตามบรรทัดฐานของสังคมสูง เพราะศาสนาเป็นตัวแทนที่ขัดเกลาหรือแนะแนวทางให้มีการยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อเป็นเป้าหมายในการกระทำ เป็นการยึดมั่นในสิ่งที่ดีงาม มีศีลธรรม มีจริยธรรม รู้สึกผิดชอบชั่วดี ประพฤติตนในทางที่ถูกที่ควร ส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้สึกละอายต่อบาปหรือต่ออาการกระทำที่ไม่ดีหรือที่ผิดหลักการผิดศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี และมีความมุ่งมั่นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมทางศาสนาตามหลักคำสอนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน (สมพร เทพสิทธิ์า, 2541; Laeheem, & Madreh, 2014) และการขัดเกลาในอิสลามส่วนใหญ่เป็นกระบวนการที่เน้นการให้ความรู้ความเข้าใจและการให้การศึกษากับหลักการศาสนาอิสลาม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวไม่ใช่แค่การถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์หรือทักษะจากชนรุ่นหนึ่งไปยังรุ่นหนึ่งเท่านั้น แต่มีความหมายที่กว้างและครอบคลุมทุกด้านรวมทั้งเป็นกระบวนการอบรมและบ่มเพาะสติปัญญา ร่างกาย และจิตวิญญาณ เพื่อผลิตมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยกระบวนการศึกษาในอิสลามจะมีความหมายครอบคลุมการอบรม การขัดเกลาจิตใจ การถ่ายทอดความรู้ และการอบรมบ่มนิสัยให้มีคุณธรรมจริยธรรม (มัสลัน มะหะมะ, 2552ก; อิบราฮีม ณรงค์รัชชาเขต, 2546) แนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนมุสลิมมีพฤติกรรมเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม คือ การส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างเคร่งครัด (กรรณภา ไชยประสิทธิ์ วรรณิ จันทรสว่าง และผดุงศิลป์ เฟิงมาก, 2548) การอบรมตามแนวทางของศาสนาอิสลามโดยการปลูกฝังการศรัทธาสะทอนให้เห็นถึงสัจธรรมของการดำเนินชีวิต เป็นการสร้างจิตวิญญาณและความรู้สึกครุ่นคิด ทำให้จิตใจ บริสุทธิ์ ถือเป็นการนำเยาวชนสู่ความผาสุกที่แท้จริง (ภักคินี แยกพงศ์, 2548; มนุศักดิ์ โต๊ะเถื่อน, 2553)

การขัดเกลาเป็นกระบวนการบ่มเพาะและสร้างเยาวชนให้เป็นมุสลิมที่สมบูรณ์แบบทั้งด้านจริยธรรมและการปฏิบัติศาสนากิจ โดยที่ชีวิตความเป็นอยู่ของเขาจะเป็นบุญแก่ชีวิตสู่สิ่งที่ดีงามและปิดกั้นจากสิ่งเลวทรามไม่ว่าเขาจะอยู่ในสภาวะใดก็ตาม ซึ่งวิธีการขัดเกลาที่สามารถสร้างให้เยาวชนเป็นผู้มีจริยธรรมที่สูงที่สุดคือการอบรม (ตรียะฮฺ) ซึ่งเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพและจิตวิญญาณแห่งจริยธรรม และความรักชอบในสิ่งที่ดีงาม (ตัชกีฮฺ) ซึ่งเป็นกระบวนการขัดเกลาควบคู่กับการพัฒนาตนให้มีการปฏิบัติคุณงามความดีอย่างเข้มแข็ง (มนุศักดิ์ โต๊ะเถื่อน, 2553; Miqda Yaljan, 2007) นอกจากนี้การได้รับการอบรมนิสัย การขัดเกลาจิตใจ และ

การปฏิบัติตนให้อยู่ภายใต้ความคุ้มครองและปกป้องจากอัลลอฮ์โดยการประพฤติตนให้รอดพ้นจากบาปทั้งหลายด้วยการละทิ้งสิ่งต้องห้ามต่างๆ และมุ่งกระทำแต่สิ่งที่ตั้งมั่นนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลการมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม (มุมีนะห์ บุงอตาหยง, 2552; มนุศักดี โตะเถื่อน, 2553) และการปลูกฝังและพัฒนาให้เยาวชนมีการพัฒนาตนเองทุกด้านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอโดยให้สอดคล้องตามหลักการศาสนาอิสลาม ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการส่งเสริมพฤติกรรมผ่านวิถีของศาสนาอิสลามโดยใช้กระบวนการขัดเกลาจิตใจด้วยวิธีการอบรมสั่งสอน และให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง (มนุศักดี โตะเถื่อน, 2553; Miqda Yaljan, 2007) รวมทั้งกระบวนการขัดเกลาโดยการปลูกฝังสติปัญญา ซึ่งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนได้ใช้สติปัญญาในคิดใคร่ครวญและไตร่ตรองให้มีการปฏิบัติสิ่งที่ตั้งมั่นตามที่หลักการศาสนาอิสลามกำหนดถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกฝังพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม (มุมีนะห์ บุงอตาหยง, 2552; Mahmud Muhammad Umarahm, 2000)

นอกจากนี้การดูแลเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามและอยู่ในกรอบตามหลักการศาสนาอิสลามส่วนใหญ่จะมีผู้นำมุสลิมทำหน้าที่ในการดูแลเยาวชนตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นแบบแผนหรือแนวทางที่ผู้นำมุสลิมควรกระทำตามที่สังคมคาดหวังโดยเน้นกระบวนการให้การศึกษาด้านศาสนาอิสลามแก่เยาวชนตั้งแต่เยาว์วัย เพราะมุสลิมทุกคนต้องสำนึกและตระหนักตลอดเวลาว่าการศึกษาเกี่ยวกับศาสนาอิสลามเป็นหน้าที่ที่มุสลิมต้องศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ หลักการศรัทธา หลักปฏิบัติ และหลักคุณธรรมจริยธรรม เพื่อยึดถือเป็นระบบแห่งชีวิต และเกิดความเจริญงอกงามทั้งในด้านความรู้ ทักษะและกระบวนการ ตลอดจนเกิดเจตคติที่ดียิ่งอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาตนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามหลักการ ความเชื่อ และวิธีการทางศาสนาอิสลาม ที่มุ่งเน้นให้มีคุณลักษณะนิสัย ค่านิยม เจตคติ พฤติกรรมและการฝึกปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวัน ดังผลการศึกษาที่พบว่า การแสวงหาความรู้เป็นสิ่งที่ประเสริฐยิ่งสำหรับมนุษย์ และถือเป็นหน้าที่ของมุสลิม หากมุสลิมได้รับการศึกษาศาสนาอิสลามอย่างครบถ้วนและถูกต้องทั้งการศึกษาเกี่ยวกับหลักการศรัทธา หลักปฏิบัติ และหลักคุณธรรม จริยธรรม เพื่อยึดถือเป็นระบบแห่งชีวิต ก็จะทำให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยความสงบสุข รวมทั้งยังช่วยป้องกันไม่ให้เยาวชนหลงไปกับสภาพแวดล้อมและกระแสสังคม ทำให้เยาวชนมุสลิมมีความนอบน้อมถ่อมตน และมีวิถีชีวิตตามกรอบที่ศาสนาอิสลามกำหนดไว้ (อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต, 2546; มัสลิน มาหะมะ, 2552; ดลมนรรจน บากา และ เกษตรชัย และหิม, 2553) กลุ่มเยาวชนที่ได้รับการดูแลพฤติกรรมตามวิถีอิสลามสูงและมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูงได้แก่ กลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมมีการปฏิบัติศาสนกิจในระดับที่สูง มีความรู้ความเข้าใจหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในระดับที่สูง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามในระดับที่สูง และเข้าร่วมกิจกรรมแบบอิสลามในระดับที่สูง (Laeheem, 2013a) ผู้ที่ได้รับการดูแลพฤติกรรมตามสังคมต้องการและมีการปฏิบัติตามแบบแผนทางสังคมส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ ความคิด อุดมการณ์ วัฒนธรรม และบุคลิกภาพจากสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา เป็นต้น ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากความรู้เข้าใจ การยอมรับค่านิยม และการยอมรับบรรทัดฐานของสังคม (ปพาณิชย์ วิถีวัฒนา, 2547; วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล, 2552)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผลจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้นำมุสลิมได้ดำเนินการอบรมสั่งสอน แนะนำ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี จนทำให้กลุ่มเยาวชนมุสลิมมีความรู้เข้าใจ มีประสบการณ์ที่ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคม และมีพฤติกรรมตามหลักการศาสนาอิสลามล้วนเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามมากขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า การขัดเกลาทางศาสนาอิสลามเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทศนคติ อุดมการณ์ วัฒนธรรม และบุคลิกภาพ เพื่อทำให้บุคคลมี

พฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้เรียนรู้ได้เข้าใจ และยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมที่อาศัยอยู่ และมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันและในอนาคต (ปหาญจิตรีวัฒนา, 2547; Laeheem, 2014) การส่งเสริมให้เยาวชนมุสลิมมีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม มีการปฏิบัติศาสนากิจทางศาสนาอย่างเคร่งครัด มีการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตวิญญาณตามรูปแบบศาสนาอิสลาม และได้รับการอบรมสั่งสอนตามแนวทางที่หลักการศาสนาอิสลามกำหนดไว้แล้วสามารถทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม (กรรณภา ไชยประสิทธิ์ และคณะ, 2548; พัยชอลมะหะหมัด และคณะ, 2551)

10.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับเยาวชนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม จำนวน 18 คน ผู้นำมุสลิม จำนวน 18 คน และพ่อแม่ผู้ปกครอง จำนวน 18 คน โดยการเน้นประเด็นเกี่ยวกับภูมิหลังทางศาสนาอิสลามด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการศึกษาหาความรู้ ด้านการปฏิบัติศาสนากิจ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม ปรากฏผลดังนี้

1) ภูมิหลังทางศาสนาอิสลามด้านการอบรมเลี้ยงดูของเยาวชนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแรกที่มีพ่อแม่ผู้ปกครองทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ให้ความรัก ความคุ้มครอง และความอบอุ่นแก่บุตรหลานเพื่อปลูกฝังพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม โดยการขัดเกลาจิตใจ สร้างค่านิยม ปลูกฝังจิตสำนึก และสร้างแบบอย่างที่ดี อันมีส่วนสำคัญช่วยให้บุตรหลานได้เรียนรู้ค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม วัฒนธรรม และพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ซึ่งจากสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายพบว่าการอบรมเลี้ยงดูของสถาบันครอบครัวถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดีของเยาวชนไทยมุสลิม ดังเช่นผลการสัมภาษณ์ของเยาวชนที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ว่า “...พ่อแม่มักควบคุมปฏิบัติศาสนากิจประจำวันอย่างเข้มงวดกวาดขัน และแนะนำให้กระทำความดีเพื่ออัลลอฮ์เท่านั้น...” (Mr.Anwa, Miss.Robiyah, Miss.Yameelah) “...พ่อแม่เน้นย้ำให้มีการปฏิบัติตามหลักการศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัดทั้งที่เป็นข้อที่ต้องปฏิบัติและข้อที่ควรละเว้น...” (Mr.Muhammad, Mr.Nawawee, Miss.Rohanee) “...พ่อแม่มักลงโทษเสมอ เมื่อรู้ว่าตนไม่ละหมาด ไม่ถือศีลอด และกระทำสิ่งต้องห้ามตามหลักการศาสนาอิสลาม...” (Mr.Paosan, Mr.Zakariya, Miss.Yaowaree) และ “...พ่อแม่ห้ามปรามมิให้ตนข้องเกี่ยวกับอบายมุขทั้งปวง ต้องแต่งกายตามที่หลักการกำหนด และทานอาหารที่ฮาลาล...” (Mr.Ahmad, Miss.Nureeyah, Miss.Adilah) ซึ่งสอดคล้องกับคำสะท้อนของผู้นำมุสลิมและพ่อแม่ผู้ปกครองที่กล่าวว่า “...การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดี โดยเฉพาะครอบครัวที่เข้มงวดให้บุตรหลานประพฤติปฏิบัติตามหลักการศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด...” (Mr.Sofee, Mr.Abdullah, Mrs.Solihah) “...เยาวชนที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดีส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมป่มนิลย์ ขัดเกลาจิตใจ และมีแบบอย่างที่ดีจากพ่อแม่...” (Mr.Sobree, Miss.Padiyah, Mrs.Nureeda) “...พ่อแม่ที่มีการแนะนำ อบรมสั่งสอน ค่อยๆชี้แนะแนวทางการปฏิบัติตน และหมั่นดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอย่างใกล้ชิด มักส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมให้บุตรหลานมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดี...” (Miss.Salma, Miss.Sulaikho, Mrs.Sainab) และ “...การปลูกฝังและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งการอบรมสั่งสอนให้มีวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวทางอิสลามนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดีของเยาวชนมุสลิม...” (Mr.Usuh, Mr.Maroning, Mr.Mahmud)

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเยาวชนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดี เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดี ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการอบรมเลี้ยงดูเป็นวิธีการที่พ่อแม่ใช้ในการขัดเกลาจิตใจ ปลูกฝังค่านิยม สร้างจิตสำนึก และเรียนรู้บรรทัดฐานทางสังคม วัฒนธรรม และพฤติกรรมทางสังคม รวมทั้งเป็นการควบคุมและดูแลพฤติกรรมของลูกหลานให้เป็นไปตามความต้องการและเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังผลการศึกษาที่พบว่า การปลูกฝังและอบรมเลี้ยงดูลูกหลานตามแนวทางอิสลามนับว่าเป็นวิธีการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมที่ดีที่พึงประสงค์ (มनुศักดิ์ โตะเถื่อน, 2553; Yaljin, 2007; Laeheem, 2012) การอบรมเลี้ยงดูโดยใช้กระบวนการขัดเกลาจิตใจเพื่อปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม และประเพณีที่ดีงาม และเรียนรู้บรรทัดฐานทางสังคมและพฤติกรรมทางสังคมนั้นเป็นการสนับสนุนให้ลูกหลานได้มีการประพฤติปฏิบัติสิ่งที่ดีงามตามที่หลักการศาสนาอิสลามกำหนดถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกฝังพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม (Umarahm, 2000; Abdullah al-Malikiy, 2005; Laeheem, 2014) และการส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามอย่างเข้มงวดกวดขัน และประยุกต์ใช้หลักการศาสนาใช้ในการปลูกฝังความคิดทัศนคติและอุดมการณ์ที่ถูกต้องสามารถส่งผลต่อการเสริมสร้างจริยธรรมอิสลามแก่เยาวชนมุสลิม (ภักคินี แยกพงศ์, 2548) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามของพ่อแม่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้ลูกหลานมีบุคลิกภาพ อุปนิสัยใจคอ และพฤติกรรมที่ดีที่พึงประสงค์เป็นอย่างมาก ซึ่งเยาวชนมุสลิมที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์และสอดคล้องกับหลักการศาสนาอิสลามก็จะส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพด้วย

2) ภูมิหลังทางศาสนาอิสลามด้านการศึกษาคำหาความรู้ของเยาวชนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม

การศึกษาคำหาความรู้ด้านศาสนาอิสลามถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมุสลิม เพราะความรู้ด้านศาสนาอิสลามเป็นระเบียบแบบแผนการดำเนินชีวิตประจำวันที่มุสลิมทุกคนต้องแสวงหาความรู้เพื่อทำความเข้าใจกับหลักคำสอนศาสนาและประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามบทบัญญัติอิสลาม นอกจากนี้ศาสนาอิสลามยังส่งเสริมและกระตุ้นเตือนให้มุสลิมศึกษาคำหาความรู้ทุกด้านตลอดเวลา มิได้แยกความรู้ทางโลกและทางธรรมออกจากกัน แต่ต้องศึกษาคำหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตอย่างสมดุลและต่อเนื่อง ซึ่งการศึกษาคำหาความรู้ด้านศาสนาอิสลามเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เยาวชนเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามและเป็นไปตามบรรทัดฐานทางสังคมและกลายเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดีงามต่อไป ดังเช่นผลการสัมภาษณ์ของเยาวชนที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ว่า “...พ่อแม่ส่งให้ไปเรียนศาสนาที่ศูนย์อบรมจริยธรรมประจำมัสยิดตั้งแต่เด็ก (ตาดิกา) และยังไปส่งให้เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการปฏิบัติศาสนกิจและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมมุสลิม...” (Mr.Ismael, Mr.Ameen, Miss.Rukayah) “...พ่อแม่เน้นย้ำให้มีการศึกษาคำหาความรู้เกี่ยวกับหลักการศรัทธา หลักการปฏิบัติ หลักคุณธรรมจริยธรรมอิสลามเป็นประจำ โดยท่านมักจะหาซื้อหนังสือและวีซีดีเกี่ยวกับศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเข้าไปร่วมฟังการบรรยายธรรมอยู่เสมอ...” (Mr.Ruyanee, Miss.Laila, Miss.Hasanah) “...ตนเองมีความสนใจศึกษาคำหาความรู้ด้านศาสนาอิสลามอยู่ประจำและอย่างต่อเนื่อง มักชอบหาหนังสือมาอ่านด้วยตนเองและเข้าฟังการบรรยายธรรมจนทำให้เข้าใจถึงหลักการที่มุสลิมต้องยึดถือปฏิบัติและสิ่งทีมุสลิมต้องละเว้นปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับหลักการศาสนาอิสลามต่อไป...” (Mr.Sofeen, Mr.Zakariya, Miss.Hamidah) และ “...ครอบครัวให้ความสำคัญกับการศึกษาทางด้านศาสนามากเป็นพิเศษ เลยส่งให้ลูกหลานไปเรียนศาสนาและเรียนอัลกุรอานที่สถาบันการท่องจำอัลกุรอาน เพราะต้องการให้ลูกเป็นมุสลิมที่ดีที่สมบูรณ์ มีการประพฤติ

ปฏิบัติศาสนากิจอย่างเคร่งครัดและสามารถท่องจำอัลกุรอานทั้งเล่มได้อย่างดีเลิศ...” (Mr.Apendee, Mr.Lukman, Mr.Abdulrohimi) ซึ่งสอดคล้องกับคำสะท้อนของผู้นำมุสลิมและพ่อแม่ผู้ปกครองที่กล่าวว่า “... การศึกษาหาความรู้เพื่อใช้ปฏิบัติตนในสังคมให้ถูกต้องตามบทบัญญัติศาสนาจึงนับว่าเป็นหน้าที่สำหรับมุสลิมทุกคน ซึ่งมีความจำเป็นที่ไม่แตกต่างจากการละหมาด การถือศีลอด และการจ่ายซากาต และที่สำคัญเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้เยาวชนมุสลิมเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดีตามที่สังคมคาดหวังไว้...” (Mr.Mustofa, Mr.Ruslee, Mrs.Fadilah) “... การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามมีความเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการขัดเกลาจิตใจ สติปัญญา และบุคลิกลักษณะของเยาวชนมุสลิม เพราะการให้การศึกษาอิสลามไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อยึดยึดความรู้ให้แก่เยาวชน แต่เป็นการขัดเกลาศีลธรรม ให้การศึกษาแก่จิตวิญญาณ เผยแพร่คุณธรรม ส่งเสริมมารยาท และเตรียมให้เขามีชีวิตที่เต็มไปด้วยความจริงใจและความบริสุทธิ์ใจ ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายแรกและเป้าหมายสูงสุดของการศึกษาอิสลาม...” (Mrs.Sobeerah, Miss.Kareemah, Mrs.Nureen) “...การศึกษาอิสลามเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างให้เป็นมุสลิมที่มีความรับผิดชอบในการบ่าวที่ดีของอัลลอฮ์ สามารถประกอบศาสนกิจได้ถูกต้อง ดำเนินชีวิตเพื่อเป็นคนดีของสังคม และเป็นประชาชาติที่ดีของมวลมนุษยชาติ...” (Miss.Aseeyah, Mr.Sulaiman, Mrs.Mareeni) และ “...การศึกษาอิสลามมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์ของมุสลิมเพื่อยกระดับความเป็นมนุษย์และเป็นบ่าวที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาหลักคำสอนของศาสนาในมิติของศาสนกิจ ความเชื่อ หลักคุณธรรม การประกอบอาชีพ และการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีการเชื่อมโยงหลักการสู่สภาพการณ์ในสังคม และเพื่อการปฏิบัติตนตามสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป...” (Mr.Jaruwut, Mrs.Habibah, Mrs.Mulimah)

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเยาวชนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดีเป็นผู้ที่มีการศึกษาหาความรู้ด้านศาสนาอิสลาม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดี ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการศึกษาอิสลามเป็นกระบวนการอบรม ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และบ่มเพาะสติปัญญา ร่างกายและจิตวิญญาณ เพื่อส่งเสริมให้เป็นเยาวชนมุสลิมที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการอบรมบ่มนิสัยและขัดเกลาจิตใจให้มีคุณธรรมจริยธรรมและมีระเบียบวินัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การส่งเสริมจริยธรรมอิสลามโดยเน้นกระบวนการขัดเกลาจิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และจิตวิญญาณทางศาสนาอิสลามของเยาวชนมุสลิม รวมทั้งเน้นกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจและปลูกฝังบรรทัดฐานทางสังคมเพื่อให้เยาวชนยึดถือปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม และเพื่อให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยม กฎเกณฑ์ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ (มัสลิน มาหะมะ, 2552; Laeheem & Madreh, 2014; Laeheem, Baka, Tahe, & Walee, 2015) การส่งเสริมให้เยาวชนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการศาสนาอิสลามเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างจริยธรรมอิสลาม เพื่อยึดถือเป็นระบบแห่งชีวิตสำหรับนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง (อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2546; Laeheem, 2015) และการส่งเสริมให้เยาวชนได้มีความรู้ด้านศาสนาอย่างเป็นประจำ และต่อเนื่อง รวมทั้งมีการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน สามารถส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเสริมสร้างและปลูกฝังพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามแก่เยาวชนมุสลิม (ภักคินี แยกพงศ์, 2548; มัสลิน มาหะมะ, 2552) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่ที่มุสลิมทุกคนต้องศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเพื่อยึดถือเป็นระบบแห่งชีวิตสำหรับนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและมีวิถีชีวิตตามที่ศาสนาอิสลามกำหนดไว้นั้นถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนมุสลิมมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดีเช่นกัน

3) ภูมิหลังทางศาสนาอิสลามด้านการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งศรัทธาที่มีการปฏิบัติศาสนกิจโดยการระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้าของด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ ซึ่งมุสลิมทุกคนจะต้องปฏิบัติศาสนกิจอย่างเท่าเทียมกันด้วยหลักศาสนบัญญัติ 5 ประการ คือ การกล่าวปฏิญาณตน การละหมาดวันละ 5 เวลา การบริจาคทรัพย์ การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน การประกอบพิธีหัจญ์ ณ นครมักกะฮ์ อิสลามสอนให้ทุกคนยึดมั่นศรัทธาและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนอย่างเคร่งครัด ซึ่งเป็นบ่อเกิดที่ทำให้มุสลิมเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมแห่งคุณธรรม จริยธรรม และคุณงามความดีทั้งปวง ดังเช่นผลการสัมภาษณ์ของเยาวชนที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ว่า “...ตนมีความยึดมั่นในการปฏิบัติศาสนกิจที่เคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไปละหมาด 5 เวลาที่มีสัจเป็นประจํา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งรองลงมาจาก การปฏิญาณตนเป็นมุสลิม เป็นเสาหลักของศาสนา ช่วยชำระบาป ช่วยชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ปราศจากสิ่งไม่ดีต่าง ๆ และเป็นเกราะป้องกันบาปอีกด้วย...” (Mr.Yusree, Mr.Praty, Miss.Rinlada) “...ตนและกลุ่มเพื่อนได้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการคำสอนของศาสนาอิสลามเป็นอย่างมาก เพราะเป็นย้าเตือนให้ตนระลึกถึงอัลเลาะห์ตลอดเวลา ทำให้มีจิตใจที่แน่วแน่ในการทำ ความดี ประพฤติตนอยู่ในกรอบของศาสนา และบรรทัดฐานทางสังคมอย่างสม่ำเสมอ และเป็นเกราะกำบังไม่ให้ปฏิบัติตนในทางที่ผิดและขัดกับหลักการศาสนา...” (Mr.Afifi, Miss.Yumaila, Miss.Nuttaya) “...การปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการอิสลามอยู่ประจำ และอย่างต่อเนื่องทำให้ตนมีการใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีสติ มีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้ทำแต่ความดี ละเว้นจากการทำความชั่ว และหลีกเลี่ยงการทําส่งที่ไม่ถูกไม่ควร อันส่งผลทำให้ตนมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักการศาสนาอิสลามและจริยธรรมอิสลาม...” (Mr.Sukree, Mr.Mayutee, Miss.Fareeda) และ “...การปฏิบัติศาสนกิจอย่างเข้มงวดของตนทำให้เป็นคนที่มีจิตใจที่สงบท่ามกลางการดำเนินชีวิตที่สับสนวุ่นวาย เป็นการป้องกันมิให้ตนกระทำความชั่ว ทำให้เป็นคนที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เย่อหยิ่งยะโส และสร้างความสามัคคีและระเบียบวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติศาสนกิจร่วมกันเป็นกลุ่มสามารถปลุกฝังความเป็นภราดรภาพ และความเท่าเทียม...” (Mr.Adinan, Mr.Anuwat, Mr.Sarawut) ซึ่งสอดคล้องกับคำสะท้อนของผู้นำมุสลิมและพ่อแม่ผู้ปกครองที่กล่าวว่า “...การปฏิบัติศาสนกิจมีเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งเพื่อการปลุกฝังพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม เนื่องจากการปฏิบัติตามคำสั่งของอัลลอฮ์และศาสนายึดมั่น เป็น การขัดเกลาจิตใจของมุสลิมให้บริสุทธิ์ เป็นการปลุกฝังอุปนิสัยที่ดีงาม และขจัดจิตวิญญาณที่ไม่ดีทั้งหลาย เป็นการแสวงหาความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ และทำให้สังคมเกิดความสงบสุข ร่มเย็น...” (Mr.Amadidaris, Mr.Khodafee, Mrs.Nushayatee) “...การทำความดีตามคำสั่งของอัลลอฮ์เป็นเสมือนผู้ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามอันสูงสุด เนื่องจากหลักจริยธรรมอิสลามมาจากหลักคำสอนศาสนาอิสลามเช่นเดียวกัน ซึ่งมีทั้งสิ่งที่สั่งให้ปฏิบัติ สิ่งที่ยึดปฏิบัติ สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ...” (Mrs.Suwannee, Miss.Aida, Mrs.Nureemah) “...การนำหลักคำสอนของศาสนาอิสลามมาสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันถือว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดของมุสลิมและยังมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิมได้อีกด้วย เพราะเป็นการแสดงความจงรักภักดีต่ออัลลอฮ์เพียงองค์เดียว เป็นการปลุกฝังแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักการกำหนดไว้และหลีกเลี่ยงในสิ่งที่หลักการได้ห้ามไว้อย่างเคร่งครัด...” (Miss.Areenun, Mr.Amree, Mrs.Maryam) และ “...การปฏิบัติศาสนกิจของมุสลิมแสดงให้เห็นถึงการเป็นบ่าวที่จงรักภักดีและปฏิบัติตามบัญชาของพระองค์ ซึ่งสามารถควบคุมความประพฤติของมุสลิม โดยการเน้นย้ำให้นำหลักคำสอนของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้ปฏิบัติตนเฉพาะสิ่งที่ดี เป็นที่ยอมรับของสังคม และประพฤติตนเป็นผู้ดำรงอยู่ในศีลธรรมอันดีงามและตามบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งเป็นคุณสมบัติของผู้มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่สมบูรณ์...” (Mr.Makoree, Mrs.Solihah, Mrs.Aminah)

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติศาสนกิจของเยาวชนไทยมุสลิมส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดี ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการปฏิบัติศาสนกิจเป็นการปลูกฝังให้เยาวชนมีการประพฤติตนในทางที่ถูกที่ควร ยึดมั่นในสิ่งที่ดีงามและทำให้มีความรู้สึกละเอียดอ่อนหรือต่อการกระทำที่ผิดหลักการศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการศาสนานับว่าเป็นการขัดเกลาคิดใจให้มีการกระทำแต่คุณงามความดี ยึดมั่นในสิ่งที่ดีงาม มีศีลธรรม มีจริยธรรม รู้สึกผิดชอบชั่วดี ประพฤติตนในทางที่ถูกที่ควร และรู้สึกละเอียดอ่อนต่อบาป (Laeheem, 2012; Laeheem & Madreh, 2014) การปฏิบัติศาสนกิจเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถขัดเกลา บ่มเพาะ และสร้างเยาวชนให้เป็นมุสลิมที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามอย่างสมบูรณ์แบบ ทำให้เยาวชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีที่รักการทำความดีสิ่งที่ดีงามและปิดกั้นจากสิ่งเลวร้าย ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาเยาวชนให้มีการปฏิบัติคุณงามความดีอย่างเข้มแข็งจนกลายเป็นผู้มีจริยธรรมสูง (มनुศักดิ์ โตะเถื่อน, 2553; Abdul al alim Mursiy, 2000) การปฏิบัติตนให้อยู่ภายใต้ความคุ้มครองและปกป้องจากอัลลอฮ์โดยการประพฤติตนให้รอดพ้นจากบาปทั้งหลายด้วยการละทิ้งสิ่งต้องห้ามต่างๆ และมุ่งกระทำแต่สิ่งที่ดีงามนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลการมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม (มูมินะห์ บุงอตาหยง, 2552; Ahmad Ibn al-Husain, 2003) และการปลูกฝังและพัฒนาให้เยาวชนมีการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอโดยให้สอดคล้องตามหลักการศาสนาอิสลาม ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการส่งเสริมพฤติกรรมผ่านวิถีของศาสนาอิสลามโดยใช้กระบวนการขัดเกลาคิดใจด้วยวิธีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ (มनुศักดิ์ โตะเถื่อน, 2553; Yaljan, 2007) การเน้นกระบวนการปลูกฝังบรรทัดฐานทางสังคมเพื่อให้เยาวชนยึดถือปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลามส่งผลทำให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยม กฎเกณฑ์ และขนบธรรมเนียมประเพณี และกลายเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดีต่อไป (Laeheem, & Madreh, 2014; Laeheem, Baka, Tahe, & Walee, 2015) และการส่งเสริมให้เยาวชนได้มีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างต่อเนื่องสามารถส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเสริมสร้างพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามแก่เยาวชนมุสลิม (Laeheem, 2013; Laeheem & Baka, 2012) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการปฏิบัติศาสนกิจประจำวันของเยาวชนมุสลิมที่เน้นย้ำให้เยาวชนปฏิบัติเฉพาะแต่สิ่งที่ดีงามตามหลักคำสอนและสอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งผลต่อการปลูกฝังและสนับสนุนให้เยาวชนมุสลิมมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดี

4) ภูมิหลังทางศาสนาอิสลามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม

การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามถือว่าเป็นกุญแจสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชน เนื่องจากเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ทำให้เยาวชนได้เข้าใจสภาพการณ์ปัจจุบันและให้ก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รู้จักทางเลือก รู้จักแก้ปัญหา ได้รับการพัฒนาทักษะและเป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างไม่จบสิ้น อันจะก่อให้เกิดทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตได้อย่างชาญฉลาด มีความสุข และสามารถนำพาตนเองให้อยู่ในกรอบของหลักการศาสนาอิสลามต่อไป นอกจากนี้การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามยังเป็นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ปลูกฝังทัศนคติที่ดี สร้างเสริมหลักคำสอนที่ถูกต้องและทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมจริยธรรมตามแนวทางที่สังคมต้องการและมีการปรับเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมอีกด้วย ดังเช่นผลการสัมภาษณ์ของเยาวชนที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ว่า “...ตนเองและกลุ่มเพื่อนมักใช้เวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาอิสลามเพื่อเป็นการศึกษาหาความรู้ด้านศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมเกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจกับการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการของศาสนาอิสลาม เพื่อต้องการให้การปฏิบัติศาสนกิจมีความถูกต้องและสมบูรณ์ นอกจากนี้พวกตนยังชอบเข้าร่วมกิจกรรมค่ายจริยธรรมที่หน่วยงานต่าง

ๆ จัดเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ได้มีความรู้ใหม่ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ และมุมมองให้ทันสมัยต่อไป...” (Mr.Dawood, Mr.Rafal, Miss.Rattana) “...ตั้งแต่จำความได้ตนถูกพ่อแม่ให้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามอยู่เป็นประจำ จนทำให้ตนเองได้เรียนรู้และได้ฝึกปฏิบัติศาสนกิจ และได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักจริยธรรมอิสลามอย่างถ่องแท้ แล้วได้ซึมซับและติดตัวจนเป็นวัยรุ่นที่ไม่เคยละทิ้งการปฏิบัติศาสนากิจและมีการยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมอิสลามสำหรับการดำเนินชีวิตมาโดยตลอดเรื่อยมา...” (Mr.Amal, Miss.Nutlee, Mrs.Khodeeyah) “...การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามทำให้ตนเองได้ค้นพบและรู้จักตนเองมากขึ้น ทำให้เราได้มีโอกาสประเมินตนเองว่า การปฏิบัติศาสนกิจประจำเป็นอย่างไร พฤติกรรมและนิสัยใจคอเป็นอย่างไร จุดเด่นคืออะไรและควรรักษาไว้อย่างไร จุดด้อยคืออะไรและควรปรับปรุงตัวอย่างไร อันมีผลต่อการปรับพฤติกรรมให้ดีขึ้น ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของตนเป็นอย่างยิ่ง...” (Mr.Somsak, Mrs.Sapita, Miss.Nurhakeema) และ “...จากการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามก่อให้เกิดความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกันในหมู่คณะส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ช่วยให้บุคคลได้แสดงออกและละลายพฤติกรรมของกลุ่ม สร้างเสริมคุณค่าทางสังคม ฝึกการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ลดความเห็นแก่ตัว เสริมสร้างความสามัคคี และความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ นอกจากนี้ยังส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ลดปัญหาการประพฤติผิดศีลธรรม หรือปัญหาอาชญากรรม โดยการรู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ทำให้ได้เรียนรู้ในเรื่องของหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณค่าทางสังคม ลดความเห็นแก่ตัว สร้างคุณค่าจริยธรรม ความมีน้ำใจ การให้บริการ รู้จักอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม และทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้นและช่วยส่งเสริมให้รู้จักการพัฒนาการควบคุมอารมณ์และบุคลิกภาพที่ดีอีกด้วย...” (Mr.kamaruddin, Mrs.Rosidah, Mrs.Nurlaila) ซึ่งสอดคล้องกับคำสะท้อนของผู้นำมุสลิมและพ่อแม่ผู้ปกครองที่กล่าวว่า “...คณะกรรมการมัสยิดกำชับให้เยาวชนเข้าร่วมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นชมรมเยาวชนประจำมัสยิด เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและตามแนวทางที่หลักการศาสนาอิสลามกำหนดไว้ เช่น การเรียกร้องและเชิญชวนให้เข้าใจศาสนาอิสลาม การพัฒนาศาสนสถาน การส่งเสริมการเรียนรู้อัลกุรอาน การส่งเสริมการเรียนรู้การปฏิบัติศาสนกิจ การทำกิจกรรมกลุ่มศึกษาเพื่อพัฒนา การจัดค่ายอบรมจริยธรรมคุณธรรม และการสอนในโรงเรียน ตาดีกา.....” (Mr.Natsarun, Mr.Surading, Mrs.Roseleena) “...มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม และมีการปลูกฝังให้เยาวชนเห็นคุณค่าของการทำงานเพื่อชุมชนส่วนรวมและพัฒนาชุมชนของตนให้มีความเจริญก้าวหน้าและให้มีความมั่นคง โดยมุ่งพัฒนาให้เป็นไปตามหลักศาสนาอิสลาม และสร้างจิตวิญญาณของการเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม จิตวิญญาณของการช่วยเหลือสังคม และต้องสร้างจิตสำนึกที่จะช่วยเหลือคนอื่นและร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม...” (Mrs.Katini, Miss.Praneer, Mrs.Metta) “...เยาวชนมีความร่วมมือร่วมใจกันในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามของชุมชน เพราะเยาวชนทุกคนคิดว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องร่วมมือ มีความตระหนัก ให้ความสำคัญ และให้ความสนใจเพื่อผลประโยชน์ที่ได้รับ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองให้มีการปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างถูกต้อง และกลายเป็นเยาวชนที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดีต่อไป...” (Miss.Arree, Mr.Abbas, Mrs.Haleemoh) และ “...ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตในอนาคตของเยาวชนมุสลิมเป็นอย่างมาก เพราะทำให้โลกทัศน์ของเยาวชนกว้างมากขึ้น ทำให้มีอิสระในการคิดและตัดสินใจด้วยตัวเองมากขึ้น สามารถปรับตนเองให้เข้ากันได้กับบุคคลที่หลากหลายประเภทได้มากขึ้น ทำให้มีการพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ รู้จักที่จะควบคุมอารมณ์ตนเอง รู้จักทักษะสังคม รู้จักที่จะยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น...” (Mr.yabbas, Mrs.Pantipa, Mrs.Kangsada)

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเยาวชนไทยมุสลิมที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดีเป็นผู้ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อ

การมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดี ทั้งนี้เป็นเพราะว่าแนวทางดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการขัดเกลาจิตใจของเยาวชนเช่นเดียวกัน เพื่อให้เยาวชนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปฏิบัติศาสนกิจจริง และเป็น การปลูกฝังและส่งเสริมให้เยาวชนที่เข้าร่วมกระทำแต่คุณงามความดี ยึดมั่นในสิ่งที่ดีงาม มีศีลธรรม มีจริยธรรม รู้สึกผิดชอบชั่วดี ประพฤติตนในทางที่ถูกที่ควร สอดคล้องตามหลักการศาสนาอิสลาม และรู้สึกละอายต่อบาป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม เพราะเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนมีโอกาสพัฒนาตนเอง โดยการนำหลักการศาสนามาประยุกต์ใช้ในการ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ปลูกฝังทัศนคติที่ดี และสร้างเสริมอุดมการณ์ที่ถูกต้องตามแนวทางที่สังคมต้องการ และสอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคม อันส่งผลให้เยาวชนกลายเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดี (อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต, 2546; Laeheem, 2013) กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักการ ศาสนาแก่ผู้ที่มีปัญหาทางพฤติกรรมนับว่าเป็นกระบวนการขัดเกลาจิตใจและบ่มเพาะสติปัญญา ร่างกาย และ จิตวิญญาณที่ทำให้กลายเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่ดี เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และได้รับการ ยอมรับจากคนในสังคม (ดลมนรรัตน์ บากา และ เกษตรชัย และหิม, 2553; Laeheem, 2013) การเข้าร่วม กิจกรรมทางศาสนาถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมของเยาวชน โดยผู้ที่เข้า ร่วมกิจกรรมทางศาสนาในระดับมากจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และตามบรรทัดฐานของ สังคมสูง เพราะศาสนาเป็นตัวแทนที่ขัดเกลาหรือแนะแนวทางให้มีการยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อเป็นเป้าหมายในการกระทำ เป็นการยึดมั่นในสิ่งที่ดีงาม มีศีลธรรม มีจริยธรรม รู้สึกผิดชอบชั่วดี ประพฤติตนในทางที่ถูกที่ควร ส่งเสริมให้ เยาวชนมีความรู้สึกละอายต่อบาปหรือต่อการกระทำที่ไม่ดีหรือที่ผิดหลักการผิดศีลธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณี และมีความมุ่งมั่นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมทางศาสนาตามหลักคำสอนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน (Laeheem, 2012; Laeheem & Madreh, 2014) และแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชน มุสลิมมีพฤติกรรมเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม คือ การส่งเสริมให้เยาวชนได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านศาสนา อิสลามเป็นประจำ ซึ่งเป็นแนวทางในการปลูกฝังการศรัทธาสะท้อนให้เห็นถึงสัจธรรมของการดำเนินชีวิต เป็น การสร้างจิตวิญญาณและความรู้สึกครุ่นคิด ทำให้จิตใจบริสุทธิ์ และเป็นการนำเยาวชนสู่ความผาสุกที่แท้จริง ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลการมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม (Nabil al-Samalutiy, 1986; Nahlawiy, 2003) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลทั้ง ทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิม เนื่องจากเป็นแบบแผนหรือแนวทางที่ เน้นกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ การฝึกปฏิบัติจริง และการปลูกฝังจิตสำนึก เพื่อให้เยาวชนได้ยึดถือ เป็นระบบแห่งชีวิต เกิดความเจริญงอกงาม เกิดเจตคติที่ดี และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่าง ถูกต้อง รวมทั้งสามารถพัฒนาตนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามหลักการ ความเชื่อ และวิธีการทางศาสนาอิสลาม ที่มุ่งเน้นให้มีคุณลักษณะนิสัยและพฤติกรรมตามวิถีอิสลามต่อไป

11. สรุปผลการวิจัย

ตัวแปรที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมากที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบ อิสลาม ซึ่งมีอิทธิพลบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านตัวแปรการปฏิบัติศาสนากิจ การศึกษาหาความรู้ด้าน อิสลาม และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม โดยมีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .88 รวมทั้งตัวแปรดังกล่าว ยังมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนอีกด้วย โดยการปฏิบัติศาสนากิจมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ .30 การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .23 และการศึกษาหาความรู้ด้าน อิสลามมีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .19 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามสูง จะมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูง และถ้าหากเยาวชนมีการปฏิบัติศาสนากิจสูง มีการศึกษาหาความรู้ด้าน

อิสลามสูง และมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามสูงร่วมด้วยแล้วยิ่งทำให้มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูงมากขึ้นอีกด้วย และเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดีเป็นผู้ที่มีภูมิหลังทางศาสนาอิสลามด้านการอบรมเลี้ยงดู การศึกษาหาความรู้ การปฏิบัติศาสนกิจ และการร่วมกิจกรรมที่ดี ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม การปฏิบัติศาสนกิจ และการร่วมกิจกรรมศาสนาอิสลามเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชนมุสลิม โดยเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามสูง มีการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามสูง มีการปฏิบัติศาสนกิจสูง และมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามสูงแล้วก็ยิ่งจะทำให้มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามสูงมากขึ้นด้วย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้กระบวนการขัดเกลาทางศาสนาอิสลามเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเชิงบวกทางตรงต่อการส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามแก่เยาวชนมุสลิมได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการใช้กระบวนการทางสังคมกับทางจิตวิทยา ซึ่งมีผลทำให้เยาวชนมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่ต้องการและเกิดการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติผ่านวิธีการขัดเกลาทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ การขัดเกลาทางตรงเป็นการสอนหรือบอกโดยตรง เช่น การอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ และการอบรมสั่งสอนของครู เป็นต้น ส่วนการขัดเกลาทางอ้อมเป็นการเรียนรู้โดยอาศัยการสังเกตเลียนแบบ เช่น การเรียนรู้จากการสังเกต การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง การฟัง การอ่าน การเข้ากลุ่มเพื่อน และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถช่วยให้บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามแก่เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นำไปใช้ในการกำหนดนโยบายที่ดีและยุทธศาสตร์ที่เป็นรูปธรรม สำหรับการส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรทางศาสนาอิสลามและองค์กรภาครัฐควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป เช่น กิจกรรมการปลูกฝังจิตสำนึกของเยาวชนให้มีวิถีชีวิตตามแนวอิสลาม กิจกรรมพัฒนาจิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคมตามแนวทางอิสลาม กิจกรรมการอบรมให้ความรู้ด้านศาสนาและการปฏิบัติตามหลักการศาสนาอิสลามแก่เยาวชน และกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็งและสามารถควบคุมดูแลบุตรหลานให้อยู่ภายในกรอบของหลักการศาสนาอิสลาม เป็นต้น นอกจากนี้ เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา เป็นต้น เข้ามาดูแลส่งเสริมกลุ่มเยาวชนมุสลิมที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่าง เป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดี เป็นพฤติกรรมตามวิถีอิสลามและเป็นพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามให้มากยิ่งขึ้นต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กระบวนการขัดเกลาทางสังคมในอิสลามเป็นหลัก เช่น การให้เยาวชนหมั่นปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลามแก่เยาวชน การส่งเสริมครอบครัวเน้นการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม การให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมแบบอิสลาม และการให้เข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับอิสลาม เป็นต้น ดังที่ผลการศึกษาที่พบว่า การดำเนินปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนโดยให้ความสำคัญกับหลักการศาสนาอิสลามมาประยุกต์ใช้ในการให้ความรู้ความเข้าใจ ปลูกฝังความคิดทัศนคติและอุดมการณ์ที่ถูกต้องสามารถทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมตามแนวทางที่สังคมต้องการและสอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมและหลักการศาสนาอิสลาม ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด และการประยุกต์ใช้หลักการศาสนาอิสลามมาใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ขัดกับหลักการศาสนาของเยาวชนสามารถส่งเสริมให้เยาวชนกลายเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามได้เป็นอย่างดี ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการศาสนา การปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด และเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลามเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เยาวชนมุสลิมมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม

ซึ่งจากผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นแล้วว่าปัจจัยด้านศาสนาอิสลามทั้ง 4 ตัวแปรดังกล่าวล้วนมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามทั้งสิ้น

ดังนั้นถ้าหากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการที่จะปลูกฝังพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามแก่เยาวชนมุสลิมมีควรต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม มีการศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม มีการปฏิบัติศาสนากิจ และร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม ซึ่งล้วนเป็นวิธีการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคมผ่านสถาบันทางศาสนาและสถาบันครอบครัวเป็นหลักที่มีเป้าหมายเพื่อให้เยาวชนมุสลิมมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และตามบรรทัดฐานของสังคม โดยการแนะแนวทางการยึดเหนี่ยวจิตใจ ยึดมั่นในสิ่งที่ดีงาม มีศีลธรรม มีจริยธรรม รู้สึกผิดชอบชั่วดี ประพฤติตนในทางที่ถูกที่ควร มีความรู้สึกละอายต่อบาปหรือต่อการกระทำที่ผิดหลักการ ผิดศีลธรรมและผิดขนบธรรมเนียมประเพณี นอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการที่เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจ การถ่ายทอดประสบการณ์หรือทักษะ การอบรมและบ่มเพาะสติปัญญา ร่างกาย และจิตวิญญาณ และปลูกฝังหลักการศรัทธาที่สะท้อนให้เห็นถึงสัจธรรมของการดำเนินชีวิตที่นำพาเยาวชนสู่ความผาสุกที่แท้จริง รวมทั้งภูมิหลังทางศาสนาอิสลามทั้ง 4 ด้านยังเป็นกระบวนการที่เน้นการให้การศึกษาด้านศาสนาอิสลามแก่เยาวชนตั้งแต่เยาว์วัย เพราะเป็นหน้าที่ที่มุสลิมทุกคนต้องศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการศรัทธา หลักปฏิบัติ และหลักคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นหลักในการยึดถือเป็นระบบแห่งชีวิต และเกิดความเจริญงอกงามทั้งในด้านความรู้ทักษะและกระบวนการ ตลอดจนเกิดเจตคติที่ดีอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

12. เอกสารอ้างอิง

- กรรณภา ไชยประสิทธิ์ วรรณิ จันทรสว่าง และผจงศิลป์ เฟิงมาก. (2548). ความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอิสลามกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมุสลิมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: จังหวัดนราธิวาส. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 11 (พิเศษ), 71-80.
- เกษตรชัย และหีม และดลมนรจัน บากา. (2553). การศึกษาวิถีชีวิตของเยาวชนไทยมุสลิมเพื่อเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 16(6), 973-988.
- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. (2545). *สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- จำเรณูรัตน์ เจือจันทร์. (2548). *จริยศาสตร์: ทฤษฎีจริยธรรมสำหรับนักบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- ชัยคุ มุฮัมมัด สอิลิฮ์ อันมุนัจญิด. (2547). *ปัญหาชายหญิงที่เกิดจากสัมพันธ์ต้องห้าม*. (ออนไลน์). มีที่: <http://www.majlis-ilmi.org/slam/modules.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=1&page=1> สืบค้นเมื่อ: 19 กุมภาพันธ์ 2549.
- ชัยพร วงศ์วรรณ. (2538). *เอกสารคำสอนการสอนค่านิยมและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2531). *แนวคิดและการพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝังจริยธรรมในจริยธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ดลมนรจัน บากา และ เกษตรชัย และหีม. (2553). บทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 16 (1), 39-51.

- ดุจเดือน พันธุนาวัน. (2546). กลยุทธ์ครอบครัวไทยแก้วิกฤตจริยธรรมสังคม. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 50(3), 1-20.
- นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรจง บินกาซัน. (2544). *อิสลาม: สันติธรรมนำชีวิต*. กรุงเทพฯ: อัลอะมีน.
- ประภาศรี สีหาไพ. (2540). *พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปภาณี ฐิติวัฒนา. (2547). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรเพ็ญ ภัทรนุชาพร. (2551). *รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศที่พึงประสงค์ของวัยรุ่นมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศึกษานักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม*. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พรรณพิมล หล่อตระกูล. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทย*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- พระธรรมญาณมุนี. (2531). *พระธรรมญาณมุนี 84*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์การพิมพ์.
- พระมหาสุรศักดิ์ สุรเมธี. (2550). *ปัญหาจริยธรรม: ปัญหาที่ท้าทายต่อระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา.
- พูลพงษ์ สุขสว่าง. (2557). *หลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง*. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 6(2), 136-145.
- พียชอล มะหะหมัด ปราณี ทองคำ และมารุต คำชะอม. (2551). *บทบาทของครอบครัวในการปลูกฝังจริยธรรมแก่เยาวชนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี*. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 14(1), 35-54.
- ฟ้าภีนา วงศ์เลขา. (2555). *การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมกับการคาดหวังของสังคมไทย*. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, 3 เมษายน 2555, หน้า 8.
- ภักคินี แยกพงศ์. (2548). *การศรัทธาในอิสลามกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวไทยมุสลิมในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- มนูศักดิ์ โต๊ะเถื่อน. (2553). *สภาพ ปัญหา และแนวทางการปลูกฝังอัลลากุแก่นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- มีสลัน มาหะมะ. (2552ก). *ลูกมานสอนลูก บทเรียนและแนวปฏิบัติ*. ปัตตานี: โรงพิมพ์มิตรภาพ.
- มีสลัน มาหะมะ. (2552ข). *อิสลาม...วิถีแห่งชีวิต*. สงขลา: โฟ-บาร์ด.
- มุมีนะห์ บุงอตาหยง. (2552). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2531*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ไอลา หริ้มเพ็ง. (2551). *องค์ประกอบทางจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.

- วันชัย ธรรมสัจการ กานดา จันท์แย้ม และเนตรนภิส จันทวัฒน์. (2541). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการติดยาและสารเสพติดของผู้ป่วยในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคใต้. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 4(3), 301–309.
- วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นปีกแผ่นของครอบครัวตามทัศนคติของวัยรุ่นไทย. ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต.:* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี (2544). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย.* กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- ศูนย์เฝ้าระวังเชิงองค์ความรู้สถานการณ์ภาคใต้. (2558). *ข้อมูลและแนวโน้มของความรุนแรงของสถานการณ์ภาคใต้.* (ออนไลน์). มีที่: <http://www.deepsouthwatch.org/index.php?l=content&id=121>. สืบค้นเมื่อ: 12 กันยายน 2557.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2541). *การควบคุมทางสังคม.* กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์.
- สุภมาศ อังศุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนิภา ภิญโญภาณุวัฒน์. (2551). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL.* กรุงเทพฯ: มีสชั่นมีเดีย.
- อบุหัมซะฮฺ อันนัดวีย. (ม.ป.ป.). *แต่ปัญหาชนมุสลิมที่รัก.* (ออนไลน์). มีที่: <http://www.majlis-ilmi.org/slam/modules.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=8&page=1> สืบค้นเมื่อ: 19 กุมภาพันธ์ 2549.
- อมรวิชช์ นาครทรรพ. (2546). *โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch).* กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อมรวิชช์ นาครทรรพ. (2548). *เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม.* กรุงเทพฯ: โครงการจัดตั้งสถาบันรามจิตติ.
- อับดุลฮาгим วันแอะเลาะ. (ม.ป.ป.). *จริยธรรมอิสลาม.* กรุงเทพฯ: ส.วงศ์เสี่ยม.
- อัล อัก. (ม.ป.ป.). *อวารณ์และชีวิต.* (ออนไลน์). มีที่: <http://www.majlis-ilmi.org/slam/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=90&mode=thread&order=0&thold=0> สืบค้นเมื่อ: 19 กุมภาพันธ์ 2549.
- อาชีซัน เกป็น. (2556). *สภาพ ปัญหา และแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต. (2546). *ประวัติการศึกษาอิสลาม.* ปัตตานี: วิทยาลัยอิสลามศึกษา.
- อิลยาส สีเดะ. (2550). *ศึกษาวิเคราะห์ความมหัสจรรย์ของอัลกุรอาน และอิทธิพลต่อการพัฒนาจิตใจและสังคม.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- Abd al-Rahman Ibn Abdullah al-Malikiy. (2005). *Maharat al-Tarbiyyah al-Islamiyah. Al-Dawah: Dar al-Kutub al-Qat ariyyah.*
- Abdul al alim Mursiy, M. (2000). *Fi al-'Usul al-'Islamiyah li al-Tarbiyyah Juz' al-Awwal. Jami'ah al-Qahirah: al-Maktabah al-Yami'iyyah.*
- Abdullah al-Malikiy, Abd al-Rahman Ibn. (2005). *Maharat al-Tarbiyyah al-Islamiyah. Al-Dawah: Dar al-Kutub al-Qat ariyyah.*
- al-Baihaqiy, Ahmad Ibn al-Husain. (2003). *al-Sunan al-Kubra.* Bairut: Dar al-Kutub al-Ilmiyah.
- Bahreise, H. (1987). *Ajaran-ajaran akhlah imam Ghazali.* Surabaya Indonebig: Usana of set.
- Broom, L. & Selznick, P. (1981). *Sociology: A Text with Adapted Readings.* 7th edition. New York: Harper & Row.

- Grusec, J. E. (1992). Social learning theory and developmental psychology: The legacy of Robert Sears and Albert Bandura. *Developmental Psychology*, 28, 776-786.
- Hassah Bint Muhammad Ibn Fahil al Saghir. (2008) *Ta'amul al-Rasul ma'a al-'Atfal Tarbiyyah*. Qatar: Dar al-Kutub al-Qatariyyah.
- Ibrahim Yasin al-Khatib, & Ahmad Muhammad al-Zabadiy. (2000). *Surah al-Tufulah fi al-Tarbiyah al-Islamiyah*. Uman: Dar al-Thaqafah.
- Khalid Ibn Hamid al-Hazimiy. (2000). *'Usul al-Tarbiyyah al-'Islamiyah*. al-Madinah al-Munawawrah: Dar al-'Ulum.
- Laeheem, K. & Madreh, A. (2014). Youth supervision based on Islam provided by Muslim leaders in southern Thailand. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 35(1), 92-102.
- Laeheem, K. (2012). Youth supervision based on the Islamic beliefs of Muslim leaders in three southern province communities. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 33(3), 454-463.
- Laeheem, K. (2013a). Reception of behavior supervision based on Islamic belief among Muslim adolescents in the three southern-border provinces, Thailand. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 34(2), 323-334.
- Laeheem, K. (2013b). Needs for behavioral refinement based on Islamic principles among Muslim juveniles with risky types of behavior in three southern-border provinces of Thailand. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 34(1), 126-138.
- Laeheem, K. (2013d) The Islamic way of youth care by Muslim leaders in the three southern-border provinces of Thailand. *Asian Social Sciences*, 9(10), 160-168.
- Laeheem, K. (2014). Factors associated with Islamic behavior among Thai Muslim youth in the three southern border provinces, Thailand. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 35(2), 356-367.
- Laeheem, K. (2014). Factors Associated with Islamic Behavior Among Thai Muslim Youth in the Three Southern Border Provinces, Thailand. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 35(2), 356-367.
- Laeheem, K. (2015). Effects of participation in activities organized by the Sarong conservation club on Islamic behavior of youth in Ban Sarong, Khao Tum sub-district, Yarang district, Pattani province. *Asian Social Sciences*, 11(5), 58-64.
- Laeheem, K., Baka, D., Tahe, H., & Walee, S. (2015). The results of Islamic behavior promotion through a "Village Youth Club" among youth in Ban Sarong, Khao Tum sub-district, Yarang district, Pattani province. *Asian Social Sciences*, 11(5), 80-90.
- Mahmud Muhammad Umarahm. (2000). *Tarbiyyah al-Nashi fi Zil al-Islam*. Al-Arabiyyah al-Su'udiyah: al-Sharikah al-Su'udiyah li al-Tawzi'i.
- Miqda Yaljan. (2007). *Manhaj 'Usul al-Tarbiyyah al-'Islamiyah al-Mutawwir*. Al-Riyad: Dar 'Alam al-Kutub.

- Muhammad Abdul al alim Mursiy. (2000). *Fi al-'Usul al-'Islamiyah li al-Tarbiyyah Juz' al-Awwal*. Jami'ah al-Qahirah: al-Maktabah al-Yami'iyah.
- Muhammad Nur Ibn 'Abd al-Hafiz Suwid. (2004). *Manhaj al-Tarbiyyah al-nabawiyyah li al-Tifl*. Damishq: Dar Ibn Kathir.
- Mustafa Muhammad al-Tihan. (2002). *al-Tarbiyyah wa Dawruha fi Tashkil al-Suluk*. Kuwait: Arabian Gulf.
- Nabil al-Samalutiy. (1986). *Al-Tanzim al-Madrasiy wa al-Tahdith al-Tarbawiy*. Jidat: Dar al-Shuruq.
- Nahlawiy, A. (2003). *'Usul al-tarbiyyah al-'Islamiyah wa 'asalibiha*. Damishq: Dar al-Fikr.
- Sayyid Ibn al-Wadi'iy. (2010). *Al-Tarbiyyah bi al-Qudwah al-Tarbiyyah al-Samitah*. Jidat: Dar Ibn alQasim.
- Sears, R., Maccoby, E., & Levin, H. (1957). *Patterns of child rearing*. Evanston, IL: Row Peterson.
- Umarahm, M. M. (2000). *Tarbiyyah al-Nashi fi Zil al-Islam*. Al-Arabiyyah al-Su'udiyah: al-Sharikah al-Su'udiyah li al-Tawzi'i.

13. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่ากรอบมเลียงดูแบบอิสลาม การศึกษาหาความรู้ด้านอิสลาม การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม และการปฏิบัติศาสนากิจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมอิสลาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามที่ดี เป็นผู้ที่มีภูมิหลังทางศาสนาอิสลามด้านการอบรมเลี้ยงดู การศึกษาหาความรู้ การปฏิบัติศาสนกิจ และการร่วมกิจกรรมที่ดี ดังนั้นบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามแก่เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการกำหนดนโยบายที่ดีและยุทธศาสตร์ที่เป็นรูปธรรมสำหรับการส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนมีพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรทางศาสนาอิสลามและองค์กรภาครัฐควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป เช่น การส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลามโดยการพัฒนาศาสนสถานครอบครัวให้มีความเข้มแข็งและควบคุมดูแลบุตรหลานให้อยู่ภายในกรอบของหลักการศาสนาอิสลาม การส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการศึกษาด้านศาสนาอิสลามตั้งแต่เยาว์วัยอย่างต่อเนื่องโดยการพัฒนาระบบการศึกษาของศูนย์อบรมจริยธรรมอิสลามประจำมัสยิดให้มีมาตรฐานและคุณภาพต่อไปและส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการอบรมความรู้ด้านศาสนา และการปฏิบัติตามหลักการศาสนาอิสลามอยู่เสมอ การส่งเสริมให้เยาวชนได้มีการปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง และสอดคล้องกันหลักการศาสนาอิสลาม โดยปลูกฝังจิตสำนึกของเยาวชน พัฒนาจิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคมตามแนวทางอิสลาม และการส่งเสริมให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาอิสลามเป็นประจำ โดยการสนับสนุนแก่หน่วยงานและองค์กรทางศาสนาในการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสม ทันสมัย และตรงกับความต้องการของเยาวชน เป็นต้น นอกจากนี้ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ยังเป็นข้อมูลสำคัญ สำหรับการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาเข้ามาดูแลส่งเสริมกลุ่มเยาวชนมุสลิมที่มีพฤติกรรมเสี่ยงให้ได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดี เป็นพฤติกรรมตามวิถีอิสลามและเป็นพฤติกรรมจริยธรรมอิสลามให้มากยิ่งขึ้นต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กระบวนการขัดเกลาทางสังคมด้วยวิถีอิสลามเป็นหลัก เช่น การให้เยาวชนหมั่นปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

หลักคำสอนของศาสนาอิสลามแก่เยาวชน การส่งเสริมครอบครัวเน้นการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม การให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมแบบอิสลาม และการให้เข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับอิสลาม เป็นต้น เนื่องจากเป็นวิธีการที่นำหลักการศาสนาอิสลามมาประยุกต์ใช้ในการให้ความรู้ความเข้าใจ ปลูกฝังความคิดทัศนคติและอุดมการณ์ที่ถูกต้อง จนทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมตามแนวทางที่สังคมต้องการและสอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมและหลักการศาสนาอิสลามต่อไป

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมจริยธรรมอิสลามและการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมอิสลามแก่เยาวชน โดยเน้นกระบวนการขัดเกลาในอิสลาม 4 ด้าน คือ การให้เยาวชนหมั่นปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลามแก่เยาวชน การส่งเสริมครอบครัวเน้นการอบรมเลี้ยงดูแบบอิสลาม การให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมแบบอิสลาม และการให้เข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับอิสลาม นอกจากนี้ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยเชิงปฏิบัติไปเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่อื่น ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมอิสลามแก่เยาวชนมุสลิมทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

14. ภาคผนวก

นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript) อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณา

บทความที่ได้ส่งตีพิมพ์แล้วและอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณา มีจำนวน 3 เรื่องได้แก่

1. บทความเรื่องที่ 1 Causal Relationships between Islamic Factors Influencing Islamic Ethical Behavior among Muslim Youth in the Three Southern Border Provinces of Thailand
2. บทความเรื่องที่ 2 Relationships between Islamic Ethics Behavior and Islamic Factors among Muslim Youth in the Three Southern Border Provinces, Thailand
3. บทความเรื่องที่ 3 Islamic Background in Upbringing, Studying, Performing Religious Duties, and Participating in Activities of Thai Muslim Youth with Islamic Ethical Behavior in the Three Southern Border Provinces of Thailand

Causal Relationships between Islamic Factors Influencing Islamic Ethical Behavior among Muslim Youth in the Three Southern Border Provinces of Thailand

ABSTRACT

The objective of this survey research was to investigate causal relationships between Islamic factors influencing Islamic ethical behavior among Muslim youth in the three southern border provinces. The study was conducted with 2,160 subjects and the data were analyzed using structural equation modeling (SEM). The study found that causal relationships influencing Islamic ethical behavior among Muslim youth in the three southern border provinces is consistent with empirical data (the relative chi-square value (χ^2/df) = 1.018, p-value = .439, goodness of fit indicators (GFI) = 1.00, and RMSEA = .003). Islamic ethical behavior was directly and indirectly influenced by Islamic upbringing, and the study of Islam, of which the total positive influence sizes were .88 and .19, respectively. Moreover, Islamic ethical behavior was directly influenced by practice of Islam, and participation in Islamic activities with the total positive influence sizes of .30 and .23, respectively.

Keywords: causal relationships, Islamic factors, Islamic ethical behavior, Muslim youth

INTRODUCTION

Lacking ethics is still a problem in Thai society. Actually it has been a chronic problem and has become a frightening problem that is complicated and increasingly severe along with technological advancement that is changing rapidly. As a result, youth receive and accept foreign cultures that are not suitable into their daily life without knowing it, and practice, apply, and imitate them without knowing what is right or wrong leading them to being obsessed with unsuitable cultures. Consequently, there are social problems and a lack of ethics (Juajan, 2005; Suramethee, 2007). Even Muslim society nowadays is faced with the same problems. Society that is changing rapidly in all aspects affects Muslim youth's way of life directly and indirectly. For example, parents do not have time to closely teach and train their children like they used to in the past. Youth are more interested in exciting activities presented by the media than in religious activities. This makes youth deviate from the correct way of life to being slaves of temptations of modernity and Western cultures that flow into Muslim society. Youth have behaviors that weaken their faith, make them misbehave, do sins and taboos as a habit without shame, and even do sins openly. Such problems have accumulated in a circle with no exit (Anmunajid, 2010; Annadwee, 2004).

Superb Islamic ethical behavior is the main goal of the message of Islamic principles which is an important base used as a rule for the Islamic system of life. The superb value of being Muslims is measured with ethics. There are four components of Islamic ethics that are emphasized for everyday life practice: faith, interrelationship with followers of other faiths, Islamic socialization, and self-ethics (Binkasun, 2001; Rimpeng, 2008; Bungatayong, 2009; Kaypan, 2012). There are various factors influencing Islamic ethical behavior among Muslim youth. However, the causal factor that is most influential could be one that is related to the process of Islamic religious socialization: Islamic upbringing, study of Islam, practice of Islam, and participation in Islamic activities. This can be seen in studies which found that upbringing is the social socialization process that gives youth understanding and makes them accept social values and norms of the society they live in. Moreover, the process can also influence children's present and future behavior (Sears, Maccoby, & Levin, 1957; Grusec, 1992; Laeheem, & Baka, 2010). These factors reflect the truths of life, and can lead youth to true happiness based on Islamic ethics (Khagphong, 2004; Chaiprasit, Chansawang, & Pergmark, 2005; Laeheem, 2014a).

As can be seen, the process of Islamic socialization is an important factor with positive relationships with Islamic ethical behavior among youth. The reason for this is that Islamic socialization is a social socialization process based on the religious and family institutions that can encourage youth to practice and behave correctly as expected by society, and in accordance with Islamic principles. This will eventually make Muslim youth live their lives the Islamic way and with Islamic ethical behavior. This is incongruence with the statement that social socialization is a process

of transferring knowledge, thoughts, attitudes, ideologies, cultures, and personalities to make persons behave the way that is desired by society (Broom & Selznick, 1958; Cohen & Orbuch, 1990).) Social socialization can give youth understanding, enable them to accept values and norms of the society in which they live, and positively influence their behavior (Adivatanasit, 2002; Thitiwattana, 2004; Sereetrakul, 2009). Moreover, Islamic socialization is a process that develops people to acquire personality, ethics, morality, and manners that correspond to religious principles that lead them to the correct way of life, make society peaceful, and bring them true happiness based on Islamic ethics (Khagphong, 2004; Mahama, 2009; Laeheem, 2014a).

Thus, the researcher was interested and considered it was necessary to investigate causal relationships between Islamic factors influencing Islamic ethical behavior among Muslim youth in the three southern border provinces to determine how Islamic religious factors, which are Islamic upbringing, study of Islam, practice of Islam, and participation in Islamic activities, directly and indirectly influence Islamic ethical behavior among Muslim youth. The findings of this study are in deep and more details which would be useful in forming policy to prevent and solve the problem of low Islamic ethical behavior among Thai Muslim youth, and to promote and support Thai Muslim youth to have higher Islamic ethical behavior before the problem becomes more severe and difficult to solve.

LITERATURE REVIEW

Islamic ethical behavior

To have superb Islamic ethical behavior is the main goal in the message according to Islamic principles which is a very important foundation used as a rule for management of the system of life for Muslims. The superb value of being a Muslim is measured with only the person's Islamic ethical behavior which can make each person's religious practice complete, make the person happy, and make the person a true winner in this world and the next. Behavior exists firmly in the Muslim mind that is expressed by his or her doing whether it is good or bad, admirable or disgusting. Behaviors expressed are usually influenced by the person's training, upbringing, and study of the religion. Reviewing related literatures, the researcher found that Islamic ethical behaviors that are emphasized and encouraged for Muslims to practice in their daily life to the best of their ability are in four components: ethics in faith, interaction with friends of other faiths, socializing the Islamic way, and self-ethics. Component 1: Ethics in faith are ethics related to respect to Allah. This is to place oneself under Allah's protection from all frights, to prevent one from all sins by abandoning all taboos because principles have been set for Muslims to believe and have faith in, to practice their religion with pure and chaste mind, to do it regularly, and to thank and love each other (Binkasun, 2001; Rimpeng, 2008; Bungatayong, 2009; Kaypan, 2012). Component 2: Ethics in interactions with friends of different faiths. To have good human relation with people who have different faiths refers to treating them with justification, equality, fairness, without bias nor causing trouble, with kindness, sympathy, assistance, sacrifice, public-mindedness, consideration to public benefit, gentleness, exchange of views and respect and trust (Rimpeng, 2008; Bungatayong, 2009; Touthern, 2010). Component 3: Ethics in socializing the Islamic way include giving salaam, asking for permission, keeping the level of eye contact, welcoming guests, not showing too much curiosity about others, not intentionally looking at the opposite sex who is not Maharam (is an unmarriageable kin with whom sexual intercourse would be considered incestuous, a punishable taboo), asking for permission when taking others' belongings, knowing the time and place, being careful when doing activities participated by both sexes, having self-discipline, acting appropriately according to the occasion, facing problems with awareness, calmness, not acting hastily, and not accepting invitation to parties where haram food is served, or only the rich are invited, or where there is bad thing (Rimpeng, 2008; Bungatayong, 2009). Component 4: Ethics in morality to oneself consist of not cheating, not revealing secrets or embarrassment of others, toleration to temptations and taboos, telling truths not lies, not pretending, being sincere and reliable, persevering, patient, accepting troubles and take them as designated by Allah, being honest and humble, feeling ashamed for wrongdoing, being responsible, keeping one's word, being gentle, forgiving, and being generous, etc. (Binkasun, 2001; Rimpeng, 2008; Bungatayong, 2009; Kaypan, 2012).

Islamic factors influencing Islamic ethical behaviors

Islamic factors are factors that contribute to most causal factors that influence Islamic ethical behavior among Muslim youth. Islamic upbringing has direct and indirect influence through the study of Islam, religious practice and participation in religious activities. Studying Islam directly and indirectly influences through practice of religious activities, and practice of and participation in religious activities directly influence Islamic ethical behavior of Muslim youth in the three southern border provinces. According to some concepts and theories, Islamic socialization is a process that stimulates youth to practice and have correct behaviors as expected by society and Islamic principles. Muslim youth who practice religious activities well tend to have proper behaviors and youth who strictly practice the religion usually come from families that bring up their children the Islamic way and have studied Islam well (Khagphong, 2004; Mahama, 2009; Laeheem, 2014a). Moreover, Islamic upbringing results in understanding and acceptance values and social norms of the society they live in, and the upbringing influences their future behaviors (Sears, Maccoby, & Levin, 1957; Grusec, 1992; Chaiprasit, Chansawang, & Pergmark, 2005). Islamic upbringing reflects the truth of living and can lead youth to true happiness based on Islamic morals and ethics, and upbringing is important and has positive influence on behaviors among Thai youth (Khagphong, 2004; Laeheem, & Baka, 2010; Laeheem, 2014a).

One way to promote and support Muslim youth to have behaviors that correspond with social norms and Islamic ethical behavior at a high level is to promote youth to have knowledge and understanding of Islamic principles and to promote them to strictly practice the religion (Chaiprasit, Chansawang, & Pergmark, 2005; Mahamad, Thongkum, & Damcha-om, 2008). Factors significantly resulting in the Islamic way of life are in four variables: the level of knowledge of the religion, the level of Islamic upbringing, participation in Islamic activities, and training on Islam (Laeheem, 2014a). These are results of teaching, training, advising, and instilling sense of right and wrong, correct knowledge, understanding, and experience according to the social norms that are in accordance with the process of socialization in which there is transfer of knowledge, thoughts, attitudes, ideologies, cultures, and personalities to enable individuals to have behaviors desired by society (Broom & Selznick, 1958; Cohen & Orbuch, 1990). They also enable youth to understand and accept values and norms of the society that they live in, and have positive influence on children at present as well as in the future (Sears, Maccoby, & Levin, 1957; Grusec, 1992; Adivatanasit, 2002; Thitiwattana, 2004; Sereetrakul, 2009). Promoting Muslim youth to have knowledge and understanding of Islamic teaching, practice, and strictly practice religious activities can result in Islamic ethical behaviors among youth. Therefore, religious factors can make individuals to behave with Islamic ethics and to know right from wrong because they socialize and develop personality, habit, moral, ethics, and manner corresponding to religious principles (Thepsitha, 1998; Khagphong, 2004; Mahama, 2009; Laeheem, 2014a).

RESEARCH METHODOLOGY

Subjects

The subjects of this study were 2,160 Muslim youths in the three southern border provinces recruited using multi-stage sampling as follows. Stage 1) Districts were selected using stratified sampling divided into three strata which were districts with high and very high levels of population loss (red districts), districts with a moderate level of population loss (pink districts), and districts with a low level of population loss (green districts). These levels were determined using the data and trends of violence provided by the Center of Deep South Watch (2015). Then one district from each strata was selected using simple random sampling to get nine districts. Stage 2) two sub-districts were selected from each district through simple random sampling to get 18 sub-districts. Stage 3) Three villages were selected from each sub-district to get 54 villages. Stage 4), the last stage of subjects selection, 40 youths totaling 2,160 youths were selected from each village to represent Thai Muslim youth. They were selected with cooperation from local Muslim leaders in the target areas.

Research instruments

The research instrument was a questionnaire consisting of three parts: Part 1: General information on the subjects, Part 2: Four Islamic factors from a study by Laeheem (2014a), and Part 3: Islamic ethical behaviors applied from questions in a study by Rimpeng (2008) with a 7-point scale: 7

= Highest, 6 = High, 5 = Fairly High, 4 = Moderate, 3 = Low, 2 = Fairly Low, and 1 = Lowest. The internal consistency reliability test was measured and the Cronbach's alpha coefficient was 0.872.

Data collection

The researcher collected field data with data collectors who were students with experience in collecting data for several research projects. They had been trained to have the same understanding about data collecting methods and details of questions.

Data analysis

Relationships of causal variables were analyzed, and LISREL model analysis was performed to test the goodness of model fit to empirical data. The analysis was performed with direct and indirect influence and integrated influence of causal variables. Parameters of the model were estimated with maximum likelihood estimation (MLE) to analyze the model according to the hypothesis, and important statistic values were used in testing the goodness of model fit, as hypothesized, to the empirical data.

Criteria for interpretation

The criteria for interpretation consisted of seven levels: 6.50-7.00 = Highest, 5.50-6.49 = High, 4.50-5.49 Fairly High, 3.50-4.49 = Moderate, 2.50-3.49 = Fairly Low, 1.50-2.49 = Low and 1.00-1.49 = Lowest (Laeheem, 2014b).

RESULTS

Primary data analysis

Most of the Muslim youths who were the subjects of this study were males (55.74 percent) with the average age of 19.27 years (the youngest was 15 years old, and the oldest was 24 years old), with a bachelor's degree (43.61 percent), and with married parents (80.00 percent). In addition, most of these Muslim youths who were the subjects of the study were single (70.58 percent), still in school (41.85 percent), and unemployed (36.25 percent). The Muslim youths had Islamic ethical behaviors at a fairly high level (average point of 5.08), had Islamic upbringing at a fairly high level (average point of 5.03), had studied Islam at a moderate level (average point of 4.36), practiced religious activities at a fairly high level (average point of 5.27), and participated in Islamic activities at a fairly high level (average point of 5.13).

Analysis of correlation between Islamic factors and Islamic ethical behavior

Considering the correlation matrix between latent variables, one pair of latent variables was found to be correlated at a very high level ($r > .80$) which was Islamic upbringing and Islamic ethical behavior ($r = .88$). Two pairs of latent variables were correlated at a high level ($.60 < r < .80$), which were practice of religious activities and Islamic ethical behavior ($r = .74$), and Islamic upbringing and practice of religious activities ($r = .63$). Three pairs of latent variables were correlated at moderate levels ($.40 < r < .60$) which were study of Islam and Islamic ethical behavior ($r = .58$), participation in Islamic activities and Islamic ethical behavior ($r = .55$), and Islamic upbringing and study of Islam ($r = .51$). Three latent variables that were correlated at low levels ($.20 < r < .40$) were Islamic upbringing and practice of Islamic activities ($r = .35$), study of Islam and practice of religious activities ($r = .34$), participation in Islamic activities and practice of religious activities ($r = .22$). One pair of latent variables that was correlated at a very low level ($r < .20$) was study of Islam and participation in Islamic activities ($r = .18$). It can be seen that the correlation of every pair of latent variables was in the same direction as shown in Table 1).

Testing the goodness of fit of the causal model

The result of the test of goodness of fit of the causal model of Islamic factors influencing Muslim youth in the three southern border provinces with empirical data revealed that the structural relationship model according to the construct was not consistent with the empirical data. The researcher, therefore, modified the structural relationship model by adjusting errors in pairs with insignificant relationships until the structural model was consistent with the empirical data. The analysis result showed that the last model obtained from literature reviews was consistent with the empirical data at a good level. The relative chi-square (χ^2/df) was 1.018 and was not statistically significant (p -value = .439). The goodness-of-fit index (GFI) was 1.000 and the root mean square error of approximation (RMSEA) was .003 as shown in Table 2.

Analysis of factors of Islam influencing Islamic ethical behavior

The causal relationship analysis of Islamic factors influencing Islamic ethical behavior among Muslim youth in the three southern border provinces revealed that Islamic factors directly and indirectly had statistically significant positive influence on Islamic ethical behavior as follows.

1) Islamic upbringing directly had positive influence on Islamic ethical behavior at a statistical significance at the level .01 ($\beta = .52$), and indirectly had influence on Islamic ethical behavior through variables of religious practice, study of Islam, and participation in Islamic activities at the level .01 ($\beta = .36$). This indicates that youths who had Islamic upbringing at a high level had a high level of Islamic ethical behavior. Moreover, if youths had a high level of religious practice, a high level of study of Islam, and a high level of participation in Islamic activities, they would have a higher level of Islamic ethical behavior.

2) The study of Islam directly had positive influence on Islamic ethical behavior at a statistically significance level of .01 ($\beta = .18$), directly had influence on Islamic ethical behavior through the variable of religious practice with no statistical significance ($\beta = .01$). This indicates that youths with a high level of study of Islam would have a high level of Islamic ethical behavior, and if youths also had a higher level of religious practice, they would have even a higher level of Islamic ethical behavior.

3) Participation in Islamic activities directly had positive influence on Islamic ethical behavior at a statistical significance level .01 ($\beta = .23$), and no other variables had indirect influence on it. This indicates that youths who had a high level of participation in Islamic activities would have a higher level of Islamic ethical behavior.

4) Religious practice had direct influence on Islamic ethical behavior at a statistical significance level of .01 ($\beta = .30$), and no other variables had indirect influence on it. This indicates that youths who had a high level of religious practice would have a higher level of Islamic ethical behavior.

Details are shown in Table 3 and Figure 1.

CONCLUSION AND DISCUSSION

The results of the study indicate that variables that had influence on Islamic ethical behavior among Muslim youth most was Islamic upbringing which had direct influence, and indirect influence through other variables of religious practice, study of Islam, and participation in Islamic activities with a total influence of .88. These variables also had direct influence on Islamic ethical behavior among youth. The influence size of religious practice was .30, that of participation in Islamic activities was .23, and that of Islamic studies was .19. These indicate that youths who had a high level of Islamic upbringing had a high level of Islamic ethical behavior, and if they also had a high level of participation in Islamic activities, they would even have a higher level of Islamic ethical behavior.

Therefore, it could be said that all the four variables of Islamic factors had positive influence on Islamic ethical behavior among youth in the three southern border provinces. These four variables are related to religious socialization mainly through the religious institution and the family institution that encourage youth to follow and have correct behaviors according to Islamic principles. Studies have found that the level of knowledge about the religion and the level of participation in religious activities are considered factors that have direct influence on youth's behavior. Youths who have a high level of knowledge about the religion and a high level of participation in religious activities have a high level of desirable behavior and behavior that is in accordance with social norms. This is due to the fact that the religion is a representative that socializes or guides youth to a goal of behavior and to adhere to good deeds with moral and ethics, to know right from wrong, to have good and proper conduct, to feel embarrassed to do sins and wrong according to moral and tradition, and to be determined to practice the religion according to the religious principles and teachings (Thepsitha, 1998; Laeheem, 2012; Laeheem, & Madreh, 2014). Furthermore, Islamic socialization mostly emphasizes on providing knowledge, understanding, and education related to Islamic principles. The process does not only transfer knowledge, experience, or skills from one generation to the next but also covers all aspects. It is a process of training and nurturing youth's intelligence, physical and mental growth to make them complete humans. The Islamic educational process covers training, mental socialization, transfer of

religious and secular knowledge, and instilling moral and ethics (Narongraksakhet, 1997; Mahama, 2009; Yadegarfar, & Bahramabadian, 2014).

One way of promoting and supporting Muslim youth to have behavior according to social norms is to promote youth to have knowledge and understanding of Islamic principles and teachings, and to promote strict religious practice (Chaiprasit, Chansawang, & Pergmark, 2005). Training according to Islam by instilling faith to reflect the truth of life is creations of spirit, feeling and contemplation that purify the mind, and is considered taking youth to true happiness (Nabil al-Samaluti, 1986; Khagphong, 2004; Touthern, 2010).

Socialization is a process of nurturing and making youth complete Muslims in terms of ethics and religious practice, and their lives and their living are key to good life and protect them from bad things no matter what circumstance they are in. Socialization can make youth ethical persons, and training (Tarbiyah) which develops personality, ethical souls, and love for good things (Tazkiyah) can be used along with self-development to strongly practice good deeds (Mursiy, 2001; Yaljin, 2007; Touthern, 2010). In addition, training, socialization, and behaving under the protection of Allah by staying away from all sins and taboos, and focusing on doing good things. These are important factors that influence Islamic ethical behavior (Nahlawiy, 2003; Bungatayong, 2009; Touthern, 2010). Inculcating and developing youth to develop themselves in all aspects continuously and consistently in accordance with Islamic principles are considered methods of promoting behavior through the Islamic way using a mental socialization process by training, teaching, and providing correct knowledge and understanding (Yaljin, 2007; Touthern, 2010). Moreover, a socialization process by instilling intelligence which promotes and supports youth to use their intelligence in thinking and introspecting about practicing good deeds according to Islamic principles is considered a factor influencing inculcating Islamic ethical behavior (Umarahm, 2000; Abdullah al-Malikiy, 2005).

Besides, looking after Muslim youth in the three southern border provinces so that they have Islamic ethical behavior and behave according to Islamic principles is mostly carried out by Muslim leaders who look after them as it is their role to play and to be responsible for. It is a model or guideline that Muslim leaders should follow as expected by society and place emphasis on a process of educating youth with Islam from the time when they are very young because all Muslims must realize at all time that it is their duty to study Islam to have knowledge and understanding in the principles of the faith, practice, moral and ethics and take Islam as the system of life. This gives them prosperity in knowledge, skills, process, and good attitudes continuously that they can practice correctly in their daily living, develop themselves to be complete humans according to principles, beliefs, and methods of Islam that focuses on giving them habits, values, attitudes, behaviors, and religious practice in their everyday life. Studies have found that seeking knowledge is superb for humans and it is a duty of Muslims. If Muslims study Islam completely and correctly particularly the principles of faith, practice, and moral and ethics and adhere to them as the system of life, they will be prosperous with knowledge, skills, process, and ability to live happily which can help protect them and prevent them from going astray, and above all, this will make them humble and lead their lives in congruence with Islamic principles (Narongraksakhet, 1997; Mahama, 2009; Laeheem, & Baka, 2010; Laeheem, 2014a). Youth whose behavior is well looked after in the Islamic way and whose behavior is ethically Islamic are those who have a high level of religious practice, knowledge and understanding of Islamic teachings and principles, those who have a high level of Islamic upbringing, and those who have a high level of participation in Islamic activities (Laeheem, 2013). Most people who have been looked after to have behaviors desirable in society and who practice according to social norms are those who have received knowledge, thoughts, ideologies, cultures, and personalities from social institutions such as educational institutions, religious institutions, etc., and have been influenced by knowledge, understanding, social values, and social norms (Adivatanasit, 2002; Thitiwattana, 2004; Sereetrakul, 2009).

Thus, it can be seen that the result of a process of socialization that parents or guardians and Muslim leaders conduct to teach, train, advise, and inculcate in youth makes Muslim youth know, understand, and experience correct social norms as well as behave according to Islamic principles. These are the ways to promote and support youth to have more Islamic ethical behavior as it is said that Islamic socialization is a process that transfers knowledge, thoughts, attitudes, ideologies, cultures, and personalities to make individuals behave the way desired by society. It is to promote youth to learn, understand, and accept values and norms of the society they live in which have positive

influence on children's present and future behavior (Adivatanasit, 2002; Thitiwattana, 2004; Sereetrakul, 2009; Laeheem, 2013; Laeheem, 2014). Promoting Muslim youth to have knowledge and understanding of Islamic principles, practice religious strictly, participate in activities to develop their souls the Islamic way, and to be trained according to Islamic principles can result in youth whose behavior is in line with social norms (Khagphong, 2004; Chaiprasit, Chansawang, & Pergmark, 2005; Mahamad, Thongkum, & Damcha-om, 2008; Mahama, 2009).

Therefore, using the Islamic socialization is a factor of great importance and a factor with direct and positive causal relationship with promotion of Islamic ethical behavior because it is a socio-psychological process that can result in youth who have desirable personalities and have changed naturally through direct and indirect socialization. Direct socialization is teaching or telling directly such as by parents or teachers while indirect socialization is learning by observing and imitating such as learning from making observations, searching knowledge on one's own, listening, reading, discussing with peers, participating in activities, etc. The results of this study could help individuals and organizations involved in looking after and promoting Islamic ethical behavior among youth in the three southern border provinces in forming good policy and concrete strategies for promoting and supporting youth to have Islamic ethical behavior. In particular, Islamic organizations and state organizations should make concrete use of the data from this study such as in activities of instilling in youth the Islamic way of life, activities that develop the mind, emotion, intelligence, and society in the Islamic way, activities in training, providing knowledge, and practicing according to Islamic principles for Muslim youth, and activities for promoting and strengthening the family institution so that it can keep children under the Islamic principles. Furthermore, the data are important for promoting and supporting social institutions such as the family institution, educational institution, and religious institution to concretely look after and promote Muslim youth who have risk behaviors to change for the better, to behave according to the Islamic way more and more, especially through Islamic socialization such as encouraging youth to strictly practice the religion, providing them with knowledge and understanding about Islamic principles, promoting Islamic upbringing, and encouraging youth to participate in Islamic activities and in training related to Islam. This can be seen from the results of the study that revealed youth's behaviors could be changed by giving importance to application of Islamic principles in providing knowledge and understanding, instilling correct thoughts, attitudes, and ideologies in youth which could make youth behave in the way that is desirable and corresponds with social norms and Islamic principles that is considered the most suitable method (Narongraksakhet, 1997; Mahama, 2009; Laeheem, 2013). Moreover, applying Islamic principles in changing youth's behaviors that violate religious principles could very well promote youth to have Islamic ethical behavior. Islamic upbringing, providing knowledge and understanding of religious principles, practicing religious activities strictly, and participating in Islamic activities are important factors that enable youth to have Islamic ethical behaviors (Khagphong, 2004; Laeheem, & Baka, 2010; Laeheem, 2012; Laeheem, 2013).

The results of this study show that all the four variables of the Islamic factors are causal relationship of Islamic ethical behavior.

ACKNOWLEDGEMENTS

This work was supported by the budget revenue of Prince of Songkla University according to contract No. LIA580740S. The researcher is grateful to administrators of Prince of Songkla University for approving the research grant.

REFERENCES

- Abdullah al-Malikiy, Abd al-Rahman Ibn. (2005). *Maharat al-Tarbiyyah al-Islamiyah*. Al-Dawhah: Dar al-Kutub al-Qat ariyyah.
- Adivatanasit, C. (2002). *Buddhist sociology*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya.
- Anmunajid, S. (2010). *Prohibited relationships*. Retrieved from <http://www.majlis-ilmi.org/islam/modules.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=1&page=1>

- Annadwee, A. (2004). *Dear Muslim intellectuals*. Retrieved February 19, 2012, from <http://www.majlis-ilmi.org/slam/modules.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=8&page=1>
- Binkasun, B. (2001). *Islam: Peacefulness to life*. Bangkok: Al-Ameen.
- Broom, L., & Selznick P. (1958). *Sociology: A text with adapted readings*. (2nd ed.). New York: Evanston Row, Peterson.
- Bungatayong, M. (2009). *Activities for inculcating Islamic ethics in secondary students at Islamic private school in the Educational Area I, Yala* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Center of Deep South Watch. (2015). *The Data and Trends of the situation severity in the South*. Pattani: Center of Deep South Watch
- Chaiprasit, K., Chansawang, W., & Pergmark, P. (2005). Islamic scripture and practice on sexual behaviors among high school Muslim adolescents: Narathiwat province. *Songklanakarinn Journal of Social Sciences and Humanities*, 11(Suppl.), 71–80.
- Cohen, J., & Orbuch, T. (1990). *Introduction to Sociology*. McGraw Hill; Singapore.
- Grusec, J. E. (1992). Social learning theory and developmental psychology: The legacies of Robert Sears and Albert Bandura. *Development Psychology*, 28(5), 776–786.
- Juajan, J. (2005). *Ethics: Ethical theories for educational administrators*. Bangkok: Odeon Store.
- Kaypan, A. (2012). *States of problems and inculcation of Islamic ethics and morals in students at secondary school in Satun province* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Khagphong, P. (2004). *Islamic faith on behavior of child breeding of Thai Muslim family in Bangkok* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Laeheem, K. & Baka, D. (2010). A study of the Thai Muslim youth's way of life to maintaining peace in the three southern border provinces of Thailand. *Songklanakarinn Journal of Social Sciences and Humanities*. 16(6), 973-988.
- Laeheem, K. & Madreh, A. (2014). Youth supervision based on Islam provided by Muslim leaders in southern Thailand. *Kasetsart Journal: Social Sceinces*, 35(1), 92–102.
- Laeheem, K. (2012). Youth supervision based on Islamic belief of Muslim leaders in the communities of 3 southern provinces. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 33(3), 454–463.
- Laeheem, K. (2013) The Islamic way of youth care by Muslim leaders in the three southern-border provinces of Thailand. *Asian Social Sciences*, 9(10), 160–168.
- Laeheem, K. (2014a). Factors associated with Islamic behavior among Thai Muslim youth in the three southern border provinces, Thailand. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 35(2), 356–367.
- Laeheem, K. (2014b). *Quantitative research data analysis with R program and R commander*. Songkhla: Prince of Songkla University.
- Mahama, M. (2009). *Islam: Way of life*. Songkhla: Po-bard.
- Mahamad, F., Thongkum, P. and Damcha-om, M. (2008). Roles of Family in Cultivating Morality for Youth in the Islamic Private Schools, Pattani Province. *Songklanakarinn Journal of Social Sciences & Humanities*, 14(1), 35–54.
- Mursiy, M. S. (2001). *Fan tarbiyyat al-'awlad fi al-'Islam*. al-Qahirah: Dar al-Tawz'iy wa al-Nashr al-'Islamiyah.
- Nabil al-Samaluiy. (1986). *Al-Tanzim al-Madrasiy wa al-Tahdith al-Tarbawiy*. Jidat: Dar al-Shuruq.
- Nahlawiy, A. (2003). *'Usul al-tarbiyyah al-'Islamiyah wa 'asalibiha*. Damishq: Dar al-Fikr.
- Narongraksakhet, I. (1997). *History of Islamic education*. Pattani : Prince of Songkla University.
- Rimpeng, L. (2008). *Ethical factors of Muslim students in higher educational institute* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Sears, R., Maccoby, E., & Levin, H. (1957). *Patterns of child rearing*. Evanston, IL: Row Peterson.
- Sereetrakul, W. (2009). Factors affecting family solidarity in the opinions of Thai teenagers (Unpublished master's thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand.
- Suramethee, Ph. (2007). *Ethical issues: The challenges issues for present Thai education system*. Nakornratchasima: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Thepsitha, S. (1998). *Social control*. Bangkok: The National Council on Social Welfare of Thailand.
- Thitiwattana, P. (2004). *Human and sociology*. Bangkok: Kasetsart University.

- Touthern, M. (2010). *States, problems, and inculcation of Akhlaq into Islamic private schools's students under private education office, Pattani province* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Umarahm, Mahmud Muhammad. (2000). *Tarbiyyah al-Nashi fi Zil al-Islam*. Al-Arabiyyah al-Su'udiyah: al-Sharikah al-Su'udiyah li al-Tawzi'i.
- Yadegarfar, M. & Bahramabadian, F. (2014). Sexual orientation and human rights in the ethics code of the psychology and counseling organization of the Islamic Republic of Iran (PCOIRI). *Journal: Ethics & Behavior*, 24(5), 350-363.
- Yaljin, M. (2007). *Manhaj 'usul al-tarbiyyah al- 'Islamiyah al-mutawwir*. Al-Riyad: Dar 'Alam al-Kutub.

TABLE 1 Correlation Matrix between Islamic Factors and Islamic Ethical Behavior

Latent Variables	Islamic Way of Upbringing	Knowledge of the Religion	Participation in Islamic Activities	Practices to Islam Principle	Islamic Ethics Behavior
Islamic Way of Upbringing	1.00				
Knowledge of the Religion	0.51	1.00			
Participation in Islamic Activities	0.35	0.18	1.00		
Practices to Islam Principle	0.63	0.34	0.22	1.00	
Islamic Ethics Behavior	0.88	0.58	0.55	0.74	1.00

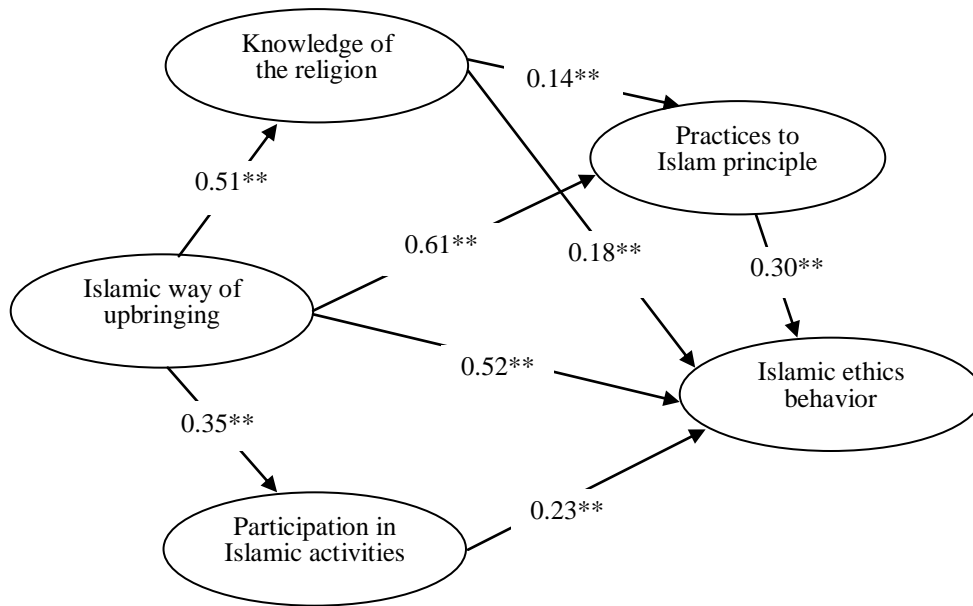
TABLE 2 Consistent Index of Hypothesis Model and Empirical Data

Index Value	Criteria	Before Adjust Model		After Adjust Model	
		Statistics	Result	Statistics	Result
χ^2/df	≤ 2.00	460.01 / 57 = 8.070	Not consistent	50.91 / 50 = 1.018	Consistent
p -value of χ^2	$> .05$.000	Not consistent	.439	Consistent
CFI	$\geq .90$.98	Consistent	1.000	Consistent
GFI	$\geq .90$.97	Consistent	1.000	Consistent
AGFI	$\geq .90$.95	Consistent	.990	Consistent
RMSEA	$\leq .05$.057	Not consistent	.003	Consistent
SRMR	$\leq .05$.061	Not consistent	.016	Consistent

Table 3 Causal Relationship of Islamic Religion Factors Influencing on Islamic Ethics Behavior

	Knowledge of the Religion			Participation in Islamic Activities			Practices to Islam Principle			Islamic Ethics Behavior		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
Islamic Way of Upbringing	0.51**		0.51**	0.35**		0.35**	0.61**	0.02	0.63**	0.52**	0.36**	0.88**
Knowledge of the Religion							0.14**		0.14**	0.18**	0.01	0.19**
Participation in Islamic Activities										0.23**		0.23**
Practices to Islam Principle										0.30**		0.30**
R-Squared (R ²)	0.26			0.11			0.39			0.90		

**p < 0.01

FIGURE 1 Causal Model of Islamic Religion Factors Influencing on Islamic Ethics Behavior

Relationships between Islamic Ethics Behavior and Islamic Factors among Muslim Youth in the Three Southern Border Provinces, Thailand

Abstract

The purpose of this research was to investigate the relationships between Islamic ethics behavior and Islamic factors (Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, participation in Islamic activities, and practices to Islam principle) among Muslim youth in the three southern border provinces, Thailand. A cross-sectional survey was conducted in which 2,160 Muslim youth were interviewed and relevant data collected, and analyzed with the R program to calculate Pearson product moment correlation coefficients and multiple linear correlation coefficients. The study indicated that there were statistically significant correlations between Islamic ethics behavior and Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, participation in Islamic activities, and practices to Islam principle. The practices to Islam principle was clearly the most strongly correlations in explaining the Islamic ethics behavior (beta value= 0.42). The Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, and participation in Islamic activities were also made some contribution in explaining the variance in the Islamic ethics behavior (beta value= 0.34, 0.17, and 0.09), respectively.

Keywords: Islamic ethics behavior, Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, participation in Islamic activities, practices to Islam principle

INTRODUCTION

A lack of Islamic ethics is a common behavioral problem occurring within Muslim societies, and is well known among all parties concerned such as among Muslim youth themselves, parents, religious leaders, and local leaders. It is a problem that affects Muslim youth's way and quality of life, that makes Muslim youth deviate from the correct way of life, weakens their faith, make them misbehave, commit sins as a habit without shame, and even commit sins openly. Such problems have accumulated in a circle with no exit (Anmunajid, 2010; Annadwee, 2004). Islamic ethics is one of the cornerstones of Islam and is one of the fundamental sources of a community's strength. Islam has established universal fundamental Islamic ethics that has provided not only legal safeguards but also a very effective ethical system. Thus, whatever leads to the welfare of the individual or the society and does not oppose any maxims of the religion is ethically good in Islam, and whatever is harmful is ethically bad. Given its importance in a healthy society, Islam supports ethical and matters that lead to it, and stands in the way of best Muslim and matters that lead to it. The guiding principle for the behavior of a Muslim is "Virtuous Deeds". This term covers all deeds, not only acts of worship. The Guardian and Judge of all deeds is God Himself. The most fundamental characteristics of a Muslim are piety and humility. A Muslim must be humble with God and with other people (Hesamifar, 2012; Latif, 2008). Islamic ethics is the ethical system formed by the teachings of the Quran and explained by the Prophet Muhammad through action and words. Islamic ethics deals with those standards that prescribe what Muslim ought to do. It also addresses virtues, duties and attitudes of the individual and the society (Hashi, 2011; Zaroug, 1999).

There are many causes of to have high level of Islamic ethics behavior among Muslim youth. However, the cause of Islamic factor is the most correlated to Islamic ethics behavior among Muslim youth, such as Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, participation in Islamic activities, and practices to Islam principle. This was consistent with the studies of Khagphong (2004), Laeheem (2014), and Mahama (2009) who all reported that Islamic factors are factors that contribute to most causal factors that influence Islamic ethical behavior among Muslim youth, Islamic upbringing, the study of Islam, religious practice and participation in religious activities. Muslim youth who practice religious activities well, who routinely strictly practice the religion, whose families bring up their children in the Islamic way, and who have studied Islam well tend to have highly ethical Islamic behavior. Chaiprasit, Chansawang, and Pergmark (2005), Khagphong (2004), Laeheem and Baka (2010), and Laeheem (2013) found that Islamic upbringing results in understanding and acceptance of the values and social norms of the society in which they live, and the upbringing influences their Islamic ethical behavior. Islamic upbringing reflects the truth of living and can lead Muslim youth to

true happiness based on Islamic morals and ethics, and upbringing is important and has positive influence on behaviors among Thai youth.

According to the studies which found that one way to promote and support Muslim youth to have Islamic ethical behavior at a high level is to encourage Muslim youth to gain knowledge and understanding of Islamic principles and to encourage them to strictly practice the religion (Chaiprasit, Chansawang, & Pergmark, 2005; Mahamad, Thongkum, & Damcha-om, 2008). There are four factors that significantly result in the Islamic way of life: the level of knowledge of the religion, the level of Islamic upbringing, participation in Islamic activities, and training in Islam (Laeheem, 2014a). Promoting Muslim youth to have knowledge and understanding of Islamic teaching, practice, and strictly practice religious activities can result in Islamic ethical behaviors among youth. Therefore, religious factors can make individuals behave in accordance with Islamic ethics and to know right from wrong because the individuals socialize and develop personality, habit, moral, ethics, and manner corresponding to religious principles (Khagphong, 2004; Laeheem, 2014a; Mahama, 2009; Thepsitha, 1998).

The researcher, thus, was interested in exploring the relationships between Islamic ethical behavior and Islamic factors (Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, participation in Islamic activities, and practices to Islam principle) among Muslim youth in the three southern border provinces of Thailand. The results of the study would be useful for related individuals and organizations in forming policy for preventing and solving the problem of unethical behavior or poor Islamic ethical behavior among Muslim youth before it becomes more severe and become a social problems that is difficult to solve in the future, and in seeking ways to solve the problem timely.

LITERATURE REVIEW

Meanings of Ethics

The word "ethics" originates from the Greek word "ethos", which means "character, spirit and attitude of a group of people or culture" (Aidaros, Mohd. Shamsudin & Mohd. Idris, 2013; Loeb, 1971). Ethics represent a set of moral principles, rules of conduct or values, the issue of ethics arises when a person has to make a decision from various alternatives relating to moral principles, and is concerned with the good worth sought in life and with the rules that ought to govern human behavior and human interaction (Aidaros, Mohd. Shamsudin & Mohd. Idris, 2013; Burks, 2006; Delaney, 2005; Rachels & Rachels, 1993). Ethics is reflected in the principles that a person uses in governing his/her actions and the personal standard by which a person distinguishes the right from the wrong; and as it is the mission for, and the understanding of, the good life, living well, a life worth living. Thus, he thinks ethics is largely a matter of perspective by putting every action and goal in its place, knowing what is important doing and what is not (Aidaros, Mohd. Shamsudin, & Mohd. Idris, 2013; Elegido, 2000; Ogbonna & Ebimobowei, 2011).

Categories of Ethics

Ethics is generally divided into three main categories and each of these categories deals with a different facet of ethics such as: (1) meta ethics: the closest attempt to understand the metaphysical, epistemological, semantic, and psychological presuppositions and pledges of moral thought, talk, and practice. It is the association between beliefs, causes for action, and human motivation, it might provide us with reasons to do or abstain from doing as it demands (Abbas, Gondal, Junaid, Rana, & Aslam, 2012; Ayer, 1946), (2) normative ethics: the word normative is a derivation of the word "norm." In its pure philosophical context, the word norm generally exemplifies standard, or rule, or principle, in opposition with what is "normal" for people to do, in contrast with what they really do. Normative ethics is in relation with the moral norms and a moral norm is a norm in the sense of being a regulator with which moral agents should comply (Abbas, Gondal, Junaid, Rana, & Aslam, 2012; Rawls, 1975), and (3) applied ethics is evidently clear that Ethics is specifically a concrete code which affects human conduct behavior, while 'Conduct' is a collective recognition for voluntary actions. It can be viewed as any action of a being that transforms and re-defined its relationship to its environment; on the other hand, Behavior provides outputs from the organism to the environment (Dusenbery, 2009). A voluntary action is that course of an action that a man could have done differently if he had choice to do so or go for it. Our principle concern is Human conduct that shows extreme will, wish and direction for which it is taken; it is for sure that human behavior is reactionary

and most of time our actions are parallel and planned reactions which justify our presence and state of mind (Abbas, Gondal, Junaid, Rana, & Aslam, 2012).

Conceptual of Islamic Ethics

Conceptually, Islamic ethic includes two meanings; first means the science that deals with the standards of right and wrong of human conduct, particularly “what humans ought to do”. Ethics as science refers to the study of the ethical conduct and behavior; and in this case, ethics means the human effort of studying moral standards and conducts to ensure that man possesses the right understanding of moral behavior. Second, means “good character” or good human behavior. In this understanding ethics is the human character that prescribes to refrain from immoral conducts such as cheating, corruption, discrimination, lying, stealing, murder, assault, slander, rape, fraud, and etc., and enjoins virtues of honesty, compassion, sincerity and loyalty. As such, Islamic ethics are those universal standards of right and wrong that prescribe what humans ought to do as taught by the Quran, and demonstrated in the exemplary life (actions and words) of the Prophet Muhammad. In this sense, ethics “subsumes all actions that are characterized as virtuous deeds in the terminology of the Quran” (Haneef, 2005; Hashi, 2011; Zaroug, 1999) Islamic ethics is related to several terms. These terms are as follows: approved, goodness, truth and right, righteousness, equity, equilibrium and justice, and piety. However, the term that is most closely related to ethics in the Quran is *akhlaq* (is an Arabic term referring to the practice of virtue, morality and manners in Islamic theology and philosophy. It is most commonly translated in English dictionaries as disposition, nature, temper, ethics, morals or manners) (Aidaros, Mohd. Shamsudin, & Mohd. Idris, 2013; Beekun 1996).

Source and Origin of Islamic Ethics

In Islam, while the Quran lays the foundation of ethical concepts and standards, the way of life of the Prophet Muhammad contains the actual practices of such concepts. As ethical concepts taught by the Quran are embodied in the way of life of the Prophet Muhammad, both the Quran and Sunnah (is the verbally transmitted record of the teachings, deeds and sayings of the Prophet Muhammad, as well as various reports about Muhammad's companions) are the sources of the Islamic ethics. Various Quranic verses and number of Prophetic narrations provide a code of ethics, which covers the dimensions of human behavior. Islamic ethics is grounded in the Quran and Sunnah. Especially on Quranic concepts like faith, piety and obedience, and they often quoted the Quran and Sunnah in support of moral and religious ideas of Muslim (Ali, 1989; Hashi, 2011; Hesamifar, 2012)

Islam offers an ethical system which is unique. In Islam, ethics and religion are rooted to primordial human nature which is innocent and good unless is corrupted. Similarly, ethics, religion and law are complementary and do not contradict to each other. In this case, what is morally wrong is also illegal, and the law permits only what is moral. Similarly, in Islam both morality and law are derived from religious sources and religious teachings are practiced through morality and law. Second, Islamic ethical system is unique, because its value-judgments transcend all worldly gains and relativism interpretations. Transcendentalism, universalism and normative character are among building blocks of Islamic ethics (Hashi, 2011; Kaypan, 2012)

RESEARCH METHODOLOGY

Participants

The participants of the study consisted of 2,160 Muslim youths in the three southern border provinces of Thailand recruited using multi-stage sampling. Stage 1) Districts were selected using stratified sampling divided into three strata which were districts with high and very high levels of population loss (red districts), districts with a moderate level of population loss (pink districts), and districts with a low level of population loss (green districts). These levels were determined using the data and trends of violence provided by the Center of Deep South Watch (2015). Then one district from each stratum was selected using simple random sampling to get nine districts. Stage 2) two sub-districts were selected from each district through simple random sampling to get 18 sub-districts. Stage 3) three villages were selected from each sub-district to get 54 villages. Stage 4), the last stage of subject selection, 40 youths totaling 2,160 youths were selected from each village to represent Thai Muslim youth. They were selected with cooperation from local Muslim leaders in the target areas.

Research Instruments

The research instrument was a questionnaire consisting of three parts: Part 1: General information on the subjects, Part 2: Four Islamic factors from a study by Laeheem (2014a), and Part 3:

Islamic ethical behaviors applied from questions in a study by Rimpeng (2008) with a 7-point scale: 7 = Highest, 6 = High, 5 = Fairly High, 4 = Moderate, 3 = Low, 2 = Fairly Low, and 1 = Lowest. The internal consistency reliability test was measured and the Cronbach's alpha coefficient was 0.872.

Data Collection

This study used a cross-sectional study design involving interviews and surveys of Muslim youths in the three southern border provinces in Thailand in a sample selected from the target population studied. Verbal consent to participate in the study was obtained from Muslim youths after assurance of confidentiality was given to individuals. The data for this study were collected by the researcher and research assistants who, even though they had experience in data collection and were locals of the target areas, were retrained in order to have the same data collecting methods and the same understanding about data collecting methods and details of questions.

Data Analysis

The data were analyzed with the R program. All the determinant variables of interest and the outcome variable (Islamic ethics behavior) were continuous variables. Descriptive statistics was used to describe the main variables of the study. Pearson Product-moment correlation was conducted to test the correlations between Islamic ethics behavior and Islamic factors (Islamic factors; Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, participation in Islamic activities, and practices to Islam principle). Multiple linear regression analysis was performed to investigate any independent correlations between Islamic ethics behavior and various determinants linked to Islamic factors, and variables were eliminated from the model by stepwise method.

RESULTS

General Data on the Subjects

Most of the Muslim youths who were the subjects of this study were males (55.74 percent) with the average age of 19.27 years (the youngest was 15 years old, and the oldest was 24 years old), with a bachelor's degree (43.61 percent), and with married parents (80.00 percent). In addition, most of these Muslim youths who were the subjects of the study were single (70.58 percent), still in school (41.85 percent), and unemployed (36.25 percent).

Descriptive Statistics of Islamic Ethics Behavior and Islamic Factors

In this study, the mean score of Islamic ethical behavior (outcome variable) and Islamic factors (determinant variables) was interpreted based on Laeheem (2014b) guideline which suggested mean 1.00-1.49 scored as lowest, 1.50-2.49 scored as low, 2.50-3.49 scored as fairly low, 3.50-4.49 scored as moderate, 4.50-5.49 scored as fairly high, 5.50-6.49 scored as high, and 6.50-7.00 scored as highest. The result found from the analysis that the level of the Islamic ethics behavior among Muslim youth in the three southern border provinces, Thailand was at a fairly high level (mean= 5.08). The mean score of four predictor variables, the Islamic way of upbringing was at a fairly high level (mean= 5.03), the knowledge of the religion was at a moderate level (mean= 4.36), the participation in Islamic activities was at a fairly high level (mean= 5.27), and the practices that adhered to Islam principle was at a fairly high level (mean= 5.13), (see Table 1).

Correlations between Islamic Ethics Behavior and Islamic Factors

Pearson Product-moment correlation was conducted to test the relationships between Islamic ethics behavior (outcome variable) and Islamic factors (determinant variables) and the interpretation of correlations is based on Laeheem (2014b) guideline which suggested $r = .01$ to $.19$ as smallest, $r = .20$ to $.39$ as small, $r = .40$ to $.59$ as medium, $r = .60$ to $.79$ as large, and $r = .80$ to 1.00 as largest. The result of the analysis indicate that the Islamic ethics behavior had a statistically significant correlation with Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, participation in Islamic activities, and practices to Islam principle ($p = 0.000$). The adherence to Islam principle was a positive and large correlation with Islamic ethics behavior ($r=0.60$, 95% C.I. = 0.57, 0.63). The Islamic way of upbringing was a positive and medium correlation with Islamic ethics behavior ($r=0.44$, 95% C.I. = 0.41, 0.48). The knowledge of the religion and the participation in Islamic activities were a positive and small correlation with Islamic ethical behavior ($r=0.38$, 95% C.I. = 0.34, 0.42; $r=0.35$, 95% C.I. = 0.31, 0.39), respectively (see Table 1).

Relationships between Islamic Ethics behavior and Islamic Factors, Final Model

Multiple linear regression analysis was performed to determine whether the relationships between Islamic ethical behavior (outcome variable) and Islamic factors (determinant variables). The

results revealed that there were statistically significant correlations between Islamic ethics behavior and Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, participation in Islamic activities, and practices to Islam principle. The residual deviance of 0.607 on 2155 degrees of freedom ($p = 0.000$) and the four determinant variables explain about 47.30% of the variance in Islamic ethics behavior.

As depicted in Table 2, the largest beta coefficient obtained was 0.42 (95% C.I. = 0.39, 0.45) for practices adhering to Islam principles, this means that the practices to Islam principle made the strongest unique contribution in explaining the Islamic ethical behavior among Muslim youth in the three southern border provinces of Thailand, when the variance explained by all the other determinant variables in the model was controlled for. It suggests that one standard deviation increase in practices to Islam principle is followed by 0.42 standard deviation increase in Islamic ethics behavior outcome. The Beta value for Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, and participation in Islamic activities were 0.34 (95% C.I. = 0.39, 0.45), 0.17 (95% C.I. = 0.13, 0.21), and 0.09 (95% C.I. = 0.06, 0.12), respectively. This means that the three determinant variables also made some contribution in explaining the variance in the Islamic ethical behavior among Muslim youth in the three southern border provinces, Thailand.

DISCUSSION AND CONCLUSION

This study investigated the relationship between Islamic ethical behavior among Muslim youth in the three southern border provinces of Thailand, and four determinant variables linked to Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, participation in Islamic activities, and practices to Islam principle. Results indicate that Islamic ethical behavior outcome was statistically significant correlations with all four determinant variables that explain about 47.30% of the variance in Islamic ethics behavior. Therefore, it could be said that all the four variables of Islamic factors had positive influence on Islamic ethical behavior among Muslim youth in the three southern border provinces. The adherence to Islam principle was clearly the most strongly related determinant in explaining the Islamic ethics behavior among Muslim youth. The Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, and participation in Islamic activities were also made some contribution in explaining the variance in the Islamic ethics behavior. This means that all the four determinant variables of Islamic factors has been found to be related to positive behaviors of Muslim youth; Muslim youth who had highest level of the four determinant variables of Islamic factors were more likely to have Islamic ethical behaviors than those who had lowest level of the four determinant variables of Islamic factors. This is a positive impact indirectly on the Muslim youth's behavior or Islamic ethical behaviors, because these four determinant variables are related to religious socialization mainly through the religious institution and the family institution that encourage Muslim youth to follow and have correct behaviors according to Islamic principles.

Studies have found that the four variables of Islamic factors which as the level of Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, participation in Islamic activities, and practices to Islam principle are considered factors that have direct influence on Muslim youth's behavior. Muslim youth who have a high level of the four variables of Islamic factors have a high level of desirable behavior and behavior that is in accordance with social norms and to Islamic principles (Laeheem, 2012; Narongraksakhet, 1997). This is due to the fact that the Islamic religion is a representative that socializes or guides Muslim youth to a goal of behavior and to adhere to good deeds with moral and ethics, to know right from wrong, to have good and proper conduct, to feel embarrassed to commit sins and wrong doings according to morals and tradition, and to be determined to practice the religion according to the religious principles (Laeheem, 2012; Laeheem & Madreh, 2014). Furthermore, Islamic socialization mostly emphasizes providing knowledge, understanding, and education related to Islamic principles. The process does not only transfer knowledge, experience, or skills from one generation to the next but also covers all aspects. The Islamic educational process covers training, mental socialization, transfer of religious and secular knowledge, and instilling moral and ethics (Mahama, 2009; Narongraksakhet, 1997; Yadegarfarid & Bahramabadian, 2014).

One way of promoting and supporting Muslim youth to have behavior in accordance with social norms is to encourage Muslim youth to have a high level of Islamic way of upbringing, knowledge of the religion, participation in Islamic activities, and practices to Islam principle (Chaiprasit, Chansawang, & Pergmark, 2005; Nabil al-Samalutiy, 1986; Touthern, 2010). Islamic socialization is a process of nurturing and making Muslim youth complete Muslims in terms of ethics and religious

practice, and their lives and their living are key to good life and to protect them from bad things no matter what circumstance they are in (Mursiy, 2001; Touthern, 2010; Yaljin, 2007). In addition, training, socialization, and behaving under the protection of Allah by staying away from all sins and taboos, and focusing on doing good things. These are important factors that influence Islamic ethical behavior (Bungatayong, 2009; Nahlawiy, 2003; Touthern, 2010). Moreover, an Islamic socialization process by instilling intelligence that supports Muslim youth to use their intelligence in thinking and reflecting upon practicing good deeds according to Islamic principles is considered factors influencing inculcating Islamic ethical behavior (Abdullah al-Malikiy, 2005; Umarahm, 2000).

Thus, it can be seen that the result of a process of socialization that parents or guardians and Muslim leaders conduct to teach, train, advise, and inculcate in youth makes Muslim youth know, understand, and experience correct social norms as well as behave according to Islamic principles. These are the ways to promote and support youth to have more Islamic ethical behavior (Laeheem, 2013; Laeheem, 2014a). Promoting Muslim youth to have knowledge and understanding of Islamic principles, strictly practice the religious, participate in activities to develop their souls the Islamic way, and to be trained according to Islamic principles can result in youth whose behavior is in line with social norms (Chaiprasit, Chansawang, & Pergmark, 2005; Khagphong, 2004; Mahamad, Thongkum, & Damcha-om, 2008; Mahama, 2009). Therefore, using the Islamic socialization is a factor of great importance and a factor with direct and positive relationship with promotion of Islamic ethical behavior because it is a socio-psychological process that can result in youth who have desirable personalities and have changed naturally through direct and indirect socialization (Khagphong, 2004; Laeheem, & Baka, 2010; Laeheem, 2012; Laeheem, 2014a).

The results of this study could help individuals and organizations involved in looking after and promoting Islamic ethical behavior among Muslim youth in the three southern border provinces in forming good policy and concrete strategies for promoting and supporting Muslim youth to have Islamic ethical behavior. In particular, Islamic and state organizations should make concrete use of the data from this study such as in activities of instilling in youth the Islamic way of life, activities that develop the mind, emotion, intelligence, and society in the Islamic way, activities in training, providing knowledge, and practicing according to Islamic principles for Muslim youth, and activities for promoting and strengthening the family institution so that it can keep children under the Islamic principles. Furthermore, the data are important for promoting and supporting social institutions such as the family institution, educational institution, and religious institution to concretely look after and promote Muslim youth who have risk behaviors to change for the better, to behave according to the Islamic way more and more, especially through Islamic socialization such as encouraging youth to strictly practice the religion, providing them with knowledge and understanding about Islamic principles, promoting Islamic upbringing, and encouraging youth to participate in Islamic activities and in training related to Islam.

ACKNOWLEDGEMENTS

This research was financially supported by Prince of Songkla University Research Fund for 2015 (university income) according to contract No. LIA580740S. The researcher is grateful to administrators of Prince of Songkla University for approving the research grant.

REFERENCES

- Abbas, R. Z., Gondal, I. A., Junaid, M. R., Rana G. A., & Aslam, T. M. (2012). Managerial ethics in Islamic framework. *International Journal of Business and Social Science*, 3(7), 101–115.
- Abdullah al-Malikiy, Abd al-Rahman Ibn. (2005). *Maharat al-Tarbiyyah al-Islamiyah*. Al-Dawah: Dar al-Kutub al-Qat ariyyah.
- Aidaros, H., Mohd. Shamsudin, F., & Mohd. Idris, K. (2013). Ethics and ethical theories from an Islamic perspective. *International Journal of Islamic Thought*, 4(12), 1–13.
- Ali, A. Y. (1989). *The Holy Quran: Text, translation and commentary*. Brentwood, Maryland, U.S.A: Amana Corporation.
- Anmunajid, S. (2010). *Prohibited relationships*. Retrieved from <http://www.majlis-ilmi.org/islam/modules.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=1&page=1>

- Annadwee, A. (2004). *Dear Muslim intellectuals*. Retrieved February 19, 2012, from <http://www.majlis-ilmi.org/slam/modules.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=8&page=1>
- Ayer, A. J. (1946). *A critique of ethics*. In Language, truth and logic. London: Gollanz.
- Beekun, R. (1996). *Islamic Business Ethics*. Nevada: University of Nevada.
- Bungatayong, M. (2009). *Activities for inculcating Islamic ethics in secondary students at Islamic private school in the Educational Area I, Yala* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Burks, B. (2006). *The impact of ethics education and religiosity on the cognitive moral development of senior accounting and business students in higher education* (Unpublished doctoral dissertation). Nova Southeastern University, USA.
- Center of Deep South Watch. (2015). *The Data and Trends of the situation severity in the South*. Pattani: Center of Deep South Watch
- Chaiprasit, K., Chansawang, W., & Pergmark, P. (2005). Islamic scripture and practice on sexual behaviors among high school Muslim adolescents: Narathiwat province. *Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities*, 11(Suppl.), 71–80.
- Delaney, J. (2005). *The impact of ethics education on the moral reasoning ability of accounting students* (Unpublished doctoral dissertation). Ambrose University, USA.
- Dusenbery, D. B. (2009). *Living at Micro scale*. Cambridge: Harvard University Press.
- Elegido, J. M. (2000). *Fundamental of business ethics: A developing countries perspective*. Lagos: Spectrum Books Ltd.
- Haneef, S. S. (2005) *Ethics and Fiqh for everyday life: An Islamic outline*. Kuala Lumpur: International Islamic University Malaysia.
- Hashi, A. A. (2011). Islamic ethics: An outline of its principles and scope. *Revelation and Science*, 1(3), 122–130.
- Hesamifar, A. (2012). Islamic ethics and intrinsic value of human being. *Journal of Philosophical Investigations*, 6(11), 109–119.
- Kaypan, A. (2012). *States of problems and inculcation of Islamic ethics and morals in students at secondary school in Satun province* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Khagphong, P. (2004). *Islamic faith on behavior of child breeding of Thai Muslim family in Bangkok* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Laeheem, K., & Baka, D. (2010). A study of the Thai Muslim youth's way of life to maintaining peace in the three southern border provinces of Thailand. *Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities*. 16 (6), 973-988.
- Laeheem, K., & Madreh, A. (2014). Youth supervision based on Islam provided by Muslim leaders in southern Thailand. *Kasetsart Journal: Social Sceinces*, 35(1), 92–102.
- Laeheem, K. (2012). Youth supervision based on Islamic belief of Muslim leaders in the communities of 3 southern provinces. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 33(3), 454–463.
- Laeheem, K. (2013) The Islamic way of youth care by Muslim leaders in the three southern-border provinces of Thailand. *Asian Social Sciences*, 9(10), 160–168.
- Laeheem, K. (2014a). Factors associated with Islamic behavior among Thai Muslim youth in the three southern border provinces, Thailand. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 35(2), 356–367.
- Laeheem, K. (2014b). *Quantitative research data analysis with R program and R commander*. Songkhla: Prince of Songkla University.
- Latif, K. (2008). *Morality and ethics in Islam*. Retrieved from <http://www.islamreligion.com/articles/1943/morality-and-ethics-in-islam>
- Loeb, S. (1971). A survey of ethical behavior in the accounting profession. *Journal of Accounting Research*, 9(2), 287–306.
- Mahama, M. (2009). *Islam: Way of life*. Songkhla: Po-bard.
- Mahamad, F., Thongkum, P. and Damcha-om, M. (2008). Roles of Family in Cultivating Morality for Youth in the Islamic Private Schools, Pattani Province. *Songklanakarin Journal of Social Sciences & Humanities*, 14(1): 35-54.
- Mursiy, M. S. (2001). *Fan tarbiyyat al-'awlad fi al-'Islam*. al-Qahirah: Dar al-Tawz'iy wa al-Nashr al-'Islamiyah.

- Nabil al-Samalatuy. (1986). *Al-Tanzim al-Madrasiy wa al-Tahdith al-Tarbawiy*. Jidat: Dar al-Shuruq.
- Nahlawiy, A. (2003). *'Usul al-tarbiyyah al-'Islamiyah wa 'asalihiha*. Damishq: Dar al-Fikr.
- Narongraksakhet, I. (1997). *History of Islamic education*. Pattani : Prince of Songkla University.
- Ogbonna, G., & Ebimobowei, A. (2011). Ethical compliance by the accountant on the quality of financial reporting and performance of quoted companies in Nigeria. *Asian Journal of Business Management*, 3(3), 152–160.
- Rachels, J., & Rachels, S. (1993). *The elements of moral philosophy*. New York: McGraw-Hill.
- Rawls, J. (1975). The independence of moral theory. *Proceedings and Addresses of the American Philosophical Association*, 48, 5–22.
- Rimpeng, L. (2008). Ethical factors of Muslim students in higher educational institute (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Thepsitha, S. (1998). *Social Control*. Bangkok: The National Council on Social Welfare of Thailand.
- Touthern, M. (2010). *States, problems, and inculcation of Akhlaq into Islamic private schools's students under private education office, Pattani province* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Umarahm, M. M. (2000). *Tarbiyyah al-Nashi fi Zil al-Islam*. Al-Arabiyyah al-Su'udiyah: al-Sharikah al-Su'udiyah li al-Tawzi'i.
- Yadegarfar, M., & Bahramabadian, F. (2014). Sexual orientation and human rights in the ethics code of the psychology and counseling organization of the Islamic Republic of Iran (PCOIRI). *Journal: Ethics & Behavior*, 24(5), 350-363.
- Yaljin, M. (2007). *Manhaj 'usul al-tarbiyyah al-'Islamiyah al-mutawwir*. Al-Riyad: Dar 'Alam al-Kutub.
- Zaroug, A. H. (1999). Ethics from an Islamic perspective: Basic issues. *The America Journal of Islamic Social Sciences*, 16(3), 45–63.

TABLE 1 Descriptive statistics and correlations between Islamic ethics behavior and Islamic factors

Variables	Mean score	S.D.	Correlation with bullying		
			r	p value	95% Confidence interval (C. I.)
Islamic ethics behavior	5.08	0.83			
Islamic way of upbringing	5.03	0.64	0.44	0.000	0.41, 0.48
Knowledge of the religion	4.36	0.73	0.38	0.000	0.34, 0.42
Participation in Islamic activities	5.27	0.97	0.35	0.000	0.31, 0.39
Practices to Islam principle	5.13	0.88	0.60	0.000	0.57, 0.63

TABLE 2 Reduced linear regression model of Relationships between Islamic ethics behavior and Islamic factors, final model

Predictor Variables	B	S.E.	t value	p value	95% Confidence Interval (C. I.)
Constant	0.15	0.13	2.150	0.045	-0.10, 0.39
Islamic way of upbringing	0.34	0.02	15.476	0.000	0.39, 0.45
Knowledge of the religion	0.17	0.20	8.526	0.000	0.13, 0.21
Participation in Islamic activities	0.09	0.15	5.961	0.000	0.06, 0.12
Practices to Islam principle	0.42	0.02	25.404	0.000	0.39, 0.45

Note: Multiple R-squared: 0.474, Adjusted R-squared: 0.473,
Residual standard error: 0.607, on 2155 degrees of freedom
F-statistic: 485.1, p-value: 0.000

Islamic Background in Upbringing, Studying, Performing Religious Duties, and Participating in Activities of Thai Muslim Youth with Islamic Ethical Behavior in the Three Southern Border Provinces of Thailand

ABSTRACT

The purpose of this research was to explore Islamic background of Thai Muslim youth in the three Southern border provinces of Thailand in terms of upbringing, studying, performing religious duties, and participating in activities. Data were collected through discussions and in-depth interviews with 54 informants consisting of 18 youth who had Islamic ethical behavior, 18 Muslim leaders, and 18 parents and guardians. The data were categorized according to research questions before content analysis was conducted using logical comparison with related concepts, theories, and research reports along with the context. The study found that Thai Muslim youth in the three Southern border provinces of Thailand had good Islamic ethical behavior with good Islamic background in upbringing, studying, performing religious duties and participating in activities.

Keywords: Islamic Upbringing, Studying Islam, Performance of Religious Duties, Islamic Ethical Behavior, Muslim Youth

INTRODUCTION

Thai society has rapidly changed and been developed with science and technology including modern information technology systems and borderless communication that have brought along news, information and cultures from other countries that people receive and mix with their own in their everyday life without knowing that they do and without considering whether what they receive is right or wrong, appropriate or inappropriate. Consequently, youth accept, use, imitate and have been fascinated by such information and cultures that have become popular and resulted in social problems and lack of ethics in society (Juajan, 2005; Suramethee, 2007). Globalization has weakened Thai society which is facing crises on virtually all fronts including political, educational, religious, economic and social problems. Particularly, moral and ethics among Thais have been weakened which can lead Thai society to crises in the future (Wonglakha, 2012). A lack of ethics has been a problem in Thai society for a long time and the problem is chronic and it cannot be solved completely. At present it is a worrying as it is getting more complex and increasingly more severe because the problem develops its evolution along with the fast growing development of technology (Suramethee, 2007). Even Muslim society is faced with problems relating to the fast changing social condition that affects the way of life among Thai Muslims directly and indirectly. For example, parents do not have time to closely teach and train their children who pay no attention to religious activities and regularly violate Islamic ethics, commit sins and taboos which has become their habit without feeling embarrassed (Anmunajid, 2010; Annadwee, 2004). Most Muslim youth do not lead their way of life in accordance with Islamic principles, and as a result, they become youth with problems relating to misbehaviors according to Islamic ethics. This is a result of their parents having no time to control, care for, train and teach them or to incorporate good attitudes and ethics in their children. Youth are not interested in Islamic activities, do not practice the religion and do not study the religion (Laeheem & Baka, 2010).

Having superb ethical Islamic behavior is the main target of Islamic teaching that is the foundation and rules for the life management system of Muslims and it is used to measure how superb individual Muslim is. Only when the individual has good ethics, he or she will be a perfect Muslim who is happy and a true winner in this world and the next world. The Islamic ethical behavior which is emphasized and Muslims are encouraged to adhere to for their daily practice consists of four components: faith, interaction with people of different faith, Islamic socializing, and the moral self (Rimpeng, 2008; Bungatayong, 2009; Kaypan, 2012). One important factor that is important and can affect incultation of Islamic ethical behavior in youth is related to the socialization process through the religious and the family institutions, especially Islamic upbringing, Islamic studies, performance of religious duties, and participation in Islamic activities. Studies have found that upbringing is a process that enables youth to understand and accept social values and norms, and it can influence their present and future behavior (Sears, Maccoby, & Levin, 1957; Grusec, 1992; Laeheem & Baka, 2010). Islamic

upbringing, Islamic studies, performance of religious duties, and participation in religious activities are all processes that develop personality, habit, ethics, and manners for youth to lead their life in accordance with religious principles. They also reflect the truth of life and can lead youth to true happiness based on Islamic morality and ethics (Khagphong, 2004; Laeheem, 2014).

Moreover, the background in Islamic upbringing, Islamic studies, performance of religious duties, and participation in religious activities are causal factors affecting Muslim youth's Islamic ethical behaviors. Some concepts and theories show that Islamic socialization is a process that encourages youth to conduct themselves as expected by society and in congruence with Islamic principles. Most Muslim youth whose behavior is in accordance with Islamic ethical principles are usually those who have been brought up in the strict Islamic way, have acquired good Islamic knowledge through studying, performed religion duties strictly, and participated in religious activities regularly (Mahama, 2009; Laeheem & Baka, 2010; Laeheem, 2014). One way to help promote and support Muslim youth to have a high level of Islamic ethical behavior is to promote them to acquire knowledge and understanding of Islamic teachings and principles, to strictly practice the religion, to have Islamic upbringing, regularly participate in Islamic activities and Islamic training (Chaiprasit, Chansawang, & Pergmark, 2005; Mahamad, Thongkum, & Damcha-om, 2008; Laeheem, 2014). Youth can have a high level of Islamic ethical behavior as a result of training, teaching, and inculcation they have received that have given them correct knowledge, understanding and experience according to social norms. This is a socialization process with transfer of knowledge, thinking, attitude, ideology, culture and personality to give individuals behavior desired by society (Broom & Selznick, 1958; Cohen & Orbuch, 1990). Thus, Islamic background is a factor that enables Muslim youth to have morals and ethics, realization of the need to know what is good or bad and what is right or wrong which is a result of socialization, personality development, moral and ethical training that are in congruence with Islam.

Therefore, the researcher has been interested in this and seen that it is necessary to study Islamic background in upbringing, Islamic studies, performance of religious duties, and activity participation among Thai Muslim youth in the three Southern border provinces who have Islamic ethics to examine the youth with these four aspects of Islamic background. The findings of this study are detailed and profound which would be useful for forming policy to prevent and solve problems concerning a low level of Islamic ethical behaviors among Thai Muslim youth, and to promote and support Thai Muslim youth to have a higher level of Islamic ethical behavior before the problem gets more severe and becomes a social problem that is difficult to solve, and to help find ways to solve the problem in time.

METHODOLOGY

Key Informants

There were 54 key informants who were divided into three groups: 18 Thai Muslim youth consisting of those who had a high score for the Islamic ethical behavior scale from the quantitative part of the study and those who were chosen by religious leaders; 18 Muslim leaders; and 18 parents and guardians. These 54 key informants were recruited with cooperation from the Sub-district Mosque Committee in the target areas.

Data Collection

Data were collected from in-depth interviews with the three groups of informants from November 2015 to January 2016. The researcher interviewed the key informants using probing questions to find out details, and to have the informants explain phenomena and give reasons to support it. Simultaneously, the researcher observed through the informants' physical and verbal personalities, manners, and behaviors. Moreover, the researcher reviewed the questions and answers for confirmation, and therefore the interview lasted about 60-90 minutes for each interviewee or informant.

Research Instruments

A set of structured interview questions with specified time and places for interviews was mainly used. However, the sequence of the questions was flexible depending on contexts of the answers given by each informant, and thus unstructured interview questions were allowed in addition to structured questions for the interviewer to keep the interviewee focus on one particular topic at a time.

Protection of Informants' Rights

Before the interview, the researcher informed the target group about their rights to decide whether or not to participate in the project, and that their refusal to give any information will in no way affect any assistance they should receive from the Mosque Committee and the religious leaders. They were also informed that they have the rights to change their mind and stop participating at any time without being affected; their personal information will be kept confidential; information about their background related to their Islamic upbringing, studies, performance of religious duties, and participation in religious activities will be presented as overall information, and pseudonyms will be used instead of their real names.

Data Analysis

In data analysis of this study, emphasis was placed on Islamic background in upbringing, religious studies, performance of religious duties, and participation in religious activities. The data from conversations and in-depth interviews were analyzed based on related concepts and theories in order to decode the data according to the research objectives, and finally the data were presented using a descriptive method. The data were categorized according to the study issues, analyzed, and concluded. Associations between the questions of the study and theories were identified and analyzed profoundly and strictly in accordance with the analytical methods that had been set in order to obtain specific concepts from concrete data and to find new explanations. In short, in data analysis of this study, the data collected were primarily analyzed by categorizing according to the study issues, then content analysis was performed with the data by comparing them using principles of logic, concepts, theories and research reports coupled with the contexts.

RESULTS AND DISCUSSION

The results of the in-depth interviews with 18 Thai Muslim youth who had Islamic ethical behavior, 18 Muslim leaders, and 18 parents and guardians emphasizing Islamic background among Thai Muslim youth who had Islamic ethical behavior in their upbringing, studying, performing religious duties, and participating in religious activities are as follows.

Islamic Background in Upbringing of Thai Muslim Youth who had Islamic Ethical Behavior

Family is the first institution with parents or guardians who train, teach, give advice, care, love, protect, and warm children to instill in them Islamic ethical behavior by socializing their mind, building value in their mind, inculcating awareness, and creating good role models that are important in helping children to learn social value, norms, culture, and good social behavior. Interviewing the target group, the researcher found that training and upbringing by the family institution is considered an important factor directly and indirectly affecting Thai Muslim youth's Islamic ethical behavior. It was found from interviewees that

"...My parents usually control me strictly to practice my daily religious routines and advise me to do good things for Allah only...."

(Mr. Anwa, Miss Robiyah, Miss Yameelah)

"...My parents emphasize that I practice strictly according to Islamic principles both the dos and don'ts..."

(Mr. Muhammad, Mr. Nawawee, Miss Rohanee)

"...My parents always punish me if I don't pray, don't fast, and do tattoos according to Islamic principles..."

(Mr. Paosan, Mr. Zakariya, Miss Yaowaree).

"...My parents forbid me from being involved in all vices, and tell me to dress according to the principles and eat halal food..."

(Mr. Ahmad, Miss Nureeyah, Miss Adilah).

These correspond with what Muslim leaders, parents and guardians said.

"...Training and upbringing by family are important factors that make youth behave with good Islamic ethics, especially families that are strict

with their children to behave and practice strictly according to Islamic principles... ”

(Mr. Sofee, Mr. Abdullah, Mrs. Solihah)

“...Most youth who have good Islamic ethical behavior have been trained, their minds have been socialized, and they have their parents as their good role models...”

(Mr. Sobree, Miss Padiyah, Mrs. Nureeda).

“...Parents who give advice, train, teach, suggest, and care for their children closely usually have influence on their children directly and indirectly in the way they behave, especially according to Islamic ethical principles...”

(Mr. Usoh, Mr. Maroning, Mr. Mahmud).

The results of the study above show that Thai Muslim youth who had good Islamic ethical behaviors were those who had been trained and brought up the Islamic way which was an important factor that had direct and indirect influence on good Islamic ethical behavior. This is because upbringing is a method that parents use in socializing the mind of their children, instilling value, stimulating awareness, teaching social norms, culture, social behavior, controlling and looking after their children so that they behave in a desirable way. Thus, it was found that instilling and training children according to Islamic principles are ways for promoting children to behave in a desirable way (Yaljin, 2007; Touthern, 2010; Laeheem, 2012). Upbringing using socialization of the mind to instill value, culture, traditions, social norms, and social behavior is to support children to behave well according to Islamic principles, and upbringing is a factor affecting instillation of Islamic ethical behavior (Umarahm, 2000; Abdullah al-Malikiy, 2005; Laeheem, 2013; Laeheem, 2014). Promotion for youth to have strict Islamic upbringing, and application of religious principles in instillation of the right attitudes and ideologies can influence reinforcement of Islamic ethics among Muslim youth (Khagphong, 2004; Laeheem & Baka, 2012). Hence, it can be said that Islamic upbringing is important to promotion and support for children to have desirable personality, characteristics, and behavior. Muslim youth who have upbringing suitable to the situation and in congruence with Islamic principles will have suitable and effective behaviors.

Islamic Background in Islamic Studies of Thai Muslim Youth who had Islamic Ethical Behavior

Studying Islam is considered very important to the way of life for Muslims because Islamic knowledge is rules for everyday life and all Muslims must seek knowledge to understand Islamic teachings and conduct themselves according to Islamic principles. Moreover, Islamic knowledge promotes and reminds Muslims to seek knowledge all the time without separating secular knowledge from religious knowledge but with emphasis on continuous seeking for knowledge that is well-balanced and useful for living. However, seeking Islamic knowledge is an important factor that enables youth to have good social behavior according to social norms and they will become persons with good Islamic ethical behavior as evidenced by statements obtained from the interviews as follows.

“...My parents sent me to study the religion at the Ethical Training Center of the mosque since I was very young (to the Tadika), then to a private Islamic school for my primary to high school education so that I have foundation knowledge for religious practice and to be a good member of Muslim society...”

(Mr. Ismael, Mr. Ameen, Miss Rukayah)

“...My parents always emphasize seeking knowledge about Islamic faith, practice, and ethics; they usually buy books and VCDs on Islam and they always attend sermons...”

(Mr. Ruyanee, Miss Laila, Miss Hasanah)

“...I’m interested in studying Islam and do it regularly and continuously, I enjoy finding books to read by myself and listen to sermons so I understand the principles that Muslims must follow and practice and I also understand what Muslims must not do. This is for me to lead my life in accordance with Islamic principles...”

(Mr. Sofeen, Mr. Zakariya, Miss Hamidah)

“...My family gives special importance to religious studies and sends children to study the religion and the Quran at an Institute of Quran Memorization because they want their children to be good and complete Muslims who practice the religion strictly and can memorize the entire Quran very well...”

(Mr. Apendee, Mr. Lukman, and Mr. Abdulrohimi)

This corresponds with reflections by Muslim leaders and parents and guardians who said

“...Studying and seeking knowledge to practice and conduct oneself correctly according to Islamic principles is a duty of every Muslim, and it is not different from praying, fasting, and paying Zakat. It is an important factor that enables Muslim youth to have good Islamic ethical behavior as expected by society...”

(Mrs. Soberah, Miss Kareemah, Mrs. Nureen)

“...Studying Islam is part of living that influences behavioral changes physically, mentally, and intelligently. The important target is to build responsible Muslims who are good servants to Allah, and who can conduct religious activities correctly and live as good members of society and good citizens of the humankind...”

(Miss Aseeyah, Mr. Sulaiman, Mrs. Mareeni)

“...Studying Islam is related to living a complete life to upgrade being humans and perfect servants, especially studying the teachings in the dimensions of religion, beliefs, ethical principles, occupation, and interactions that is related to social condition, and for practice in accordance with what ones have learned...”

(Mr. Jaruwut, Mrs. Habibah, Mrs. Mulimah)

The aforementioned results of the study indicate that Thai Muslim youth with good Islamic ethical behavior are those who seek knowledge of Islam which directly and indirectly influences their possessing good Islamic ethical behavior. This is because studying Islam is a process of training, knowledge transfer, experience, skill, and nurturing of intelligence, body, and soul to promote youth to being complete Muslims. Particularly, this is a process of habit training and socialization of the mind to make youth ethical persons and well-disciplined corresponding with the concept of Islamic ethics promotion emphasizing a process of socialization of the mind, emotion, intelligence, and Islamic spirit among Muslim youth. The emphasis is also on a process of establishing knowledge, understanding, and instilling social norms in youth for them to adhere to and practice it in their everyday life correctly according to Islam. Moreover, it is for youth to learn about values and regulations to be able to live with others in society (Mahama, 2009; Laeheem & Baka, 2010; Laeheem & Madreh, 2014; Laeheem, Baka, Tahe, & Walee, 2015). Promoting youth to learn and understand Islamic principles is to promote Islamic ethics for them to adhere to as a life system and to practice correctly in everyday life (Narongraksakhet, 1997; Mahama, 2009; Laeheem, 2015). Promoting youth regularly and continuously to have knowledge of the religion and use it in performing religious duties and in living daily can have influence directly and indirectly on reinforcement and inculcation of Islamic ethical behavior in Muslim youth (Khagphong, 2004; Mahama, 2009; Laeheem, 2013; Laeheem & Baka, 2012). Thus, it can be said that seeking and studying Islam, a duty for all Muslims, to adhere to and

take it as the system of life for everyday life practice as required by Islam is an important factor affecting promotion and support for Muslims to have good Islamic ethical behavior.

Islamic Background in Performing Religious Duties of Thai Muslim Youth who had Islamic Ethical Behavior

Islam is a religion of faith with performing religious duties and remembrance of Allah with chaste heart. All Muslims must perform religious duties adhering to the five pillars which are: reciting the Muslim profession of faith, praying five times a day, alms-giving, fasting during the Ramadan month, and pilgrimage to Mecca. Islam teaches all Muslims to adhere to and conduct themselves in accordance with the teachings strictly to make them Muslims who have behaviors of moral, ethics, good deeds. This is reflected in the results of the interviews.

“...I adhere to performing the religious duties strictly, especially the daily praying; I go to pray at the mosque regularly as it is very important to follow sincerely reciting the Muslim profession of faith. It is a religious pillar that helps wash away sins and cleanse our hearts as well as protect us from sins...”

(Mr. Yusree, Mr. Praty, Miss Rinlada).

“...My friends and I give much importance to performing the Islamic religious duties that makes us remember Allah all the time and makes us determined to do good deeds, always conduct ourselves according to the religious principles and social norms because it protects us and prevents us from doing wrong or violating religious principles...”

(Mr. Afifi, Miss Yumaila, Miss Nuttaya)

“...performing religious duties regularly and continuously makes me spend my daily life with awareness as I have something to hold on to that reminds me to do good deeds and not doing bad deeds, and to avoid doing improper actions. These result in my behavior that is in accordance with Islamic principles and ethics...”

(Mr. Sukree, Mr. Mayutee, Miss Fareeda)

“...My strict performance of religious duties calms me down amidst chaotic ways of life, and it prevents me from doing bad deeds, makes me humble, and it also makes us unite, especially when we perform religious duties together which gives us brotherhood and equality...”

(Mr. Adinan, Mr. Anuwat, Mr. Sarawut)

This corresponds with Muslim leaders and parents who said

“...Performing religious duties has one important aim which is to instill Islamic ethical behavior because it is to follow the order of Allah and the Prophet Muhammad. It is socialization of the mind of Muslims to purify their hearts, to instill good characteristics in them, to eliminate bad spirits, and to seek favor from Allah to make society peaceful...”

(Mr. Amadidaris, Mr. Khodafee, Mrs. Nushayatee)

“...doing good deeds is to follow the order given by Allah who has highest Islamic ethical behavior because Islamic ethical principles come from Islamic teachings which include orders what to do and what not to do...”

(Mrs. Suwannee, Miss Aida, Mrs. Nureemah)

“...Practicing Islamic teachings in everyday life is the highest goal for Muslims; it influences development of Islamic ethical behavior among Muslim youth because it shows their loyalty only for Allah. It instills in

Muslims the way they are to conduct themselves strictly according to the principles and to avoid what the principles forbid...

(Miss Areenun, Mr. Amree, Mrs. Maryam)

"...Muslims' performance of religious duties indicates that they are loyal servants who follow commands given by Allah who controls Muslims' behavior. Emphasis is placed on using Islamic teachings as guidelines for living to do only good things that are accepted by society and to conduct themselves with good morals and according to social norms which are qualifications of persons who have perfect Islamic behavior..."

(Mr. Makoree, Mrs. Solihah, Mrs. Aminah)

The above results of the study show that performing religious duties among Thai Muslim youth directly and indirectly influences their good Islamic ethical behavior because performing religious duties instills in youth correct and proper behavior, adherence to good deeds and feeling embarrassed doing sins or violating religious principles. This is in agreement with the concept that performing religious duties is socializing the mind to do only good things, to adhere to good deeds, morals, ethics, knowing right from wrong, and feeling embarrassed to commit sins (Laeheem, 2012; Laeheem & Madreh, 2014). Performing religious duties is a process that can socialize, nurture, and creates youth to be Muslims who have perfect Islamic ethical behavior which enables them to live a life with love of doing good deeds and protects them from bad things. The process develops youth to perform good deeds so strongly that they become highly ethical persons (Abdul al alim Mursiy, 2000; Hamid al-Hazimiy, 2000; Yaljan, 2007; Touthern, 2010). Conducting oneself under protection of Allah and behaving in a way that keep oneself away from all sins by abandoning all taboos, and doing only good things is an important factor affecting Islamic ethical behavior (Ahmad Ibn al-Husain, 2003; Bungatayong, 2009; Sayyid Ibn al-Wadi'iy, 2010;). Furthermore, instilling and developing youth to have Islamic ethical behavior continuously and consistently in congruence with Islamic principles is considered a method of promoting behavior through Islam using socialization of the mind with regular and consistent performance of religious duties (Yaljan, 2007; Touthern, 2010). Emphasizing a process of instilling social norms in youth for them to hold on to practice daily religious activities correctly according to Islamic principles can help youth learn about values, rules and regulations, and traditions to become persons with good Islamic ethical behaviors (Mahama, 2009; Laeheem, & Madreh, 2014; Laeheem, Baka, Tahe, & Walee, 2015). Moreover, promoting youth to perform religious duties continuously can influence directly and indirectly reinforcement of Islamic ethical behavior among Muslim youth (Laeheem, 2013; Laeheem & Baka, 2012). Therefore, it can be said that Muslim youth who perform daily religious duties focus on only doing good things according to Islamic teachings and social norms, and it is an important factor that influences inculcation and support for Muslim youth to have good Islamic ethical behavior.

Islamic Background in Participating in Activities of Thai Muslim Youth who had Islamic Ethical Behavior

Participating in Islamic activities is another key factor affecting development of Islamic ethical behavior among Muslim youth because it is a knowledge exchange process that makes youth understand current circumstances and keep up with the rapidly changing world, know what alternatives to take, how to solve problems, develop skills, and want to learn unceasingly. As a result, they will have life skills that enable them to live intelligently and happily in congruence with Islamic principles. Besides, participating in Islamic activities promotes knowledge and understanding, instills good attitudes, reinforces correct teachings, and makes youth not only persons who have good Islamic ethical behavior desired by society but also adapt their behavior to social norms. It can be seen from the interviews as follows.

"...My friends and I usually spend our free time participating in Islamic activities to seek religious knowledge, especially activities related to knowledge and understanding of Islamic religious practice because we want to practice our religion correctly and perfectly. Moreover, we enjoy participating in activities of annual ethical camps organized by different

organizations to get new knowledge, and update our attitudes and viewpoints...”

(Mr. Dawood, Mr. Rafal, Miss Rattana).

“...Since the time I grew up enough to remember things, my parents have always allowed me to participate in Islamic activities for me to truly learn Islamic principles and practice religious activities. I’ve absorbed true Islamic principles and never miss practicing religious activities, and I’ve always adhered to Islamic ethics and morals...”

(Mr. Amal, Miss Nutlee, Mrs. Khodeeyah)

“...Participating in Islamic activities allows me to discover myself, know myself better, gives me opportunities to do self-evaluation to know why performing religious duties is necessary; what my behavior and characteristics are like; what my good points are and how to maintain them; and what my weak points are and how to improve them. All of these can improve my behavior in general and my Islamic ethical behavior, too...”

(Mr. Somsak, Mrs. Sapita, Miss Nurhakeema)

“...Participating in Islamic activities gives us unity, makes us love each other, promotes our human relationship and team working. Group activities help us express ourselves better and blend ourselves with group members better in addition to making us see importance of society and living together happily. Moreover, group activities help reduce selfishness, promote unity and understanding among group members. They also promote participants to be good citizens, reduce problems concerning misbehavior or crime as they help participants to spend free time in useful ways. They help us to learn about duties and responsibilities, social values, and they help us reduce selfishness, build value and ethics, to be generous, give services to others, volunteer to help the public, to be able to adapt ourselves to the environment and they promote us to know how to control our emotion and improve our personality...”

(Mr. Kamaruddin, Mrs. Rosidah, Mrs. Nurlaila).

These statements are in agreement with those made by Muslim leaders, parents and guardians as follows.

“...The Mosque Committee emphasizes youth’s participation in group activities to establish a youth club of the mosque to do activities useful for society and in accordance with Islamic principles such as calling for and inviting youth to participate and understand Islam, to improve religious sites, to promote studying the Quran, learning and practicing religious duties, to do group activities to develop and organize morals and ethical camps, and to teach at a Tadika...”

(Mr. Natsarun, Mr. Surading, Mrs. Roseleena)

“...There’re promotion and support to make youth good persons with morals and ethics as well as to instill in them value of work for the public and development of their community to be prosperous, to progress and to have security; and development is to be carried out according to Islamic principles at the same time as to raise the spirit of sacrifice for society, and awareness of helping others and do activities that are useful for the public...”

(Mrs. Katini, Miss Pranee, Mrs. Metta)

“...Youth cooperate in participating in Islamic activities in the community because they think it is their duty to cooperate and give importance to such activities for benefit in developing themselves to perform religious activities correctly to become youth who have good Islamic ethical behavior...”

(Miss Arree, Mr. Abbas, Mrs. Haleemoh)

“...Experiences received from participation in Islamic activities are necessary and beneficial to life in the future for Muslim youth because they widen the perspective of youth making them free to think and decide for themselves and able to get along better with different types of people. As a result, their personalities are improved; they can control their emotion better, have more social skills, and know how to accept other people’s opinions...”

(Mr. Yabbas, Mrs. Pantipa, Mrs. Kangsada).

The results of the study shown above indicate that Thai Muslim youth who have good Islamic ethical behavior are those who participate consistently in religious activities. Such participation is associated directly and indirectly with good Islamic ethical behavior among youth. This is because it is also associated with socialization of the mind to allow youth to exchange knowledge and to actually perform religious duties, and to instill in them good deeds, adherence to good things, morals, ethics, knowing right from wrong, correct behaviors in accordance with Islamic principles, and feeling embarrassed doing sins. All of these correspond with the concept specifying that participation in Islamic activities is associated with Islamic ethical behavior because it promotes youth to develop themselves by applying religious principles in enhancing knowledge and understanding of good attitudes and correct ideology desirable for society and in agreement with social norms that make youth individuals who have good Islamic ethical behavior (Narongraksakhet, 1997; Khagphong, 2004; Mahama, 2009; Laeheem, 2013). The process of promoting activities related to religious principles for people who have behavioral problems is a process of socializing the mind and nurture intelligence, body and soul to make them persons who have good behavior with morals, ethics, discipline, and are recognized in society (Laeheem & Baka, 2012; Laeheem, 2013). Participation in religious activities is considered a factor influencing directly and indirectly youth’s behavior. Individuals who participated in religious activities very frequently are those who have desired behaviors according to social norms because religion is the representative that socializes or gives advice to youth to adhere to as the target action of doing good things with morals and ethics. In addition, participation in religious activities promotes youth to behave properly, feel embarrassed doing sins or violating religious principles, morals, and traditions, and they are determined to do religious activities in accordance with what the teachings specify clearly (Thepsitha, 1998; Laeheem, 2012; Laeheem & Madreh, 2014). One way to promote and support Muslim youth to behave according to social norms is promoting them to participate in religious activities regularly to instill in them faith and to reflect truth of life which is construction of soul for contemplation that purifies their heart and leads them to true happiness. Thus, participation in religious activities is an important factor influencing Islamic ethical behavior (Nabil al-Samalutiy, 1986; Nahlawiy, 2003; Bungatayong, 2009; Touthern, 2010). Therefore, it can be said that participation in Islamic activities is another significant factor that affects directly and indirectly Islamic ethical behavior among Muslim youth because it is a rule or method that emphasizes a construction process of knowledge, understanding, actual practice, and inculcation for youth to adhere to as their system of life that make them prosperous with good attitudes and ability to practice in their life correctly. Furthermore, it enables them to develop themselves to be complete or perfect humans in accordance with principles, beliefs and Islamic methods that emphasize individuals to have characteristics and behaviors in the Islamic way.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

The results shown above indicate that Muslim youth in the three Southern border provinces who have good Islamic ethical behavior are those who have Islamic background in upbringing, studying the religion, performance of religious duties, and participation in religious activities. It can be said that Islamic upbringing, studying to seek knowledge of Islam, performing religious duties, and

participating in Islamic activities are variables influencing Islamic ethical behavior of Muslim youth. Youth who have a high level of strict Islamic upbringing, studying Islam earnestly, performing religious duties solemnly, and participating in Islamic activities intently have a high level of strong Islamic ethical behavior. Thus, if related individuals and organizations wish to instill Islamic ethical behavior in Muslim youth, they should promote and support youth to have Islamic upbringing, study Islam, perform religious duties, and participate in Islamic activities. These are methods associated with socialization through the religious institution and family institution with the goal of equipping youth with desirable behavior in accordance with social norms by advising them to adhere to good things, morals, ethics, knowing right from wrong, embarrassed doing sins or violating religious principles, morals, and traditions. Furthermore, it is a process that focuses on building knowledge, understanding, transferring of experiences or skills, training and nurturing intelligence, body and mind, and instilling faith reflecting truth of life that takes youth to true happiness. Besides, these four aspects of Islamic background are the processes that focus on giving youth Islamic education from when they are very young because it is a duty for every Muslim to study and seek knowledge about Islamic faith, practice, and ethics to take as the system of life to be prosperous in knowledge, skill, and process as well as continuous good attitudes that they can practice correctly in their everyday life.

The results of this study can help individuals and organizations involved in promotion of Islamic ethical behavior among youth in the three Southern border provinces in forming concrete policies and strategies for promotion and support for youth to have good Islamic ethical behavior. Particularly, Islamic and state organizations should use data obtained from this research to utilize concretely. For example, they can be applied in promoting youth to have Islamic upbringing by strengthening the family institution and controlling children to be in the Islamic framework, to receive Islamic education from the young age continuously by developing the educational system of the Islamic ethical training center of the mosque so that it has better standards and quality. In addition, the research results should be used in promoting youth to always have religious training and practice, and to perform religious duties correctly according to Islamic principles by instilling them in youth's awareness, developing their mind, emotion, intelligence, and social awareness in the Islamic way. The research results should also be used in promoting youth to participate in Islamic activities regularly by providing support to religious units and organizations in doing activities that are suitable, up-to-date, and meet the needs of youth, for instance. Additionally, the results of this study are important data for promotion and support of the family institution, the educational institution, and the religious institution to look after and encourage Muslim youth who have risk behaviors to change their behaviors to be more Islamic and more ethical, especially by socializing them the Islamic way, for example, encouraging youth to perform religious duties strictly, providing knowledge and understanding of Islamic teachings to youth, promoting families to focus on Islamic upbringing, encouraging youth to participate in Islamic activities and Islamic training, etc. The reason is that these are methods that apply Islam in giving knowledge and understanding, instilling correct attitudes and ideology to make youth behave in the way desired by society and in congruence with social norms and Islamic principles.

ACKNOWLEDGEMENTS

This work was supported by the budget revenue of Prince of Songkla University according to contract No. LIA580740S. The researcher is grateful to administrators of Prince of Songkla University for approving the research grant.

REFERENCES

- Abdul al alim Mursiy, M. (2000). *Fi al-'Usul al-'Islamiyah li al-Tarbiyyah Juz' al-Awwal*. Jami'ah al-Qahirah: al-Maktabah al-Yami'iyah.
- Abdullah al-Malikiy, A. (2005). *Maharat al-Tarbiyyah al-Islamiyah. Al-Dawhah: Dar al-Kutub al-Qat ariyyah*.
- Ahmad Ibn al-Husain, M. (2003). *al-Sunan al-Kubra*. Bairut: Dar al-Kutub al-Ilmiyah.
- Anmunajid, S. (2010). *Prohibited relationships*. Retrieved from <http://www.majlis-ilmi.org/islam/modules.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=1&page=1>

- Annadwee, A. (2004). *Dear Muslim intellectuals*. Retrieved February 19, 2014, from <http://www.majlis-ilmi.org/slam/modules.php?op=modload&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=8&page=1>
- Broom, L. & Selznick, P. (1981). *Sociology: A Text with Adapted Readings*. 7th edition. New York: Harper & Row.
- Bungatayong, M. (2009). *Activities for inculcating Islamic ethics in secondary students at Islamic private school in the Educational Area I, Yala* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Chaiprasit, K., Chansawang, W., & Pergmark, P. (2005). Islamic scripture and practice on sexual behaviors among high school Muslim adolescents: Narathiwat province. *Songklanakarín Journal of Social Sciences and Humanities*, 11(Suppl.), 71–80.
- Cohen, J. & Orbuch, T. (1990). *Introduction to sociology*. Singapore: McGraw Hill.
- Grusec, J. E. (1992). Social learning theory and developmental psychology: The legacy of Robert Sears and Albert Bandura. *Developmental Psychology*, 28, 776-786.
- Hamid al-Hazimiy, K. (2000). *'Usul al-Tarbiyyah al-'Islamiyah*. al-Madinah al-Munawawrah: Dar al-'Ulum.
- Juajan, J. (2005). *Ethics: Ethical theories for educational administrators*. Bangkok: Odeon Store.
- Junger-Tas, J. (1996). Youth and violence in Europe. *Studies on Crime and Crime Prevention*, 5(1), 31–58.
- Kaypan, A. (2012). *States of problems and inculcation of Islamic ethics and morals in students at secondary school in Satun province* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Khagphong, P. (2004). *Islamic faith on behavior of child breeding of Thai Muslim family in Bangkok* (Unpublished masters thesis). Prince of Songkla University, Pattani.
- Laeheem, K. & Baka, D. (2010). A study of the Thai Muslim youth's way of life to maintaining peace in the three southern border provinces of Thailand. *Songklanakarín Journal of Social Sciences and Humanities*. 16 (6), 973-988.
- Laeheem, K. & Madreh, A. (2014). Youth supervision based on Islam provided by Muslim leaders in southern Thailand. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 35(1), 92-102.
- Laeheem, K. (2012). Youth supervision based on Islamic belief of Muslim leaders in the communities of 3 southern provinces. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 33(3), 454–463.
- Laeheem, K. (2013) The Islamic way of youth care by Muslim leaders in the three southern-border provinces of Thailand. *Asian Social Sciences*, 9(10), 160–168.
- Laeheem, K. (2014). Factors associated with Islamic behavior among Thai Muslim youth in the three southern border provinces, Thailand. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 35(2), 356-367.
- Laeheem, K. (2015). Effects of participation in activities organized by the Sarong conservation club on Islamic behavior of youth in Ban Sarong, Khao Tum sub-district, Yarang district, Pattani province. *Asian Social Sciences*, 11(5), 58–64.
- Laeheem, K., Baka, D., Tahe, H., & Walee, S. (2015). The results of Islamic behavior promotion through a "Village Youth Club" among youth in Ban Sarong, Khao Tum sub-district, Yarang district, Pattani province. *Asian Social Sciences*, 11(5), 80–90.
- Mahama, M. (2009). *Islam: Way of life*. Songkhla: Po-bard.
- Mahamad, F., Thongkum, P. and Damcha-om, M. (2008). Roles of Family in Cultivating Morality for Youth in the Islamic Private Schools, Pattani Province. *Songklanakarín Journal of Social Sciences & Humanities*, 14(1): 35-54.
- Nabil al-Samaluiy, M. (1986). *Al-Tanzim al-Madrasiy wa al-Tahdith al-Tarbawiy*. Jidat: Dar al-Shuruq.
- Nahlawiy, A. (2003). *'Usul al-tarbiyyah al-'Islamiyah wa 'asalibiha*. Damishq: Dar al-Fikr.
- Narongraksakhet, I. (1997). *History of Islamic education*. Pattani : Prince of Songkla University.
- Rimpeng, L. (2008). *Ethical factors of Muslim students in higher educational institute* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Sayyid Ibn al-Wadi'iy, A. (2010). *Al-Tarbiyyah bi al-Qudwah al-Tarbiyyah al-Samitah*. Jidat: Dar Ibn alQasim.
- Sears, R., Maccoby, E., & Levin, H. (1957). *Patterns of child rearing*. Evanston, IL: Row Peterson.

- Suramethee, Ph. (2007). *Ethical issues: The challenges issues for present Thai education system*. Nakornratchasima: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Thepsitha, S. (1998). *Social control*. Bangkok: The National Council on Social Welfare of Thailand.
- Touthern, M. (2010). *States, problems, and inculcation of Akhlaq into Islamic private schools's students under private education office, Pattani province* (Unpublished master's thesis). Prince of Songkla University, Pattani, Thailand.
- Umarahm, M. M. (2000). *Tarbiyyah al-Nashi fi Zil al-Islam*. Al-Arabiyyah al-Su'udiyah: al-Sharikah al-Su'udiyah li al-Tawzi'i.
- Wonglakha, F. (2012). The *inculcation of moral and expectations of Thai community*. *Daily News*, April, 3rd 2012, 8.
- Yaljan, M. (2007). *Manhaj 'Usul al-Tarbiyyah al-Islamiyah al-Mutawwir*. Al-Riyad: Dar 'Alam al-Kutub.